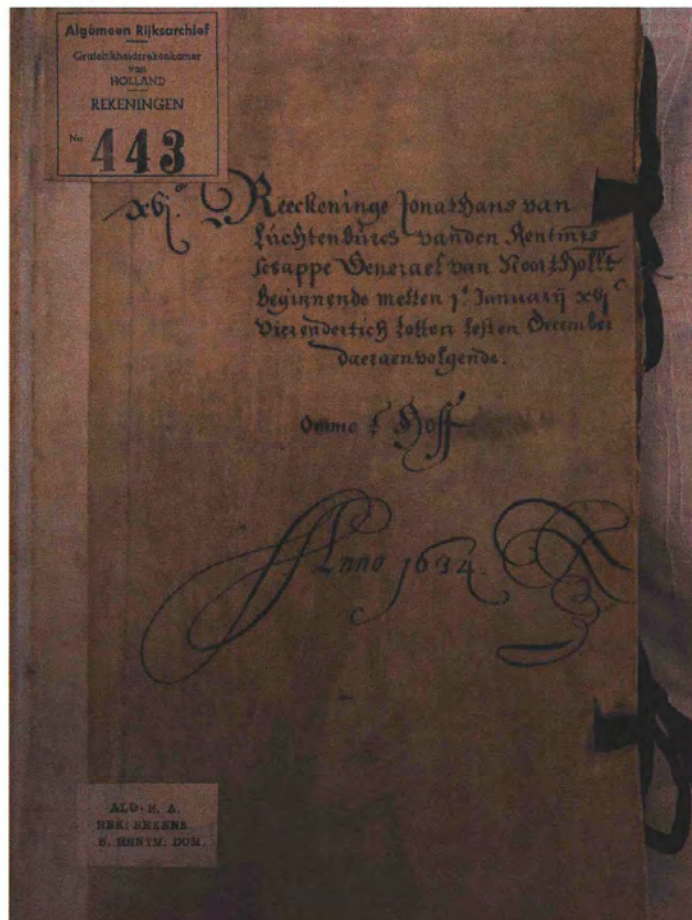

GRAFELIJKHEIDS REKENINGEN

Rapport (beperkt) onderzoek Grafelijkheids Rekeningen
Bureau Voor Bouwhistorisch Onderzoek

November 2018

Voorwoord

In april 2018 heeft het Rijksvastgoedbedrijf () aan Bureau Voor Bouwhistorisch Onderzoek () de vraag gesteld een onderzoek in te stellen naar de omvang van de gegevens die zich in de verschillende archieven van de Grafelijkheidsrekenkamer bevinden.

Doel van dit onderzoek is de vondsten uit de geraadpleegde rekeningen te documenteren waarmee de bouwgeschiedenis van het Binnenhofcomplex tot ca 1795 kan worden aangevuld. In eerste instantie betreft het onderzoek de archieven waarin rekeningen te vinden zijn die betrekking hebben op de bouw, verbouw en reparaties van de verschillende gebouwen van het Binnenhof. In verschillende archieven zijn steekproeven gedaan om eventuele rekeningen en documentatie van dergelijke bouwactiviteiten te vinden. In een aantal gevallen zijn de vondsten van gegevens opgenomen in de hierna volgende documentatie.

Daarbij is vooral de achttiende eeuw geraadpleegd in verband met de relatie tot de huidige bouwkundige toestand.

De rekeningen die op vroegere bouwfases betrekking hebben, kunnen in een later stadium worden onderzocht. Deze gegevens zijn waarschijnlijk meer van belang voor de bouwgeschiedenis van het complex dan dat zij te relateren zijn aan de huidige bouwkundige staat. Uitzondering hierop vormt het complex Grafelijke Zalen, waarvan de rekeningen uit vroege tijden mogelijk nieuwe inzichten verschaffen over de totstandkoming en verbouwingen van dit middeleeuwse complex.

Inleiding

De archieven van de Grafelijkheidsrekenkamer zijn aanwezig in het Nationaal Archief (NA) te Den Haag.

Doel van dit (voor-)onderzoek is om de verschillende archieven te controleren op de aanwezigheid van documentatie over bouwwerkzaamheden voor de gebouwen van het Binnenhofcomplex. Aangezien de Staten van Holland aan het einde van de zestiende eeuw het bestuur van het grafelijk bestuur hebben overgenomen, mag verwacht worden dat zich tevens in de archieven van dit gremium eventuele documentatie bevindt.

Daartoe zijn de volgende archieven geraadpleegd:

1. **NA, 3.01.01:** Inventaris van het archief van de Graven van Holland, 1189-1581(ca. 1650). *In dit archief bevinden zich de rekeningen van de rentmeester van Noord-Holland, waaronder het Binnenhof valt. De rekeningen beslaan de periode 1343-1430. In de literatuur (Hamaker) is gebruikt gemaakt van de rekeningen 1316-1317.*
2. **NA, 3.01.03:** Inventaris van het archief van de Staten van Holland, voor 1572. *Betreft hoofdzakelijk belastingen. Vermelding van bouw van de Statenkamer in 1558-1560.*
3. **NA, 3.01.04.01:** Inventaris van het archief van de Staten van Holland en West-Friesland, 1572-1795. *Waarschijnlijk geen documentatie m.b.t. gebouwen op het Binnenhof.*
4. **NA, 3.01.05:** Inventaris van de archieven van Gecommitteerde Raden der Staten van Holland en West-Friesland, 1621-1795. *Wat betreft de financiële aangelegenheden zijn er geen verwijzingen naar de gebouwen op het Binnenhof. Mogelijk staan in de resoluties verwijzingen naar bouwkundige werkzaamheden op het Binnenhof.*
5. **NA, 3.01.27.01:** Inventaris van het archief van de Grafelijkheidsrekenkamer of Rekenkamer der Domeinen van Holland: **Registers** en Stukken, (1233) 1446-1728 (1815). *Uit steekproeven in de memorialen (1455-1579 en 1573-1726) blijken verwijzingen naar bouwwerkzaamheden op het Binnenhof aanwezig. In de resoluties en notulen van de Gecommitteerde Raden bevinden zich veel vermeldingen van bouwwerkzaamheden (inv.nrs. 69-76b, 1728-1786), zie documentatie.*
6. **NA, 3.01.27.02:** Inventaris van het archief van de Grafelijkheidsrekenkamer of Rekenkamer der Domeinen van Holland: Afgehoorde en Gedeponeerde **Rekeningen**, (1425) 1446-1728 (1793). *Betreft rekeningen van de Domeinen, in bijzonder van de rentmeesters van Noord-Holland waaronder het Binnenhof valt. Periode 1431-1719. Hierin zijn veel verwijzingen naar bouwactiviteiten op het Binnenhof aanwezig.*
7. **NA, 3.01.28:** Inventaris van het archief der Rekenkamer ter Auditie van de Gemeene-landsrekeningen en de opvolgende Colleges met de daaronder berustende Rekeningen: *Rekeningen van de Raad en Rentmeester-Generaal der Domeinen van Noord-Holland (na 1728: Noord-Holland, Kennemerland en Brederode in het Zuiderkwartier). Periode 1722-1807; de rekeningen over 1763, 1764 1768-1779 en 1790 ontbreken. Waarschijnlijk alleen summier beschrijvingen van bouwwerkzaamheden zonder specificaties. Steekproeven gedaan, zie documentatie. Verder onderzoek mogelijk.*
8. **NA, 3.01.29:** Inventaris van het archief van de Financie van Holland, (1515)1572-1806(1830). *Waarschijnlijk geen documentatie m.b.t. bouwactiviteiten Binnenhof.*

Naast de archieven is tevens literatuur geraadpleegd waarin gebruik is gemaakt van de Grafelijkheids Rekeningen. Aan de hand van de verwijzingen in deze literatuur naar rekeningen betreffende bouwwerkzaamheden aan het Binnenhofcomplex kan gerichter worden gezocht in de relevante archieven. In deze literatuur wordt vooral de middeleeuwse periode behandeld.

Vervolg onderzoek:

De steekproeven hebben aangetoond dat er in de rekeningen nog voldoende te vinden is m.b.t. bouwactiviteiten op het Binnenhof. Voor de relatie met de huidige gebouwen is het raadzaam de archieven van de achttiende en zeventiende eeuw verder uit te werken, om van daaruit verder terug te gaan.

De memorialen zijn hierbij vooral belangrijk vanwege de functie ervan: dagboek van handelingen die veranderingen veroorzaken in het vermogen. M.a.w. hier worden de bedragen die uitgegeven zijn aan bouwwerkzaamheden verantwoord.

De appointementen, decreten en ordonnanties voor zover zij betrekking hebben op de rentmeesters van Noord-Holland, waaronder het Binnenhof ressorteerde.

De registers van ordonnanties op de rentmeesters (1612-1811) geven mogelijk ook nog bouwactiviteiten weer, al geeft de summere steekproef aan dat er geen specificaties van de werkzaamheden worden gegeven.

Voor de vroege bouw- en verbouwggeschiedenis geven de rekeningen uit de middeleeuwen (veertiende en vijftiende eeuw) mogelijk aanknopingspunten, zoals onder meer uit de literatuur blijkt.

DOCUMENTATIE

[De dikgedrukte inventarisnummers zijn geraadpleegd. Dikgedrukte teksten accentueren interessante bouwwerkzaamheden.]

NA, 3.01.01: Inventaris van het archief van de Graven van Holland, 1189-1581(ca. 1650)

Financiën afd. Trezorer

Inv.nr. 1222, Rekeningen van heer Koenraad (van Silice), kapelaan en proost van Bergen met bijlagen, 24.06.1364-02.08.1365 met bijlagen.

Inv.nr. 1291, 20.04.1365: Rekening van de 'stoof' te 's-Gravenhage, gemaakt op bevel van hertog Albert (dit inv.nr. is een bijlage van inv.nr 1222)

Inv.nr. 1298, 1371-1372, Staat van de ontvangst door heer Nicole van Abarichecourt van Pieter, kamermeester, ongedateerd:
mijns heren des graven camer hertoge Willems.

Rekeningen van de Rentmeester van Noord-Holland

Inv.nrs 1435- 1499: Rekeningen van diverse personen in tijdvak 1351-1430

Inv.nr. 1435, Rekening van Engelbert, 05.04.1316-06.01.1317: Zie Hamaker, p. 13-118

Inv.nr. 1436: Rekening van Gerard Heinenz, 1343-1344

Inv.nr. 1437: idem, 1344-1345

Inv.nr. 1438: Rekening van heer Matthijs van der Burch, 1347

Inv.nr. 1439, Rekening van Filips Persoonsz., 13.02.1351-12.02.1352:

f. 77v: Voornamen raadsleden als Jan van Egmond en Jan IV van Arkel hadden in februari 1351 eigen vertrekken in het hof.

Inv.nr. 1441: Rekeningen van Gerard Heinenz, met bijlage, 27.10.1352-28.04.1354:

f. 32v: in de 15de eeuw werden alleen op het Buitenhof rieten daken aangetroffen.

f. 29v: die ridder camer [ridderhuis?]

f. 35r: nieuw appartement gebouwd voor Willem V aan de noordzijde van de Oude Zaal. Deze vormde een tussen ruimte tussen de woonverblijven van graaf en gravin en de grote zaal (1352).

Inv.nr. 1450, Rekeningen van Jan Arnout van Bennebroek met bijlagen, 14.04.1364-14.04.1366:

f. 46r: in mien vrouwen stove.

f. 55r, 1365: ghestopt an den vierkanten torn dair mijn here pleghet te legghen [Haagtoren?]

f. 55r: item Colijn den scoerstien van der cleenre stove schoen te maken met sinen knecht.

Inv.nr. 1451, zie inv.nr. 1450, 14.04.1366-28.02.1367:

f. 12r: Het vrijgekomen De Lairessegebouw werd waarschijnlijk als raadkamer in gebruik genomen.

f. 20v, 24v, 25r, 29r: eind aug. 1365 liet Albrechts echtgenote, die tot dan blijkbaar in het De Lairessegebouw huisde, een 'nuwe camer' bouwen met bijbehorende 'wairderobe'. Dankzij de gespecificeerde bouwrekening hebben we een indruk van deze gebouwen. De 'camer' had tenminste 2 verdiepingen (een 'overste' en een 'nederste' camer) met een haard, een zolder en

twee grote ronde vensters. Het leien dak was waarschijnlijk een oost-west gericht zadeldak met een noord- en een zuidzijde. In de nieuwe kamer werden houten 'zitten ende taflen' aangebracht, de 'wairderobe' werd voorzien van 'scaperaden ende [...] trijtsoer', d.w.z. kasten of rekken voor vaatwerk en potten en een buffet. Voor boven en beneden werden ronde kroonluchters vervaardigd. Voor de kamer werden 18 pannen gekocht en snoeren aangeschaft 'dair die gheyoele [kooi] up die nuwe camer an hanghet'. Blijkbaar had de gravin een volière op haar kamer. Onbekend waar de vertrekken liggen, maar mogelijk aan de vijverzijde van de Nieuwe Zaal.

f. 30, 1366: dat grote ronde glas in die nuwe zael.

f. 32r: uptem voerkanten torn ende die cleen stove.

f. 33r: an die trappe dat men up die grote stove ghaet.

Inv.nr. 1466, Rekeningen van Arnout Spiker met bijlagen, 30.11.1387-30.11.1388:

f. 26r, 1387: mijns heren camer van Oestervant heeft 4 schoorstenen en tenminste 2 verdiepingen. Het gebouw was door een gang verbonden met de Oude Zaal en lag waarschijnlijk ten zuiden daarvan.

f. 35r: op mijns heren camer an der viver.

Inv.nr. 1467, Zie inv.nr. 1466, 30.11.1388-30.11.1389:

f. 37r: den grote camer te schoeyen an die trappen die men in den viver gaet.

Inv.nr. 1468, Rekening van Foyke Foykensch, 30.11.1390-19.07.1391:

f. 12v, 1390-1391: die grote camer; nuwe camer ende [...] nuwe waerderop [garderobe] opten viver; gelijk aan: joncfrou Aliden van Poelgheests nuwe camer.

Inv.nr. 1469, Rekening van Wouter Koevoet, met bijlagen, 28.08.1391-25.05.1392:

f. 30r e.v.: mijns heren nuwe camer; paar jaar later: cleyn camertgen an den viver.

f. 34r: dakreparaties 'op die oude zale, opten viercanten toern, op die hoeckcamer opt ridderhuys ende op mijns heren camer van Oestervant'.

f. 37v: an mijns heren grote camer op mijns heren nuwe camer. De uitbreidingen aan de noordzijde van de Oude Zaal hadden de rand van de Hofvijver bereikt. Eventueel middeleeuws muurwerk uit Staten- en Trêveszaal dateert uit deze periode?

f. 37v: in 1398-1399 worden 22.000 stenen gekocht 'dairof ghemaect is een muyr tusschen die cappelle ende die raetcamer. Zie inv.nr. 1475, f. 42r.

Inv.nr. 1471, Rekening van Pieter Heerman met bijlagen, 14.01.1395-14.01.1396:

f. 46r, 1396: Jan die Bruyn den maelre van Dordrecht' krijgt betaald 'van der wairderibben te verwen an den viver an die oude camer'. De huidige Statenzaal wordt door Calkoen (*Het Binnenhof*, p. 56) gezien als de oude Beierse kamer.

f. 66r: in 1395-1396 is sprake van 'mijnre vrouwen nuwe camer'. Zie verder inv.nr. 1478, f. 45v.

Inv.nr. 1478, Rekening van Filips van Dorp, 17.12.1400-14.01.1402:

f. 40v, 1401: 'totten pryel te maken tusschen der raetcamer ende der cappellen'.

Inv.nr. 1486, Rekening van Jacob Lewe, met bijlagen, 11.01.1411-10.01.1412

Inv.nr. 1489, zie inv.nr. 1486, 01.01.1414-01.01.1415:

f. 47v-48r: 120.000 stenen 'ghebesicht an die nuwe camer ende an die cameran dair onder' en kalk 'an die nye coken, an die nye cameran ende anders'.

Inv.nr. 1491, zie inv.nr. 1486, 01.01.1416-31.12.1416:

f. 42r,v: er worden stenen gekocht voor de schoorsteen en tegels voor de vloer.

Bijlagen bij de rekeningen van de rentmeester van Noord-Holland

Inv.nr. 1519: rekening Jan Arnout (van Bennenbroek) van het timmerwerk aan de nieuwe kamer op het Hof en de waardrobe (= bijlage bij inv.nr. 1450 (1364-1366))

NA, 3.01.03: Inventaris van het archief van de Staten van Holland, voor 1572

Inv.nr. 2367: bouw van de Statenkamer 1558-1560: Rekening van Aeirt Coebel, ontvanger-generaal van de Staten van Holland, ontvang en uitgaven ter zake van de bouw van de gemenelandskamer 1558-1560

NA, 3.01.04.01: Inventaris van het archief van de Staten van Holland en West-Friesland, 1572-1795

Waarschijnlijk geen documentatie m.b.t. Binnenhof.

NA, 3.01.05: Inventaris van de archieven van Gecommitteerde Raden der Staten van Holland en West-Friesland, 1621-1795: Mogelijk staan in de resoluties verwijzingen naar bouwkundige werkzaamheden op het Binnenhof.

Indices op de resoluties, 1624-1794:

Inv.nr. 3314: indices op resoluties, 1766

Inv.nr. 3315: idem, 1767

Inv.nr. 6171: contract gesloten tussen Karel van gulden, meestertimmerman van de grafelijkheid en de Gecommitteerde Raden over het aannemen van timmerwerk aan de stadhoudelijke secretarie, 19.06.1775.

Inv.nr. 6172: rekening met bewijsstukken van voorschotten verleend door wijlen architect P. de Swart voor het herstellen van de hofkapel, 1773 en 1774.

NA, 3.01.27.01: Inventaris van het archief van de Grafelijkheidsrekenkamer of Rekenkamer der Domeinen van Holland: **Registers** en Stukken, (1233) 1446-1728 (1815)

Memorialen

Inv.nrs 28-34: Memorialen van allerhande zaken, 1455-1579

Inv.nrs 35-60: Memorialen van allerhande zaken, 1573-1726

Inv.nr. 50: Memoriaal van allerhande zaken, 1644-1647:

f. 90, junius 1645: d'heere grave Maurits van Nassau ten voors.dage: is welgemelte heere grave toegestaan dat hij tot beter uytzicht ende ciraet van desselfs huysinge het dack van het torentgen staende aende noortoostsijde vant hoff, ende jegenswoordich gepossideert bij den deurwaerder Berchem saliger wegens tot op de muyr te mogen doen affnemen etc.

f. 106, 27 oktober 1645: Zacharias Dijckmans ende Jeuriaen Nolleman is onder haar beyden dese naervolgende repartitie vant schilderen van des Graeffel wercken gemaect nament. dat Zacharias Dijckmans schilderen sal deser naervolgende parthyen namentlijck:

Het logys van Sijn Hoocht ende de jonge princessen

De Fransche Kerck

De Camer vande Staeten Generael

De nyeuwe Reeckencamer

De Witte Gaelderije

Het voorhout

Tlogys vanden Heere van Heenvliet

Tbosch

Het nyeeuwe Pleyn

Corps du Garde

De Cateleynie

De camer vande Reeckenmeesters

Ende Jeuriaen Nolleman:

Thoff Provinciael

De groote sael

Den hoghen Raedt

Twasch huys

Het kinderhuys

Het buytenhoff

De gevanghen Poort

Beubels huys

De Vijverberch

De winckels over de Cateleynie

Inv.nr. 51: Memoriaal van allerhande zaken, 1650-1655

Inv.nr. 52: id., 1656-1661

Inv.nr. 53: id., 1662-1668

Inv.nr. 54: id., 1669-1674

Inv.nr. 55: id., 1675-1681

Inv.nr. 56: id., 1682-1687

Inv.nr. 57: id., 1688-1695

09.02.1690, f. 119r: mr Johan Meerman Rentmr Generael van Noorthollandt op den 9 februarij 1690 bij apostille op sijne requeste gegunt ende geaccordeert 't gebruijck vande

huijsinge onder de trap van Hare Ho.Mog. met 't gunt daer aen dependeert sulcher vanget als hetselve tot noch toe is bewoont bij Christiaen van Offenbergh verwent en verstaen ... te sijn met de aenvangh van desselffs bedieninge als rentmr van Noorthollandt.

Inv.nr. 58: id., 1696-1706:

13.01.1702 (DSC03716.jpg): Jacob Roman architeck van sijn Majestijdt, ten selve daege is hem by acte op syn versoek by requeste toegestaen in de huysinge uytkomende op de Cingel alhier tegenwoordigh geoccupeert by de grave van Albemarle eenige vergrootinge van t washuys en uytsettinge vande galderije over de beek te mogen maeken en het secreet te verplaetsen.

Inv.nr. 59: Memoriaal van allerhande zaken, 1707-1718

01.05.1713: Den heer grave van Albemarle is aen Sijn Excelt. mede voor 5 jaaren verhuurt een gedeelte van 't Hoff van den Heer Stadhouder in der tijt staende langhs de Cingel, met de tuijn daer naest aengelegen, alsmede een keldertje aen de zijdtrap van de Saal op het Binnenhoff. (zie 26^e boek van app. f. 199v)

Inv.nr. 60: Memoriaal van allerhande zaken, 1719-1726

Resoluties en notulen

Inv.nrs 69-76b: Resoluties van Gecommitteerde Raden van de Staten van Holland en West-Friesland betreffende de domeinen, 1728-1786. De jaren 1758 1763, 1787, 1795 ontbreken.

Inv.nr. 69: 1728-1744

05.02.1733, f. 67v: (...) was voorgekomen dat Gerardus Kappen en Francine Hofmans aan welke perzonen haar Edele Mogende bij appte van dato den 12 april 1732 op hare requeste hadden gelieven toe te staan om het jaarhuur van primo meij 1732 tot ultimo 1733 uijt te gebruiken van seeker huijsje of winkel genombert 9 staande op het binnenhoff over de castelanije in plaatse van Gerrit Hofmans, de voors. vrouwe haar vader als daer overleden zijnde, 's jaars voor de somme van dertig guldens soo als het aan haar vader was verhuurt, mits stellende suffisantie cautie ten behouwe van den voorn. rentmr generaal waarvan deselve tot nog toe was gebleven in gebreeken dog een half jaar huur op reeckening hadden betaalt, wijders dat denselven commis wat geïnformeert dat de voors. personen in het selve hijsje onordentelijk huijs hielden en daar ligtveerdige vrouluij quamen te huijsvesten tot ergernis en overlast van de buijren die daar over klaagden en gaarne soude sien dat deselve personen op aanstaande meij quamen te delogeren, dat den voorn. commis mede was voorgekomen dat een ander bequaam persoon na het voors. huijsje stont om hetselve te bewonen genaamt Stephanus Galliard een parnijkmaker om de parnijkneering daar inne te doen en die volgens berigt was van een goed gedrag dat haar tot borge voor de voors. huere presenteerde te stellen Simon van Leeuwen en Jan Danckaarts bewaarder van den hofbrand, versoekende of haar Ed Mog niet soude kunnen goedvinden de voorn Gerardus Kappen en Francina Hofman tegens primo meij aanstaande uijt het voors. huijsje te doen delogeren en het voor huijsje weder te mogen verhueren voor de ordinaire huur van dertig guldens 's jaars aan den voorn Stephanus Galliard voor den tijt van twee jaren (...).

Dat den voor commis van de gesamentlijke boekvercopers op de zaal van den Hove geïnformeert was dat eenn Simons een winckeltje van boeken en andere prullen was houdende op de binnentrap van de zaal, aldaar woonde, kookte en smookte en seer vuilj huijs hiel en onvoorsigtig met sijn vuer te werk ging, waardoor al brand aldaar was ontstaan van welke winkel ook geen duijt aan huur 's jaars betaald wierd, dat deselve boekverkopers

versogten om verdere onheijlen voor te komen dat deselve Sijmons met sijn familie daar van daan mogte werden geweert en gedaan delogeren.

Is na voorgaande deliberatie (...) voorn. controlleur Bloteling te gelasten soo als denselven gelast werd bij desen omme de schoorsteen te doen amoveren ende den voor Simons aan te seggen ende te lasten de winkel bij hem gehouden werdende op de binnentrap va de zaal net te houden daar na te sien ende van zijne bevindinge aan Haar Edele Mogende van tijd tot tijd rapport te doen en den voorn. Simons tot wederseggen te laten continueren.

06.08.1733, f. 74v: Op het mondeling versoek aan Haar Edele Mogende gedaan wegens de President en de Raden van den Hogen Rade in Holland ten eijnde geauthoriseert te mogen werden tot het doen van **eenige reparatien aan de tafels en banken item het maken van stoelen** en wat meer nodig is voor den voors. **Hogen Raden**. Is goedgevonden ende verstaan den opgemelte President ende Raden van Hoge Rade te autoriseren gelijk deselve geauthoriseert werden bij desen tot het doen vande voors. reparatien en het verdere benodigde.

25.07.1737, f. 127v: hebbende geexamineert seekeren memorie vanden controlleur vande werken ten Hove Johan Bloteling houdende dat de **kozijnen staande op de auditie reekencamer** van Holland seer slegt waren en met goedvinden van Haar Edele Mogende wel diende gerepareert ofte vernieuwt te werden; dat mede aan Haar Ed Mogende door de griffier van Hoff versogt wierd eenige kassen van saagde delen tot berging van papieren ende dat de schoeiing aan de zuijdoost zijde vande Geestbrugge tot voorkoming van ongelukken noodzakelijk diende gerepareert te werden.

Waarop gedelibereert zijnde is goedgevonden en verstaan den voorn. controlleur Bloteling te autoriseren gelijk denselven geauthoriseert werd bij desen om de voors. reparatien te laten doen en de voors. kassen te doen maken alles met de meeste mesnage en minste kosten.

14.11.1737, f. 132: is gelesen de memorie van den controlleur van de werken ten Hove Johan Bloteling houdende dat met goedvinden van Haar Edele Mogende in des Graaffelijkheijts Magazijn ofte hok wel nodig hadde 200 blauwe vorstpannen 200 rode vorstpannen 100 daktegels soo rode als blauwe, insgelijks soo veel heel bakken als mede dat op het comptoir van de graaffelijkheid voor de clerccquen wel drie nieuwe stoelen diende te sijn en gardijne voor de glase.

17.11.1737, f. 132v: hadden gerapporteert dat in de cappelle ten Hove of Waalsche kerke alhier gevonden wierd seker steene beeld leggende op een steene sarke aan de oostzijde van gem cappelle onder de hooge opgaande en besloote banken waar mede het selve 't zedert de vergrootinge van de voorn. cappele soodanig is bedekt gebleven dat niet gesien kan werden, dat het selve beelt was gemutileert en zijnde van gemeene steen als ook de sark waar op het selve legt de handen afgebrooken.

Waarop gedelibereerd en reflectie gemaakt zijnde, dat den wel Edele Heere van Wassenaar tot Wassenaar heeft laten blijken dat het hem niet onaangenaam soude wesen indien het voors. beeld aan desselfs dispositie wierd gelaten.

Is goedgevonden en verstaan dat het voors. steene beeld als nergens toe dienende zal werden overgegeven aan de Heere van Wassenaar en denselve geauthoriseert en gequalificeert bij dese om het selve van de plaats al waar het jegenwoordig is leggende te mogen doen amoveren en te transporteren daar goedvinden sal en werd den koster van de gem. cappelle ten Hove mits dese gelast het voor beeld aan de ordres van de wel Ed Heer van Wassenaar te laten.

13.03.1738, f. 140: in aghtinge genomen zijnde dat de versoeken die van tijd tot tijd aan Haar Edele Mogende werden gedaan ten eijnde om voor de huijsen staande alhier in den Hage op des Graaffelijkheijts grond te mogen maken uijtstekken en balcon over de publicque straaten aanlijdinge geven tot onaangename disputen tussen de respectie gebuuren en tot klagten vande eijgenaars en possesseurs van de huijsen daar ontrent staande, wegens het nadeel het welk door sodanige concessien vereijnen te leijden.

Is na voorgaande deliberatie goedgevonden en verstaan te versoeken en te comitteren den Wel edelen Heer van Wassenaar tot Wassenaar en verdere Heren Haar Edele Mogende Gecommitteerden tot het comptoir van Noordholland ommte te examineren en te overwegen of niet tot voorcominge van sodanige disputen en klagten voortaan alle de versoeken om concessien van sodanige uijtstekken en balcon over de publike straaten voor de huijsen op des graaffelijkheijts grond zoude behoren te werden gedeclineert en afgeslagen en Haar Edele Mogende daar op ten dienen van derselver consideratien en advis.

14.08.1738, f. 152: is gelesen seekere memorie van den controlleur van de werken ten Hove Johan Bloteling houdende dat alsoo de leijen tot reparatie vande Hoofsche daken voor het grootste gedeelte verwerkt en gebruikt waren, hij versogt Haar Edele Mogende ordres om zo het mogelijk was voor het winter saijsoen eenige duijsende leijen te mogen inkopen.

11.06.1739, f. 170: dat sij Heeren Commissarissen ingevolge ende tot vold van Haar Edele Mogende Resolutie Commissoriaal van den 16 der laastledene maand februarij met Heeren gedeputeerde der stad Delft in conferentie waren geweest over de conditiën op dewelke de bewooning van 't huijs staande ende gelegen op 't binnenhoff alhier open gevallen door het overlijden van Carel de Lille aan Heeren Burgermeesteren der stad Delft tot een logement ten diensten van Haar Stadt soude kunnen werden toegestaan ende vergunt ende dat sij Heeren Commissarissen met gemelde Heeren Gedeputeerde der stad Delft deswegen op Haar Edel Mogende approbatie waren overeen gekomen en geconvenieert in manier hier na volgende Dat de bewoning van het voors. huijs en erve aan gemelte Heeren Burgermeesteren toegestaan en vergunt sal werden voor den tijt van vijf en twintig jaren, dat het onderhoud ende de reparatien aan het dak ende riolen item aan de rugen en putwaterbakken onder de grond en geene andere sullen geschieden wegens het land ende de verdere of andere reparatien bij de stad Delft, dat de timmeragie vande nieuwe kamer volgens de afteekening daarvan aan Haar Ed Mog overgelevert en hier aan geannexeert, bij publike aanbesteding sal geschieden en dat de huur sal ingaan soo ras de timmeragie sal sijn geperfectioneert dat wijders het voors. huijs bij het aanvaarden in goede ordre sal moeten werden opgelevert en ten eijnde de huurjaren weder in behoorlijke staat overgegeven dat jaarlijx voor huur ofte recognitie bij de voorn stad Delft sal moeten werden betaalt aan de rentmeester generaal van Hoordholland een somme van vijfhondert guldens mits dat Haar Edele Mogende uijt 's lands cassa tot de timmeragie sullen fourneren een somme van drie duijzent guldens des dat soo wanneer deselve timmeragie een notabele meerder ofte minder sommes sal komen te importeren de huijz ofte recognitie als dan na proportie sal werden geaugmenteert ofte gedimineert.

05.11.1739, f. 182v: den secretaris Boeij heeft aan haar Edele Mog op huijden gerapporteert dat den griffier van het Hoff mr Johan Parker op gisteren zig in een van de vertrekken aan hem geadresseert en vanwege de Heeren van het Hoff versogt hadde dat Haar Edele Mogende de Heeren Gecommitteerde Raden aan den Controlleur Bloteling souden gelieven te geven de nodige ordres om seekere kamer gehorende aan het Hoff onder de bibliotheecq van

den Hove en uijtkomende op de voorplaatse van het Hoff over de castelenije te doen appropieren tot een woninge voor de boutefeu van het Hoff en desselfs vrouw ten eijnde om op het voorbeeld vande boutefeus van de andere collegien alhier altijd bij de hand en aldus des te beter in staat te kunnen sijn om de toevallen en beginselen van brand (waarvan nu en dan al exempelen hadden geexsteert) te stuijten of voor te komen en daar jegens behoorlijke sorge te dragen dat het Hoff daar op als een nodige en dienstige saake waarvan de kosten niet veel souden belopen een spoedige dispositie verwacht.

07.07.1740, f. 204: is gelesen het bestecq ende conditiën tot **het maken van vier Engelse kozijnen met sijn gevolge** in de Hollandse **Muntcamer** alhier in den Hage op approbatie van haar Edele Mog aangenomen bij Willem van Rensse meester timmerman in 't geheel voor een somme van 232 guldens en door den controlleur Bloteling aan Haar Edele Mogende overgegeven.

23.03.1741, f. 226v: is gelesen een memorie van den Controlleur van de werken ten Hove Johan Bloteling, houdende dat alzo de **kozijnen, ramen en glasen op het quartier van de koning** [hier wordt koning-stadhouder Willem III bedoeld] **en op de galderij seer oud en slegt wierden** deselve met goetvinden van Haar Edele Mogende wel diende **nagesien, gerepareert en geverft** te werden. Dat het plijn binnen de palen daar het selve niet gestraat is seer vuil en lelijk was leggende en op de eene plaats groen bewassen en op de andere niet, hij de vrijheijd nam Haar Edele Mog voor te dragen om het selve met schilpen te doen beleggen. Waar op gedelibereert zijnde is goed gevonden en verstaan eerstelijk den voorn controlleur Bloteling te autoriseren en te gelasten gelijk deselve geauthoriseert en gelast werd bij desen om met bequame meersters timmerman, metselaar en leijdecker te inspecteren de **apartementen of quartier van wijlen Sijn Koninklijke Majesteijt van Groot Brtt H.L. memorie en een exact plan te formeren vande reparatie daar aan gerequireert met een behoorlijk bestek en cieringe van de kosten daar toe nodig. Daar nevens te maken een lijste of memorie van schilderijen en spiegels die aldaar werden gevonden en wat daar mede te doen.**

Ende ten tweede te maken een bestek en overleg van de kosten die tot het bestraten en een van die tot het jaarlijks beleggen met schelpen zoude werden vereijtscht.

20.07.1741, f. 236: (...) dat in **de appartementen van het Hoff alhier laast bewoont en gebrijkt door wijlen Zijne Koninklijke Majesteijt van Groot Brittagne William de derde H.L.M.**

Werden goedgevonden **negen spiegelglasen waarvan de foelij ten eenemaal was bedorven** en die welligt aldaar soude kunnen aan stukken geraken, dat die door spiegelkoopers alhier hadde laten examineren en taxeren dat Edmond van Diest voor deselve te samen een somme van 159 guldens hadde geoffreert en sulks het meeste geboden is na voorgaande deliberatie goedgevonden en verstaan dat de voors. negen spiegelglasen zullen werden overgelaten voor gemelde uijtgelooftde somme van 159gl aan den voorn Edmond van Diest en dat den brandmeester van het Hof Wiggert vander Clos zal werden geauthoriseert en gelast bij desen om de voors. spiegelglasen aan denselve over te geven, de kooppenningen daar voor te ontfangen en deselve vervolgens over te geven aan den rentmeester generaal van de domeijnen van Hoordholland etc Willem Gerlings ten eijnde om door hem in sijne reekeninge te werden verantwoord.

21.09.1741, f. 237v: Is gelesen de memorie van den controlleur van de werken ten Hove Johan Bloteling houdende dat het orgel in de franse kerk vervuylt zijnde met goedvinden van Haar Edele Mogende wel dient schoongemaakt en geverft te werden.

28.12.1741, f. 242v: gelesen een memorie van controlleur vande werken ten Hove Johan Bloteling houdende dat hij ingevolge Haar Edele Mogende ordre nader hadde geinspecteert wat voor camer den ontfanger generaal Van Slingeland ten dienst van het comptoir van Holland nog nodig zoude hebben en bevonden had te zijn. Het camertje komende vlak boven het benede camertje en over het voorhuijs 't welk door een trap die daar van ouds was geweest en die opengemaakt moest werden gemakkelijk konde werden begaan, mits boven komende daar nog 3 à 4 deuren moesten werden toegemaakt en gesloten en op het camertje zelfs inde kozijne nieuwe ramen en blinden, kasse ofte plancken tot berginge van boeken en papieren en dat dan in het benede camertje zoude werden gemaakt een groote kas wel versorgt met ijserwerk en sluijting tot berging van geld en onder deselve kas te maken een goed fundament voort sakken van deselve welk een en ander zo veel hem mogelijk was, de kosten wierden begroot op omtrent 300 gl.

13.09.1742, f. 264: is gelesen een memorie van den controlleur van de werken ten Hove Johan Bloteling houdende dat also de **trappen en bordes leggende voor de Groote Zaal op 't Binnenhof seer slegt uijtgesleeten en aan stukken zijn** dat deselve merkelijk waren dienende tot dekkinge voor 't doorbreeken vande gevangenen die door de militie in 't gat onder de voor trappen en bordes werden geset, hij controlleur Bloteling haar Edele Mogende ordre versogt om bij provisie de zijdzijde der voors. trappen die wel de slegste was, zo veel nodig is te doen vernieuwen ofte repareren en in een behoorlijke staat te doen brengen.

Inv.nr. 70: Resoluties van Gecommitteerde Raden van de Staten van Holland en West-Friesland betreffende de domeinen, 1745-1752:

f. 7v: Authorisatie op den controlleur Bloteling om ciering van kosten te maken als tot vernieuwen en repareren van verscheijde zaken:

1. tot vernieuwen van kozijnen op 't Konings Quartier; reparatien aan 't Hof van Justitie en verwen van 't Hof

15.04.1745: Is gelesen een memorie van den controlleur van de werken ten Hove Johan Bloteling houdende dat hij in den jare 1744 bij memorie aan Haar Edele Mog. Overgegeven had verzogt om de navolgende reparatien te mogen laten doen als:

1. het vernieuwen van nog eenige kozijnen op het quartier van den koning, en eenige nootwendige reparatien op en aan het Hof van Justitie.

2. het geheele Hof met zijn gevolge te verwen.

Waarop gedelibereert zijnde is goedgevonden en verstaan den voorn. controlleur Bloteling te zuthoriseren ende te gelasten gelijk denselve geauthoriseert en gelast werd bij desen: Eerstelijk om tot het vernieuwen van de kozijnen op het quartier van den koning en eenige nootwendige reparatien op en aan het Hof van Justitie mitsgaders van het verwen van het geheele Hoff met zijn gevolge, een behoorlijke cieringe van costen te maken.

f. 12v: den controlleur Bloteling geauthoriseert te effectueren het maken van eenige kozijnen op 't quartier van den koning, repareren aan 't Hof van Justitie, verwen van 't Hof.

29.04.1745: gelesen een memorie van de controlleur van de werken ten Hove Johan Bloteling, houdende dat ingevolge Haar Edele Mogende Resolutie van dato den 15^e april 1745 waar bij Haar Ed Mogende den voorn controlleur Bloteling hebben gelast te maken van een ciering

wegens het maken van eenige nieuwe kosijnen op 't quartier van de koning en eenige reparaties op 't Hof van Justitie en het verwen van het Hoff met sijn gevolge.

Hij de vrijheijt nam Haar Ed. Mog. Te berigten wat aanbelangt het maken van de nieuwe kosijnen, dat die op ordre en met kennisse van Haar Edele Mog. in den jare 1743 heeft aanbesteed **ijder kosijn met haar ramen, loot, catrollen, sluijting, glasen van ondere met een blauwe dreppel het uijtbreeken vande oude en setten vande nieuwe kosijnen** voor een somme van 63 gulden.

Dat het repareren van ofte op het **Hoff van Justitie** niet wel een nette cierung van te maken was alsoo op sommige plaatsen de **muuren soo bouwvallig** sijn, dat te dugten was, daar merkelijke toevallen bij souden komen.

Dat het verwen van 't hof met sijn gevolge bij sijn tijt in den jare 1717 en 1718 geveeft geworden. De Heeren Raden en Reekenmeesters in die tijt alzo onmogelijk was, daar een nette beraminge van kosten van te maken en dat het werk wel en behoorlijk van goede materialen gedaan mogte werden goedgevonden hadden hem te gelasten van den olij en verff, soo veel nodig was te gaan koopen en op het quartier vande koning te plaatsen en daar deselve te doen bereijden en door Haar Edele Mogende ordinaire meesterverwer het geheele Hoff te laten verwen.

f. 19v: den controlleur Bloteling geauthoriseert in de vertrekken van den **Hove van Holland** op de tafels, drie a vier tafelkleden te bezorgen.

21.10.1745: is gelesen een memorie van den controlleur vande werken Ten Hove Johan Bloteling houdende dat de Heeren van den Hove van Holland wierd versogt in derselver vertrekken op de tafels te mogen hebben **drie a vier nieuwe groene laken tafelkleden**, dat bij inspectie bevonden had deselve seer slegt te zijn.

Waarop gedelibereert zijnde is goedgevonden en verstaan den voorn. controlleur Bloteling te autoriseren gelijk denselve geauthoriseert werd bij desen de voors. drie a vier nieuwe groene laken tafelkleden met de meeste mesnage te besorgen.

f. 43: Heeren Commissarissen tot 't comp. Van Noord Holland versogt de nodige plans en bestekken te doen formieren van de vertrekken op 't Hof, bij vorige stadhouders gebruikt. 09.06.1747: ... dat zij Heeren Commissarissen bij Haar Edele Mog. Resolutie commissarissen van de ... mej lastleden versogt en gecommiteert zijnde om ingevolge van Haar Ed. Gr. Mog. Resolutie van den 19 mej daar te vooren, waarbij Heeren Gecommitteerde Raaden zijn geauthoriseert en gequalificeert om met concent van Zijne Hoogheijd den Heere Stadhouder van dese provincie te overleggen op **wat wijze de vertrekken op het Hof die bij vorige stadhouders zijn gebruikt geweest, wederom tot dienst van Zijne Hoogheijd souden behooren te werden geappropriert en het selve ten genoegen van Zijne Hoogheijd werkstellig te maken** ten dien eijnde de nodige plans en bestekken met concent van meer hooge ged. Zijne Hoogheijd of desselvs geauthoriseerden te doen formeeren en over het geen daar toe verder specteerd met Zijne Hoogheijd te confereeren en met desselvs genoegen te doen praepareeren aanstonts door den controlleur Bloteling met een gequalificeerde van Zijne Hoogheijd hadden doen neemen inspectie vande appartementen en vertrekken op het Hoff, die bij vorige stadhouders gebruikt zijn geweest, dat door gem. geauthoriseerde een **afteekeninge van de plattegrond vande voors. vertrekken was geformeert**, dog dat vermits de absentie van Zijne Hoogheijd voor eenige tijt des aangaaande als nog niet waren geïnformeert geworden.

Verder gaat het over het terugkopen van de stallen bij het Valkhuis van de koning stadhouder.

f. 49v: meubileren van het appartement boven 't quartier bij wijlen den heer van Schagen bewoond ten dienste van Zijn Hoogheijd

27.07.1747: ...dat zij Heeren Commissarissen bij Haar Ed. Mog. Resolutie commissarissen van den 1^e meij laastleden versogt en gecommiteert sijnde om ingevolge van Haar Ed. Gr. Mog. Resolutie van den 19 meij daar te voren, waar bij de Heeren Gecommitteerde Raden zijn geauthoriseert en gequalificeert om met concent van Zijne Hoogheijd den Heere prince van Orange en Nassau Stadhouder van dese provincie te overleggen op wat wijze de vertrecken op het Hof, die bij vorige stadhouders zijn gebruikt geweest, wederom tot dienst van Zijne Hoogheijd souden behoren te werden geappropriert en het selve tot genoegen van Zijn Hoogheijd werkstellig te maken, waren geïnformeert, dat het appartement boven het quartier hetwelk voor desen door wijlen den Heer van Schagen was bewoond, waarvan de communicatie met het gewese logement van de Heeren Gedeputeerden van de vijf steden van NoordHolland op de Cingel wederom als voor dese was herstelt en soo verre in gereedheijd was gebracht, dat het gem. quartier gemeubileert soude kunnen werden; en dat zij Heeren Commissarissen derhalven van gedagten waren dat sulks hoe eerder soo beeter soude behooren te geschieden **ten koste van den Lande en tot het meeste genoegen van Zijne Hoogheijd.**

Dat dewijl Haar Ed. Gr. Mog. Den Heere prince van Orange en Nassau tot stadhouder deser provincie hebbende aangestelt, teffens hebben versogt, dat het zijne Hoogheijd dog mogte behagen spoedig herwaarts over te komen mitsdien de decentie ook vereijschte dat inmiddels voor het logeeren vande Hofhoudinge van Zijne Hoogheijd en van Hare Kon. Hoogheijd de nodige voorsieninge wierd gedaan tot dat de appartementen en quartieren op het Hoff souden wesen vervaardigt sij Heeren Commissarissen zig daar nevens verplicht vanden aan Haar Ed.Mog. in bedenken te geven of daar ontrent bij Haar Edele Mogende mede niet soude behoren te werden gedisponeert.

Waarop gedelibereerd zijnde hebben Haar Edele Mog. Gem. Heeren Commissarissen voor derselver attentie en gedane rapport bedankt en wijders goedgevonden en verstaan dat het bovengemelde **quartier ten koste van den lande zal werden gemeubileert** en de Heer Heijden als chambellan van Zijne Hoogheijd versogt tot het meeste genoegen van Zijne Hoogheijd sulks te doen effectueeren.

En dat de logementen en huijshuuren vande Hofhoudinge van Zijne Hoogheijd insgelijks bij provisie uijt de casse van het land sullen werden betaalt door den rentmr generaal van Noordholland etc. Willem Gerlings volgens de lijstje daarvan door gem. Heer Heijde aan Haar Ed. Mog. over te geven.

f. 106: den controlleur Bloteling geauthoriseert de kozijnen in de Raadcamer vanden Hogen Rade met dubbelde glazen te maken en nootzakelijke reparatie aan 't huijsje vande boetefeuster te doen.

08.08.1748: Is gelesen een memorie vanden controlleur vande werken Ten Hove Johan Bloteling houdende, dat also de kozijnen in de raadcamer vanden Hogen Rade seer slegt waren, de Heeren van den Hogen Rade wel gaarne hadde, dat deselve met dubbelde glazen wierde gemaakt, dewijl des winters in gemelte Raadcamer van de koude zeer veel ongemak wierd geleden: dat mede nog wel eenige noodzakelijke reparatie diende gedaan te werden aan het huijsje bewoont bij de boetefeuster.

Daarop gedelibereert sijnde bij desen **de kozijnen in de Raadcamer van den Hogenrade met dubbelde glazen te laten maken** ende noodzakelijke reparatien aan het huijsje bewoont bij de boetefeuster te laten doen met de meeste mesnage en minste kosten.

f. 196: den controleur Bloteling geauthoriseert drie Engelse kozijnen in de groote comparitiekamer vanden Hoge Rade te laten maaken, als mede eenige nieuwe stoelen en twee kleden.

14.05.1750: dat de Heeren van den Hogen Raadt versogten in haar groote comparitiekamer te mogen hebben drie nieuwe Engelse kosijnen alsoo de daar reets staande seer oud en slegt waren en daar veel togt en konde door quam, alsmede eenige nieuwe stoelen de welke den voorn. controlleur bij inspectie bevonden hadde, dat bij na onbruikbaar waren ende nog twee nieuwe tafelkleede in de groote en kleijne comparitie damers versoekende daar omtrent Haar Edele Mogende ordres te hebben.

Waarop gedelibereert zijnde is goedgevonden en verstaan den voorn controlleur Bloteling te autoriseren, gelijk den selven geauthoriseert werd bij desen de **gemelte drie Engelse kosijnen in de groote comparitiekamer van den Hogen Raadt te laten maken, alsmede eenige nieuwe stoelen ende twee kleeden inde groote en kleijne comparitiekamer** en zulx met de meeste menage en minste kosten.

Ende zal extract van desen aan den controlleur Bloteling gegeven werden soo om te dienen tot sijn narigt als om sig daar na te reguleren.

p. 203: den controlleur Bloteling geauthoriseert in 't ruggestuk vande stoel van Zijn Hoogheid in de Raadkamer van den Hove, het Wapen te laten borduuren.

30.07.1750: Gelesen zijnde een memorie vanden controlleur vande werken ten Hove Johan Bloteling houdende dat hij was gerequireert geworden bij Heeren Commissarissen uijt den Hove van Holland deselve hem hadden gelieven te gelasten om aan Haar Edele Mogende voor te dragen dat in het **ruggestuk vande stoel van Zijn Hoogheijd in de raadkamer staande mogte geborduurt werden het wapen van Zijn Hoogheijd en eenige veranderinge aan 't kussen.**

Is na voorgaande deliberatie goedgevonden en verstaan den voorn. controlleur Bloteling bij dese te autoriseren in het ruggestuk van Zijn Hoogheijds stoel in de raadkamer staande het wapen van Zijne Hoogheijd te laten borduuren en aan 't kussen de versogte veranderingen te laten maken.

p. 230, 15.04.1751: Is gelesen een memorie van den controlleur van de werken ten Hove Johan Bloteling houdende dat alzo de houten deuren aan de stadhouderspoort seer slegt en oud zijn en met veel moeite open gedaan moeste werden, deselve met goedvinden van Haar Edele Mog wel diende vernieuwt te werden en dat de Steene brugge voor de voors. poort leggende en op Haar Edele Mogende ordre in't gepasseerde najaar van onder met een formeel en binten ondervangen door het menigvuldig over rijden behoorde te werden gerepareert of vernieuwt, zoals zulx zoude komende te vereijssen.

Den voorn. controlleur Bloteling te autoriseren gelijk denselve geauthoriseert werd bij desen de voors. **deuren aan de stadhouderspoort te doen vernieuwen** en de steene grugge voor de voors. poort leggende te doen repareren of vernieuwen zoo als zulks zal vereijsschen mits zig alvorens te informeeren wanneer Zijn Hoogheijd zal gelieven dat de voors. vernieuwinge en reparatien geschieden.

p. 241v: aan de Westhoek van het Hof te maken drie nieuwe Engelse ramen in voegen als in den text en den secretaris Van der Straten daar toe de nodige ordres te stellen.

01.07.1751: In agtinge genomen zijnde dat de drie cosijnen op het vertrek aan de westhoek van 't Hoff op de commis ende clercken tot de zaken van collective middelen zijn geplaatst, zodanig is verouderd en vergaan, dat deselve niet kunnen worden gerepareert en dat de gemelte commis en clercken aldaar haar verblijff niet zouden kunnen houden, zijnde ook die

drie raemen nog de eenigste overig vande geene die op deselve reije niet zijn verandert, is na deliberatie goetgevonden en verstaan dat in plaatse vande gemelde drie cosijnen sullen worden gemaakt **drie Engelse raemen van gelijke fatsoen en op de selfde .. als de andere raamen op deselfde reije zijn van binnen met blinden op het midden doorgezaagt** dat de voorn raemen hoe eerder zo beter zouden worden vervaardigt van goet droog hout en in alles gereet gemaakt, zodanig dat deselve in korte tijdt, zoals die daar toe 't bekwaemst zal worden gevonden, zullen kunnen worden gestelt.

En zal extract deser gegeven worden aan de secretaris vander Straten om daar toe de nodige ordres te stellen.

p. 247v, 26.08.1751: op 't geproponeerde door de heer raadpensionaris dat het vigeren van een provinciale kamer van reekening deser provincie, bij resolutie van Haar Ed. Gr. Mog in dato den ... niet alleen is gearresteert, maar dat ook de instructien voor de leeden de voorn Rekenkamer zullende compseren zo uijt het zijder als noorderkwartier deser provincie mitsgaders derselver secretarissen genoegsaam reets zijn gearresteert en sulks dat de nodige aanstalten sal dienen te worden gemaakt, dat de voorn. Rekenkamer op de bepaalde tijt haar besoignes zal kunnen aanvaarden. Is na deliberatie goet gevonden en verstaan de Heeren Haar Edele Mog Gecommitteerde tot de zeken van de domeijnen onder 't comptoir van Noordhollandt, Kennermerlandt en Brederode benevens de Heer Raadpensionaris te versoecken ende te committeren zoals deselve versogt en gecommiteert werden bij dese om inspectie te neemen of de plaats alwaar de jegenwoordige Rekenkamer haar besoignes houdt bequaem is of bij vergrootinge bequaem gemaakt kan worden tot de voorn provinciale Rekenkamer daarover in te nemen de gedagten van de secretarissen der jegenwoordige Rekenkamer ende nodige ordres tot het approprieren van dien te stellen en 't selve te doen vervaardigen.

f. 259v, 27.01.1752: de nodige ordres tot het approprieren van dien hebben gestelt en met 't vervaardigen van 't voors. werk een aanvangh is gemaakt. Dat de schikkinge zodanig is genomen dat de kamer bevorens gebruikt door de Heeren Reekenmeesters van 's Land Domeijnen ontruijmt zijnde vande boeken en papieren daar in sijnde geweest mitsgaders de kamer alwaar de Heeren vande Societeijt van 's Gravenhage bevorens haar vergaderinge heeft gehouden alle van **nieuwe Engelse raemen** zijn voorsien en dat de eerstgemelte kamer bekent met de naam van de **Raatkamer van de Graaffelijkheid sal worden gescheijden in twee kamers** ieder met een schoorsteen voorsien en dat deselve dienen zal tot een kamer van vergaderinge en van besoignes of spreekkamer voor die vande provinciale Rekenkamer dat ook de kamer daar aanvolgende bevorens gebruikt door de voor. Societeijt van 's Hage mede sal zijn ten dienste van de selve provinciale Rekenkamer voor derselver besoignes soo als ook tot derselver dienst zal blijven het daaraan oostwaarts volgende vertrek 't gunt de kamer van auditie altoos in gebruik heeft gehad en dat het nog daaraan volgende of laaste vertrek zal worden gegeven ten dienste vande societeijt van 's Gravenhage en daar in de noodige kassen tot berginge van hare boeken en papieren zullen worden geappropriert.

(...) dat wijders door de secretarissen vande provinciale kamer zal worden geformeert een lijst van stoelen, tafels en behoefkens, welke zij oordeelen ten gebruijke inde respectieve kamers vande provinciale Rekenkamer benoodigt te zullen zijn en deselve aan voorn Heeren Commissarissen over te geven om op de versorginge van dien de vereijtschte ordre te stellen. En dat door de controlleur Bloteling zal worden betragt een bequame plaatse te vinden daar sulks het gevoeglijkst sal kunnen geschieden om een **trapje off opgang** aan de noordzijde ande gemelde vertrekken tot de gemelde kamers van de straat te hebben.

f. 262v, 17.02.1752: Lijste van sodanige behoeften als provisioneel tot de camers en vertrekken voor de **provinciale Reekencamer** gedestineert ... digt zullen wesen.

In de camer gedestineert tot de generale vergaderinge:

Een tafel lang twaalf en breed vier voeten bekleet met een groen laken dewelke zodanig gedisponeert zij dat aan het Hooft van deselve zij de zitplaats van den presiderenden Heer en aan bijde de zijde van dien de zitplaatsen voor vier Heeren ider zitplaats genomen op twee voeten en aan het eijnde van deselver tafel tegenover den presiderenden Heer een buffet off lessenaar voor den secretaris mede diep twee voeten dog begrepen onder de twaalf voeten voren gemelt

Op deselve tafel vier tinne inktkokers en houtse zandbakken

Een buffet met sijn bekleede lessenaars naast de schoorsteen voor beijde de secretarissen voorsien met twee inktkokers en zandbakken als voren

Elf stoelen met groen laken bekleet en een dito armstoel met de zitkussen daar toe nodig

In de besoignecamer

Een tafel lang agt en breed vier voeten bekleet met een groen laken met een buffet en lessenaar gedisponeert als hier voren omtrent de camer tot de generale vergaderinge is gemelt alleen met dat onderscheid dat aan weder sijden van de tafel maar plaats sal wesen voor twee Heeren op deselve tafel drie inktkokers en zandbakken als voren

Agst stoelen met groen laken bekleed als voren

In het vertrek

Een tafel lang vijf en breed drie voeten sonder lessenaar met een groen kleedt

Daarop twee inktkokers en zandbakken als voren.

Bij de Graaffelijkheidscamers bevinden sig reets vijf stoelen met een armstoel met groen trijp bekleedt die nog goed zijn om gebruykt te werden en dewelke tot dit vertrek provisioneel zoude kunnen dienen

Wijders zal tot ider camer en vertrek nodig weesen

Een haartijser

Een tang

Een vuurbesem

Een turff en houtbak

Watervatten

En stoven

Waarop gedelibereert zijnde is goedgevonden en verstaan de stoelen, tafels en behoeftens inde vorenstaande lijste gemelt en ten gebruyke van de resp. kamers voor de provinciale Reekencamer toe te staan ende te accorderen gelijk deselve toegestaan en geaccordeert worden bij desen en den secretaris Van der Straten bij dese te authoriseren om alle 't selve te doen executeren.

06.04.1752, f. 272v: den controleur Bloteling geauthoriseert de nodige quantiteit leijen tot reparatie van de Hoofsche daken in te kopen. [de leien worden opgeslagen in het 'Leije hok']

04.05.1752, f. 273v: den controlleur Bloteling geauthoriseert de trap in 't vertrek tot een vergaderplaats voor 't college van de Societeijt gedestineert te doen wegnemen, kassen daar in te doen maken etc.

Gelesen een memorie vanden controlleur vande werken ten Hove Johan Bloteling houdende dat hij ingevolge Haar Ed.Mogende Heeren Commissarissen wegens het College van de Societeijt alhier in het vertrek op de zaal van 't Hoff door Haar Ed.Mog. tot een vergaderplaats voor 't gemelte college van de Societeijt gedestineert, opgewagt met deselve Heeren Commissarissen gesproken en hem gevraagd hadden of de trap in 't voors. vertrek staande niet zoude werden weggenomen en of de kassen die het College vande Societeijt tot berging van hare boeken nodig hadden, daar in niet zoude werden gemaakt dat het gemelte College vande Societeijt ook gaarne zouden zien dat er met het voors. vertrek en het comptoirtje vanden camerbewaarder Danckaarts een communicatie gemaakt en dat 't zelve comptoirtje wat vergroot mogte werden om daarin nog eenige boeken te kunnen plaatsen en eijndelijk dat er aan de straatzijde andere kozijnen geset wierden. Den voorn controlleur Bloteling het een en ander aan Haar Ed. Mogende was voordragende met versoek Haar Ed Mog nader ordre ofte resolutie daarop te mogen weeten.

(...) controlleur Bloteling te autoriseren gelijk denselve geauthoriseert werd bij desen om de trap in 't vertrek op de zaal van 't Hoff tot een vergaderplaats voor 't college vande Societeijt gedestineert te doen wegnemen de kassen tot berging van haar boeken daar in te doen maken en met het voors. vertrek en het comptoirtje vanden camerbewaarder Danckaarts een communicatie te laten maken en 't zelve comptoirtje wat te vergroten mitsgaders aan de straatzijde van 't voors. vertrek andere kozijnen te doen setten.

19.06.1752, f. 276: Het Stadhoudelijk Quartier op het of ter bewooning van haar KHK met de doorluchtige stadhoudelijke familie te repareren, verbeteren etc.

de Heer Raedpensionaris heeft aan Haar Edele Mogende gerefereert dat Haar Koninklijke f. 276v: Hoogheijd aan hem Heer Raedtpensionaris te kennen hadde gegeven etc.

f. 277 op na gedaene rapport met communicatie van Haar Koninklijke Hooght de noodige ordre gestelt te worden en 't voors. werk te laten maken soo als tot genoeg van HKH met de meeste mesnage van den Lande zal kunnen geschieden met versoek aande gemelde Heer Raedpensionaris om bij gelegentheit van dese resolutie aan HKH kennis te geven.

22.06.1752, f. 277: Rapport van de Heeren Commissarissen over 't comptoir van Noord Holland, de Heer de Raad en de Heer Raedpensionaris geexamineert hebbende **het plan en tekening vande verandering en verbetering van 't stadhoudelijk quartier.**

(...) hebben geexamineert **het plan en tekening door den intendant de Lage van de veranderinge en verbeeteringe van 't Stadhoudelijk Quartier ontworpen en gemaakt,** dat deselve ook niet alleen door de controlleur Bloteling is geexamineert maar dat daarover in t breede door de heer de Raadt met de intendant de Lage en de controlleur Bloteling is gesproken en dat zij Heeren commissarissen eenpaarig van sentiment zijn, dat het voorn plan allesints zal beantwoorden aan 't genoeg van HKH overeenkomstig aan den inhoudt van de voors. resolutie en dat in afwagtinge vande cierende der kosten waar aan zal worden gearbeijdt inmiddels om alle spoedt met het voors. werk te maken in het jegenwoordige bequame saijsoen dese en geene werken van reparatie als andersints sonder versuijm 't zij bij aanbestedinge of andersints moeten worden aangevangen en daartoe geemployeert de timmerlieden Van Rensse en Valkenburgh en dat het oog gehoude moet worden dat met het voors. werk alle spoedt worde gemaakt. Waarop gedelibereert zijnde is goetgevonden en verstaan de Heeren Commissarissen voor de moeyte bij haar genomen en het rapport door deselve uytgebracht te bedanken. So als deselve bedankt worden bij dese voorts derselver gerapporteerde in een resolutie van Haar Ed Mog te converteren zo als 't zelve daar in geconverteert werd bij dezen met versoek dat deselve in hare ijver gelieve te continueeren en

alles zodanig te dirigeren als meest ter bespoediging van het werk tot genoegen van HKH eenigzints zal kunnen strekken.

Inv.nr. 71: Resoluties van Gecommitteerde Raden van de Staten van Holland en West-Friesland betreffende de domeinen, 1753-1757

26.07.1753, f. 40v: den controlleur Bloteling geauthoriseert, de trappen om te gaan na de vergadering van Haar Hoog Mog te doen vernieuwen.

Is gelesen een memorie van den Controlleur vande werken ten Hove Johan Bloteling houdende dat alsoo hij bij inspectie hadde bevonden dat **de trappen leggende om te gaan na de vergaderinge van Haar Hoog Mogende op het Binnenhof zeer uijtgesleeten en bina sonder ongeluk niet bruikbaar waren hij Haar Edele Mogende ordre versogt om deselve te doen vernieuwen.**

(...) denselve geauthoriseert en gelast werd bij desen om de bovengem trappen te doen vernieuwen zo des behoort.

11.07.1754, f. 97: een memorie vanden controlleur vande werken ten Hove Johan Bloteling houdende

Dat de steene kosijnen staande inde voormuur vande Franse kerk in zijn vorige memorie vervat niet wel mogelijk besteed konde werden alsoo niet wist of bij de reparatie daar groote of kleijne stukken uijt souden vallen en ook van geen groote kosten zouden zijn.

01.08.1754: gelesen zijnde een memorie vanden controlleur vande werken Ten Hove Johan Bloteling houdende dat met goedvinden van Haar Edele Moge enige nodige reparatien diende te werden gedaan als namentlijk:

Op 't **Hof van Holland de secreeten na te zien en te repareren** alsoo deselve begonnen door te slaan.

Eenige reparatie aan de huijsjes staande over de castelenije en tegens de thesaurie van ZH.

03.04.1755, f. 136: gelesen zijnde een memorie van den controlleur van de werken ten Hove Johan Bloteling waar bij Haar Edele Mogende ordre versogt tot het inkopen van eenige duijzent schalkomse leijen tot reparatie van de Hoofsche daken

Eenige hondert blaauwe en rode pannen, blaauwe en roode baantegels

Alsmede eenige duijzent keijsteenen tot reparatie van de hoofsche straten

30.06.1756, f. 185v: (...) dat het gebouw van het Land 't welk althans gebruikt wordt tot het houden van 't comptoir generaal van Hollandt alhier in de Hage aan een binnemuur van /t zelve eenigsints bouvalig begint te worden, zodat de voors. muur is gescheurt en 't zelve eenige voorzieninge en reparatie nodig heeft waarop gedelibereert zijnde is goedgevonden de voorn Wel Ed Heer Bentink Heere van Rhoon ende verde Heeren Haar Ed Mog

Commissarissen te versoecken ende te committeren om door de controlleur van 's Lands werken ten Hove Bloteling en de meester timmerman vande domeijniale goederen Gulden het voors. gebouw te laten visiteren en examineren mitsgaders de grondt van 't zelve alwaar de voors. scheuring is op te graven ende te ondersoeken mitsgaders Haar Ed Mogende te dienen van derselver consideratien en hoedanig voors. ongemak behoort te worden geholpen en gerepareert met een ciering van de kosten die daarop zullen loopen.

26.08.1756, f. 200v: gelesen zijnde een memorie vanden controlleur van de werken ten Hove Johan Bloteling houdende dat alsoo bij het schoonmaken vande vertrekken gehorende aan de provinciale Reekenkamer, was ontdekt dat door de schoorsteen staande in 't eerste vertrek de raak van 't vuur, agter de houte mantel en op de lambrisering merkelyk was doorgeslagen en

hij het houtwerk hadde doen afneemen en als doen met veel verbaastheid gezien, dat de geheele pijp vande voors. schoorsteen van onder tot boven was door gescheurt en gebarsten zelfs wel een duim breed en het onbegrijpelijk voorquam dat daardoor geen brand was ontstaan, hij controlleur Bloteling de voors. schoorsteen hadde doen afbreken en geoordeelt de andere schoorsteenen zo veel mogelijk te moeten examineren en doen examineren en dat dezelve mede seer slegt waren bevonden en wel voornamentlijk int vertrek daar de Heeren van gemelte provinciale Reekenkamer derselver vergadering houden en de voorn controlleur Bloteling niet durfde vertrouwen dat als inde aanstaande winter daar vuur in wierde gestookt, daardoor geen sware ongelukken te wagten zoude zijn hij Haar Edele Mogende ordres versogt om niet alleen de voors. schoorsteenen maar ook alle de anderen zo veel mogelijk was, na te gaan en in staat te doen stellen daat voor alle ongelukken vaan brand zoude mogen wezen bevrijd.

Is na deliberatie goedgevonden en verstaan den voorn controlleur Bloteling te autoriseren ende te gelasten gelijk denzelve geauthoriseert en gelast werd bij dezen om de gemelte schoorsteenen ten spoedigste te doen repareren en hem wijders mede bij deze te ordonneren om alle de schoorsteenen vant Hoff wel en nauwkeurig te examineren en doen examineren mitsgaders de schoorsteenvegers ernstelijk te recommanderen om aan de schoorsteenen eenig ongemak bemerkende hem cntrolleur Bloteling daarvan aanstonts te verwittigen.

11.11.1756, f. 220: is gelesen een memorie van den controlleur Bloteling in dato den 18 oktober houdende dat HKH wel wenschte dat de **2 a 3 bovenkamers van het Stadhoudelijke quartier na de vijver** toe mogten worden in gereetheit gebragt, also HKH die kamers zoude gebruijken tot het plaatsen van haar **cabinet van schilpen en andere gewassen** en dat de proffessor de koning verzogt mede, eenige verandering op zijn kamer met het verzetten van beschotten als anders.

Voorts gezien de memorie of cieren van kosten door denzelve controlleur Bloteling den 1^e november geformeert van het voors. werk welk behalven de nodige platen zal belooopen op 800 a 820 gulden.

Waarop gedelibereert zijnde is goedgevonden de voors. controlleur Bloteling te qualificeren om 't werk in de voors. memorie vermeldt, conform de cieringe te laten maken.

28.07.1757, f. 271v: gelesen zijnde een memorie van den controlleur van de werken ten Hove Johan Bloteling houdende dat also op de **Rol van den Hogen Rade drie kruijskozijnen staan die zeer oud en slegt** zijn hij Haar Ed Mog ordres versogt om in derselver plaats **drie nieuwe kozijnen** te doen maken alsmede oom eenige reparatie te laten doen agter aan de schoeijing in de vijver.

Dat met Haar Edele Mog goetvinden aan de **Provinciale Reekenkamer mede wel twee nieuwe schuijtkozijnen gemaakt diende te werden also de oude seer slecht** zijn.

En eenige kozijnen op 't Stadhoudelijk quartier en 't ijser hek voor 't bassecour staande te doen verwen.

Inv.nr. 72: Resoluties van Gecommitteerde Raden van de Staten van Holland en West-Friesland betreffende de domeinen, 1758-1762

13.03.1758, f. 8v: gelesen zijnde een memorie van den controlleur vande werken ten Hove Johan Bloteling houdende dat hij bij Heeren commissarissen van 't *Hoff van Justitie* ontboden zijnde, deselve Heeren Commissarissen hem hadden gelieven te zeggen dat bij het installeren van een nieuwe president in 't voors. Hoff (dat zekerlijk in't kort stond te geschieden) nog wel heel nodig waren **agt a negen armstoelen**; hij was versoekende Haar Ed Mog ordre of hij deselve zoude laten maken.

(...) denselve geauthoriseert werd bij desen de voors. agt a negen armstoelen conform 't voors. versook ten spoedigste en zo des behoort te doen maken.

01.03.1758, f. 17: (...) ingevolge Haar Ed Mog resolutie van den 2^e december des gepasseerde jaars na het ontstaan der **brand boven de Rolle van den Hove van Holland** genomen geauthoriseert zijnde omme tot de opruijminge van het afgebrande de nodige ordres te stellen ook dien volgens den controlleur Bloteling gelast hebben gehad met alle circumspectie en promptitude sulks te verrigten dat de gem controlleur aan Haar Heeren commissarissen daarvan consecutielijk verslag hebbende gedaan teffens had geindiqueert de nootzakelijkheid om in plaatse van de weggebrande swaere ijcke bindten om te sien na soodanige suffisante greene bindten als voor een gebouw van die importantie noodig geoordeelt wierde dat zij Heeren Commissarissen geconvenieert zijnde hoe veel er aan gelegen was dat het voors. hout soude zijn van het beste dat er in dat soort te vinden was de gem controlleur hadde doen omhooren na soodanig hout voor welks deugdelijkheid hij controlleur konde in staan dat de gem controlleur Haar Heeren Commissarissen zedert geïnformeert had dat bij den timmerman van de Graafflijkheidswerken van Gulden gevonde wierden 19 greene bindten lang 33 voet, swaar 14 a 16 duijm, welke hij genegen soude zijn af te staan voor 50 gulden het stuk en nog 7 greene bindten lang 33 voet, swaar 15 a 18 duijm waarvan de prijs was 64 gulden het stuk; dat de controlleur Bloteling daar bij verseekert hebbende dat deze bindten zo bij uijstek goed en van zoo een nuttig emploij zoude zijn terwijl hij aannam de sterkste verseekeringe te geven vande gaaffheid en deugd van het voors. hout zij Heeren Commissarissen niet hadden gedifficulteert het voors. hout onder approbatie van Haar Ed Mog voor de opgenoemde prijzen te laten inkoop en hetgeen te saamen circa 1400 gulden soude komen te bedragen waarbij dan nog komt het verwerken en inleggen van de voors. bindten waar voor bij den timmerman en de metselaar in het geheel zal zijn verdiend circa 250 gulden; dat zij Heren Commissarissen daar bij considererende dat het afgebrande en beschadigde gedeelte van het vorengem Hofgebouw met alle acceleratie weeder diende te worden in staat gebracht om het selve voor verdere infurien van lugt en weeder te praeserveeren den gem controlleur Bloteling eer en alvorens iets verders te onderneemen, hadden geordonneert te formeeren een ciering off begrootinge van onkosten welke de herbouwinge van het afgebrande in die ordre en gesteltheit als het bevorens geweest was uijtgesondert dat sij Heeren Commissarissen vermeenden dat om diverse pregnante redenen de hout trap inde toorn geheel afgebroken en soo wel 't verbrande gedeelte als 't nog resteerende ten eenemaal van Naamse blaauwe soicijnsense steen behoorde te werden opgemetselt soude komen te importeeren, waarop de gem controlleur aan Haar Heeren Commissarissen hadden overgegeven de hier geinsereerde begrooting

Begrootinge van kosten van het wederom opmaken en herstellen van 't gebouw op het Hoff van Justitie bove de Roll alhier veroorzaakt door den brandt voorgevallen op den 1^e december 1757

Diend onder en met goedvinden van Haar Ed Mog het geheele dak boven de Roll voor een gedeelte nog staande in 't geheel wel vernieuwt te werden 't welk zal komen te kosten bij aldien het op de oude voet wederom wiert gemaakt soo van hout, arbeidsloonen, stelle als anders een somme van 2000 gulden

De binte soo swaare als ligte die reets op het werk zijn gebracht zullen komen te monteeren een somme van 1400 gl

Het leggen en klaar maken van die binte aan arbeidsloone als anders reekene dat op 450 gl

De bovenste vloer in 't geheel te vernieuwen en de onderste op de helft met 2 duijms greene deele, daar voor 532 gl

Het leggen en klaar maken van de deelen reekene dat op 150 gl
4 nieuwe kruijskozijnen aan hout en arbeidsloonen het stuk 40 gl same 160 gl
Vier deurkozijne hout en arbeid het stuk op 22 gl same 88 gl
De afgebrande trap en herstellen vande toorn geheel af te breeken en zo wel 't verbrande gedeelte als 't nog resterende ten eenemaal van **naamse soicijnse steen** te werden opgemetzelt
De vernieuwing van het muurwerk begroot werdende zonder merkelyke toevallen te zullen kosten 17 a 1800 gl
De geheele nieuwe steene trap van blaauwe soicijnse steen van onder tot boven met sijn bordesse zal komten te kosten 16 a 1700 gl
Timmerwerk helpen schoren en stellen van de steene trap reekene dat op 200 gl
Het loot boven op het plat gietloot en dooke reekene dat op 250 gl
Het verwen van de kozijnen als anders stelle daarvoor 30 gl
Glaze op 20 gl
Spijkers, anders nodig tot dit werk reekene dat op 650 gl
Het metzelwerk dat nog te maeken is reekene dat 650 gl
Loot in de goote met het soldeer stelle daarvoor 620 gl
Arbejdsloon en pannen voor 't dak reekene dat op 600 gl
Glazemaeker op 150 gl
Verwer op 100 gl
Voor toevallen die bij dit werk seer gemakkelijk kunnen komen en die niet wel te voorzien zijn stelle daarvoor 500 gl
Bedraagt samen 12.050 gl

Volgens 't welke hier onder begreepen de aangekogte bindten en het verwerken van dien het geheele werk soude bedragen een somme van ruim 12.000 gl waar ontrent sij Heeren Commissarissen meende dat de controlleur Boteling met eene nadere resolutie van Haar Edele Mog behoorde te werden gemunieert

Waarop gedelibereert en welgem Heeren Commissarissen voor derselver genome moeijens en attentie bedankt zijnde is goedgevonden en verstaan te approbeeren soo het doen van inkoop der noodige bindten als het bewerken en in voege der selve onder opsig van den controlleur Bloteling verrigt.

Ende is wijders conform derselver advis geresolveert den controlleur Bloteling te qualificeeren soo als deselve is gequalificeert werd bij deese om onder desselfs opsig en directie het voors. afgebrande werk op deselve wijs soo als sulks bevorens is geweest uijtgesondert dat de houte trap in de toorn in een steene trap van Naamse blaauwe soicijnse steen werd verandert wederom ten menagierste te doen opbouwen door de resp baesen vande Graafflijkheijts werken mits zulks egter niet kome te racedeeren de clculatie van de diverse respecten bij sijne cieringe gefixeert en mits hij controlleur gehouden blijve daegelijks te inspecteeren of daar aan met de behoortlike spoed werd gewerkt en alles te bevorderen wat tot de prompte voltooiing ende leverancie van goede materialen kan werden vereijst en daar van op sijn tijd rapport te doen.

22.06.1758, f. 25v: geleszen zijnde een memorie vanden controlleur vande werken ten Hove Johan Bloteling houdende dat alsoo de leijen tot reparatie vanden Hoofschen daken bijna op of ten eijnde zijnde hij Haar Edele Mog ordres versogt om op nieuw wederom te mogen inkopen 60 a 70.000 scalcomse leijen

13.07.1758: (...) houdende dat alzo het voorste dack van 't huijsje bewoont bij de castelijnsche Ikelaar gehorende aan het Stadhoudelijke Quartier niet buijten gevaar staat van neder ofte in te storten en dat het zelve zeer ongemakkelijk was om 't zelve na behoren te inspecteren versoekende den voorn controlleur Bloteling Haar Ed Mog ordres om het voors. dak te doen ontbloten en na behoren te laten repareren ofte in staat te stellen tot voorkominge van alle ongeluckken.

20.07.1758, f. 34: (...) geexamineert de memorie vande controlleur Bloteling ges. 's Hage den 3^e bevorens en houdende dat met het stellen van de kap boven de Rolle ofte het afgebrande werk bij controlleur bevonden had dat het gedeelte vande binten leggende vlak boven de Rol eenigsints gesakt was waar na hij de voors. binten hebbende doen booren en examineren heeft ontdekt dat **deselve seer slegt en inde muure meest vergaan waren werdende slegts door de steene neute daar onder leggende voor nederstorting bewaart.**

Waaruijt seer groote ongeluckken souden kunnen resulteeren en versoekende ordres of dit ondergedeelte meede zal mogen werden vernieuwt soo als het voorste reets is gedaan waarvan hij teffens overlegt eene ciering.

Alsoo met het stellen vande kap boven de Roll ofte afgebrant werk soo hebben bevonden dat het gedeelte vande binte leggende vlak boven de Rol eenigsints gesakt waren soo hebbe ik ondergeschreve de voors. binte doen booren en examineren en bevonden als dat deselve zeer slegt en inde muure meest vergaan waren dat de steene neute daaronder leggende de binte alsnog bewaren voor needer storten soo dat daar gemakkelijk onggelukke van te wagten souden sijn derhalve neem ik de vrijheijt hiervan kennisse aan U Ed Mogende te geven met versoeck U Ed Mog ordres hieromtrent te mogen weeten ofte dit oude gedeelte meede sullen gelieven te laten vernieuwen soo als het voorste gedeelte is gedaan.

En zoude daar toe nodig moeten hebben

12 binten swaar 15 a 18 duijm en 3 latteije en 120 2 duims greene deelen welk hout werk sal komen te kosten een somme van 1240 gl

Het arbeidsloon van 't legge van de nieuwe binten en uijtbreeke vande oude legge en klaar make vande vloer zal komen te kosten soo daar geen toevallie bij komen omtrent 560 gl

Voor spijkers 60 gl

Het uijtbreeke vande binte het helpe leggen vande nieuwe en wederom aanstoppen van de nieuwe sal omtrent kome te kosten 200 gl

Loot ten eijnde de binten reeken dat op 30 gl

Ankers als anders nodig tot dit werk stelle daar voor 125 gl

Bedragende de voors. reparatie een somme van 2215 gl

Waar omtrent sijn Heeren Commissarissen van gedagten waren dat eer en alvorens met het opleggen van de kap konde werde voortgegaan de behoorlijke mesures behoorden te werden genoomen ten eijnde de solderingen boven de Rol in volkomen securiteijt mogen sijn gebragt en dat dien volgens de controlleur Bloteling behoorde te werden geauthoriseert soo tot de inkoop ten minsten prijse van de 12 binten als tot inleggen en opwerken van dien in de plaatse der oude vergaene binten mits sulks niet koome te exedeeren de calculatie bij sijn besteck geformeert en mits hij gehouden zij 't voors. werk van tijd tot tijd na te gaan en soo op de deugdszaamheijt der te doene leverantie van werk waren als op de vigilantie der werklieden de nodige attentie te nemen.

27.07.1758, f. 36: (...) geexamineert hebbende de request aan Haar Edele Mogende gepresenteert bij ofte van wegen Bernardus Surmont meester schilder verwer en vergulder alhier in den Hage waar hij is versoekende dat Haar Ed Mogende hem suppliant tot schilder-

verwer en vergulder van de Graaffelijkheid in plaatse van Albertus van Heusden geliefden aan te stellen.

Is goedgevonden en verstaan dat ten dienste van de Graafelijkheidswerken geen vaste meester schilder en verwer zal werden aangesteld en dien en vermindert den controlleur Johan Bloteling te qualificeren en gelasten gelijk Hare Edele Mogende denzelven qualificeren en gelasten bij dezen om de voorn Bernardus Surmont in plaatsen van de voorn Albertus van Heusden tot de nodige Graaffelijkheids schilder en verfwerken te emploijeren en gebruiken dog alleen bij provisie en tot kennelijken wederseggen van Haar Edele Mog daar inne den voorn Bernardus Suurmont zig met allen ijver, vlijt en getrouwigheid zal moeten gedragen en quijten als een vroom en eerlijk meester schilder en verwer vande voors.

Graafelijkheidswerken schuldich en behoort te doen volgens den inhoude van de instructie bij Haar Edele Mog op den 28 maart 1754 gearresteert en aan hem daar van verleent of nog te verleenen waar op den voorn Bernardus Surmont den behoorlijken Eed als mede den Eed van zuijvering aan handen van Haar Edele Mogende heeft af te leggen.

24.11.1758, f. 50: (...) geexamineert de memorie van wegen den Heere De Larreij secretaris van HKH aan Haar Edele Mogende overgegeven waar bij de Heeren Gecommitteerde Raden versogt worden de noodige ordres te willen doen stellen tot het maken van eenige kassen en veranderingen de welke tot een noodsaekelijk gebruik dienen gemaakt te worden op de secretarije van hooggemelde HKH.

(...)is goedgevonden en verstaan den controlleur Bloteling te autoriseeren en te gelasten omme na luid van de voors. memorie door de werkbaesen van de Graafelijheids werken ten spoedigsten te doen effectueeren dat op het voorportaal van welgemelde secretarije de deuren van het turfhok werden verandert en aan de andere zijde gebragt en eijnde daar door plaats werde gemaakt tot het stellen van kassen aan de twee zijden van onder tot boven aan de zolder met twee hooge deuren en van binnen met loquetten en dat wijders in het vertrek daar nevens ten oosten de oude kassen ondieper gemaakt en de beschotten boven deselve doorgeslagen werden moettende daar van insgelijks kassen met loquetten werden gemaakt en dat voorts nog in dat selve vertrek aan drie zijden kassen evenals die in't voorportaal sijn weden geplaat.

En dat eijndelijk aan het plat een deur en overdekte toegang tot het secreet werde gemaakt in plaats van de jegenswoordige deur welke op de kamer is en die toegemetselt moet werden tot voorkominge van het ongemak 't welke man aldaar tot nog toe gehad heeft.

22.05.1759, f. 95v: (...) geexamineert hebbende de memorie van den controlleur vande werken ten Hove Johan Bloteling houdende dat bij nader inspectie hadde bevonden dat de **drie kozijnen staande op de groote kamer boven de Rol van T Hoff seer slegt zijnde als mede de twee kozijnen staande op de Rol zelfs mede seer slegt zijnde** met goetvinden van Haar Edele Mog wel diende vernieuwt te werden reekenende dat die vijff kozijnen zoo aan hout, glazen, stellen en aanstoppen van dezelve, het verwen en smitswerk zamen zouden komen te kosten een somme van 412 gl buijten alle toevallen.

Dat de groote schoorsteen staande op de gem Roll meest needer gestort of afgebroken tot boven toe ter hoogte van omtrent 52 voeten int geheel viernieuwt diende te werden en dat de schoorsteen op de bovenkamer en het secreet daarop staande mede diende gemaakt te werden, reekenende dat 't zelve te zamen zouden komen te kosten een somme van 550 gl mede zonder merkelijke toevallen.

Is goedgekeurd.

15.05.1761, f. 231: (...) houdende dat hij ge..sisteert hebbende de pannen en kalkhocken etc bevonden hadde dat noodsaakelijk was en scheepsloading schulpkalk

500 roode vorsten

200 blauwe gaate pannen

5000 roode Rhijnsche pannen

6000 Rhijnsche schalien of leijen

36000 platensche straatsteenen

Een lading ijssel straatklinkers

11.06.1761, f. 250: den controlleur Redelijkheid gequalificeert om het werk aan het gebouw dienende tot een observatorim boven den vierkanten toorn van het Hofgebouw onder zijn opsig in dagloon te doen maken.

(...) dat de controlleur Redelijkheid aan haar bij memorie hebbende voorgesteld de seer slegte gesteldheid van het gebouw dienende tot een observatorium voor eenige jaren gemaakt boven den vierkanten toorn staande ten westen na de kant van het noorden van het Hoffgebouw met bijvoeging van vierderlij soorten van manieren op welke dat soude kunnen worden gerpareert en in ordere gebracht sij Heeren Commissarissen soo om het weijnig gebruik dat van dat observatorium wierd gemaakt als om dat het gebouw waar op het observatorium rustende daardoor merkelijk wierd gedrukt, gehaseleert hadden of het niet dienstiger was om het selve observatoirum tot vermeijding van continueele reparatien te amoveeren en het dak weeder gelijk te maken maar dat sig daar tegen ook wederom andere goede consideratien hadden opgedaan dat hetselve haar hadde gepermoveert om daar ontrent in te neemen de consideratien van den Heere Hartog van Brunswijk welke daarover door den wel ed heer Bentink Heer van Rhoon onderhouden zijnde gedeclareert hadde dat wel niet konde sien dat het voors. observatorium soo noodzakelijk was maar dat egter dewijl het er was men het soude kunnen laten blijven en op de minst kostbaarste en duursaamste wijze repareren met agterlating van alle veranderingen die onnodig waren hebbende hoogem heere Hertog ook de moeijte genomen om nae alles met den controlleur Redelijkheid van nabij te hebben geexamineert sig te beraden op wat wijse meende dat het werk best behoorde te worden gemaakt.

Dat van het een en ander aan Haar Heeren Commissarissen rapport zijnde gedaan sij den controlleur Redelijkheid hadden gelast om van het geene en gemaakt moest worden een bestek te formeeren en dat deselve vervolgens aan haar hadde overgelevert het bestek hier na volgende geinsereert met een daar agter gevoegde memorie behelsende de redenen waarom gemelde controlleur meende dat het werk niet aanbesteed maar in dagloon behoorde te worden gemaakt.

Bestek en condite waar naar de Ed Mog Heeren Gecommitteerde Raden van de Ed Hoog Mogende Heeren Staten van Holland en Westvrieslandt van meeninge sijn aan te besteeden eenige nodige reparatien aan het observatorium alles in de volgende articulen breeder vermeldt. Zie foto's DSC03446.jpg, DSC03447.jpg, DSC03448.jpg, DSC03449.jpg, DSC03450.jpg

15.12.1761, f. 292: gedelibereert zijnde op een memorie van den controlleur Redelijkheid houdende dat vermits het **muurwerk van de groote bordestrap aan 't stadhoudelijk quartier wierd gepleijstert** en eerstdaags gedaan zoude zijn welk werk tot groot cieraad van de gemelde trap verstrekte maar dat men daar swarigheid ontmoete om het muurwerk wit en schoon te kunnen houden alsoo de lantaarns welke tegens de muur hangen sleggt zijn en de muur zeer swart beswalkte en vet maakte, hij controlleur Redelijkheid om deze en ander redenen bij zijn voors. memorie vermeldt aan Haar Edele Mog zoude voorstellen om de lantaarns tegen de muur te amoveeren en 4 à 5 nieuwe lantarens te doen maken en die te

stellen aan de hoeken of wrongen van de balustrade zodanig dat dezelve in de midden van het trapgat quamen waardoor eensdeels veel meer ligt op de trap zoude zijn tweedendeels minder kosten wegens het jaarlijx onderhoud ten derden meerder cieraad en de trap met meerder genoegen gebruikt zoude kunnen werden.

Dat ijder lantaarn zoude kosten circa 18 gl de ijsers ijder circa 13 a 15 gl en dus de kosten circa zoude belopen int geheel op 140 gl.

Is goedgevonden de lantaarns tegens de muur van de groote bordestrap aan 't Stadhoudersquartier te amoveren en **4 a 5 nieuwe lantaarns** te doen maken en stellen zoals hiervoren is gemelt.

11.06.1762, f. 338v: Is goetgevonden dat het sesjarig onderhoud van de daken boven het Stadhoudersquartier publiquelick soude worde aanbesteed en daartoe jegenwoordig de preparatien zijnde gemaakt de heer Hertog van Brunswijk daar van kennisse te bekomen hebbende aan hem Heere van Rhooon hadde gereprenteert dat hetselve werk publiquelick wordende aanbesteed men daardoor allerhande soort van ongekende menschen op deselve daken soude kunnen krijgen en dat daaruijt veele inconuenienten souden konnen ontstaan en dat sij Heeren Commissarissen die consideratien allesints gebillikt hebbende zich verpligt vonden aan Haar Edele Mog in bedenken te geven of Haar Edele Mog niet souden gelieven goed te vinden dat de voors. daaken soo als tot hier toe is geschied daar de werkbaasen voor de domeijnen werkende in daggeld zulen worden onderhouden.

15.06.1762, f. 339: Heeren commissarissen versogt en geauthoriseert om de metselaar van Swieten en timmerman van Gulden nevens den controlleur Redelickheid te emploijeren om het toezigt en inspectie te hebben van de bestede werken.

Inv.nr. 73: Resoluties van Gecommitteerde Raden van de Staten van Holland en West-Friesland betreffende de domeinen, 1763-1767

f. 52: Reparatie aan t SQ: Den controlleur Generaal Pierlinck gequalificeert om eenige nodige zaken van reparatien als anders aan het SQ etc met betragting van behoerlijke menage ten eersten werkstellig te doen maken.

19.07.1763: 'dat het afneemen van het pannendak op het kabinet vanden Heere Hertog van Brunswijk en het maken aldaar van een beschoote leijdak met een dakvenster, soo veel men dat konde bepaalen, soude kosten circa 250 pond.

Dat het naesien en herstellen van alle de daken en gooten en gangvaardig maaken van de pompen etc. bij gissing werd gecalculeert op 300 pond

Het verwen vande casijnen in de gevelmuur aan 'buijtenhoff, 200 pond

Het witten van de platfonds en muuren, 480 pond

Het witten vande gaanderijen op het Binnenhoff en het verwen van de pilasters op 75 pond

Het schoonmaaken en bruijneeren van de trap in den hoek benevens Haar Edele Mogende Collegiekamers op 200 pond

Het verwen van het ijserhekken op het Buijtenhof met de pilasters lantaarns en wat daar verder annex is op 50 pond

En het reparereen en besorgen van alle de vuurplaten en eenige andere kleijnigheden op 200 pond'.

f 53v: De controlleur Generaal Pierlink en bij deselfs absentie den opziender Van der Linden geauthoriseert om het Dak en coepeling van cabinetje van den Heere Hertog van Bruswijk aan t SQ met den eersten te doen afbreken, vernieuwen en beschieten.

01.08.1763: 'is gelesen een memorie van den opsiender Van der Linden houdende dat soo dra eenige pannen waren afgenoomen van het dakje boven het kabinet van den Heere Hertog van Brunswijk, gem. in Haar Ed. Mog. Resolutie van de 19de der voorleede maand, bevonden was, dat er van binnen een roosterwerk en op het selve een coepeling was, dog welke coepeling mogelijk om de konde? uyt het bebruijck was ggeraakt, zijnde het kabinet nu geplafonneert met een hol houte plafon, dat nopens de gesteldheijt van het houtwerk was bevonden dat de roosterbinten ten meestendeele verstikt en vergaan waren en twee a drie voet binnen de muren afgerot, wordende de voors. coepeling te meesten deele door de lijst, waar op hij een weijnig drukking scheijnt te hebben gedragen en ons nevens het geheele dakje in groot gevaar staat van invallen, dat om het zelve te redresseren het voorquam dat dewijl de coepeling nu onnoodig was, men vijff a ses doorgaande binten swaar 8 a 10 duijnm greijne hout diende te leggen, welke binten van andere met droog hout beschooten men altijd na verkiesinge soude kunnen plaffonneeren dog dat door dien in de holte uijt het plaffon verlooren wierd, een gedeelte van de seer antique schoorsteen, ja zelfs de geheele kroonlijst en grontespies zonder afvallen en de voors. schoorsteen buijten fatsoen zijn waarom deselve soude moeten worden afgebrooken en in desselfs plaatse gemaakt een nieuwe schoorsteen met een steene haartlijst en penanten en dat voorts op het zelve kabenetje soude dienen te werden gemaakt een geheel nieuw dak in voege als het tegenwoordig is en dat met planken beschooten zullende de kosten belooopen op circa 400 guldens.

(...) is goedgevonden en verstaan den controlleur generaal Pierlinck en bij desselfs absentie den opsiender Van der Linden mits deze te autoriseren om het dak en coepeling van het voors.cabinetje met den eersten te doen afbreeken en in voege voors.vernieuwen en beschieten en vervolgens in het aanstaande jaar de soldering te doen plafoneeren en de schoorsteen in ordre te brengen.

f. 60v: glasramen, vensters en kozijn te vernieuwen: het verrigte door den controlleur Generaal Pierlink aan de twee glasramen vensters en kozijn in de muur op t Binnenhof ter zijde de wijnkelder van ZH geapprobeert en hem geauthoriseert de glasramen op 'portaal van de vergaderkamer te doen vernieuwen.

29.09.1763: '... dat de twee glasramen en vensters, als mede het kruijs draatwerk int kazijn staande in de muur op het binnenhoff ter zijde de wijnkelder van ZH ten eenemaal vergaan waren, zodanig dat die er als vanzelfs uijtvielen hij controlleur generaal Pierlink in hoope van Haar Edele Mog approbatie, reets de nodige adres hadde gesteld ten eijnde behoorlijke sluijting aldaar te hebben tot het doen vernieuwen van de voorn glasramen en vensters en in deselve het maken van ruijten int houd gezet voor de digtheid des winters, alsmede in laats van voorn kruijsdraatwerk int voorn kazijn doen stellen ses diefijzers om de mindere kosten en ten eijnde het ligt ende sluijting zoo mede te favoriseeren.

Dat hij mede de eer had aan Haar Ed Mog voor te dragen dat de glasramen die ligt geven opt portaal voor de vergderkamer van de Staten van Holland, mede in seer slegte staat zijn en des winters een groote koude moesten veroorzaken, waaromme hij noodig oordeelde, dat dezelve voor de winter vernieuwt dienden te werden, met ruijten in houd gestelt, twelk het voor groot ongemak previnieren ende kosten van het een en ander zoude kunnen bedragen 120 guldens.

f. 62: Rolle H. Rade houte vloer te leggen: de opziender Van der Linden bij absentie van de Controlleur Gen. Pierlink geauthoriseert om in de Rolle van den Hogen Rade te doen leggen een houte vloer op ribbens.

f. 162v: bouwen van een nieuwe 's lands drukkerije: heeren commissarissen verzogt om het bouwen van een nieuwe 's lands drukkerije met een woning voor den drukker volgens de overgeleverde tekening en bestek, publijcq aan te besteden.

12.02.1765: voorgedragen dat zedert een geruijmen tijd van jaren meer dan eens was voorgesteld de slegte gesteldheijt van het gebouw van 's lands drukkerij op het Binnenhoff en dat de controlleur generaal Pierlink bij een memorie van den 26.01.1764 daar van heeft gedaan dese beschrijving 'slands drukkerij op het binnenhoff is in een soodanige slegte staat dat er onmogelijk langer gebruik van kan worden gemaakt dan met importante en bij na geheele vernieuwinge, zijnde de daken en gooten irreparabel, de muuren ontset en gescheurt, zoomede de voorgevel en is alles bouwvallig dus Haar Edele Mog in tijds op middelen zouden dienen bedagt te zijjn vermits niet alleen voorgaande gebreeken het bederff van veele papieren veroorzaakt, maar ook om de swaarte der voors.papieren niet buijten gevaar is en allerleij onheijlen uijt te wagten staat'.

Dat zij heeren commissarissen de saaken zig indien toestand bevindende zonder eenige hesitatie te samen hadden begreepen dat niet langer konde werden uijtgesteld om serieuselijk op de geheele of gedeeltelijke vernieuwingen van 's lands drukkerij bedagt te sijjn en geoordeeld hadden dat de selve zoodanig was gesteld dat het voor het gemeene land voordeeliger zoude zijjn deselve geheel dan gedeeltelijk te vernieuwen maar dat zij heeren commissarissen zig zeer verleegen hadden gevonden om een bequame gelegentheijt op off nabij het Binnenhoff te vinden om ondertusschen dat het nieuwe gebouw wierd gemaakt, de drukkerij zijjn gang te kunnen doen gaan tot dat aan haar was onder het oogh gebragt dat op het Binnenhoff aan de oostzijde van het zogenaamde Stadhouderslijke koffijhuys wierd gevonden een grond behorende tot de domeinen van Haar Edele Groot Mog waarop staat een seer oude irreparabel gebouw voor deze bewoond bij de chonchergies van de Heeren stadhouders en thans gebruikt wordende om daar in te houden een vande departementen van het comptoir van den ontfanger generaal van Holland en welke grond na gedane meeting bevonden was de vereijtschte groote te hebben en compleetelijk geschikt te sijjn om daar op een nieuw gebouw tot een 's lands drukkerij en woonhuys voor den drukker te kunnen zetten zoodanig dat geen beeter gelegentheijd daartoe zoude kunnen worden verlangd.

(...) door den controlleur generaal Pierlink en opsiender Van der Linden van soodanig een nieuw gebouw hadden doen formeeren de teekeningen en het bestek dewelke zij de eer hadden hier nevens aan Haar Edele Mog te presentereen waarvan de kosten volgens de gemaakte ciering waren gecalculeert op omtrent 37000 guldens gevende zij Heeren Commissarissen derhalve in bedenking of Haar Edele Mog niet zouden gelieven goet te vinden Haar Heeren Commissarissen te autoriseren om het bouwen van een nieuwe 's lands drukkerij met een woonhuys voor den drukker op de voorgemelde grond volgens de overgeleverde teekening en bestek hoe eerder hoe beeter publiquelijk aan te besteeden.

f. 164: voorvertrek vande thesaurie van ZH voor een departement van de ontfanger gen.: Den controleur generaal Pierlink geauthoriseert om de tweede etage van de nieuw gemaakte thesaurie van ZH het voorvertrek te doen approprieren om daar op te houden een van de departementen van 't comp van den ontfanger generaal van Holland.

01.03.1765: eene memorie van den controlleur generaal Pierlinck concernerende het maken van eenige arrangementen ter gelegentheijd van de te doene amotie der gebouwen staande op de grond op de welke ingevolge van Haar Edele Mog resolutie van den 12^e daar te voren een nieuwe 's lands drukkerije zal worden gebouwt en in een gedeelte van welke te amoveeren gebouwen is gehouden een van de departementen van het comptoir van den ontfanger generaal van Holland en ook geweest is de verblijfplaats voor 's lands boodens.

Is goedgevonden en verstaan den controlleur generaal Pierlink mit deze te autoriseren om op de tweede etage van de nieuw gemaakte Thesaurie van ZH het voortrek te doen approprieren om daar op bij provisie te kunnen houden het voors.departement van het comptoir van de ontfanger generaal van Holland en ten dien eijnde aldaar te doen stellen een kachel met de

pijp in de schoorsteenpijp koomende als mede de zijde langs het trapgat te doen beschieten en de solder aan de onderzijde met stuckdoorwerk te doen plafonneeren om het doorvallen an het stoff in de Thesaurie voor te komen, welk alles is gecalculeert te sullen kosten omtrent 160 gulden

Als mede het pannemagesijntje, waarvan tans weijnig gebruik word gemaakt te doen appropriereen tot een provisioneel verblijf voor de boodens en de pannen daar in tegenwoordig zijnde te doen overbrengen in het digt daarbij zijnde kalkmagesijntje.

f. 164v: beneden vertrekken thesaurie van ZH: den controlleur generaal Pierlink geauthoriseert om in de drie beneden vertrekken van de nieuw getimmerde thesaurie van ZH te doen maken de zaken in den text gemeld.

04.03.1765: is goed gevonden en verstaan den controlleur generaal Pierlink mits dese te autoriseren en te gelasten om de drie beneden vertrekken van de nieuw getimmerde Thesaurie van ZHs Domeijnen te doen behangen met groen cazant, voorts voor de drie deuren van deselve vertrekken in de gang te doen maken raamderen met froen laken bekleed in de schoorsteenen van deselve vertrekken een schutijser van seven duijm hoogte rondsom de beneden platen tegens het afvallen van het vuur voor de seven glasraamen van deselve vertrekken seeven tusschn gordijnen van Vlaams linnen en seeven gaase horden alsmede in de voorste of Thesauriers kamer drie dubbelde raamen, waartoe de sponningen aldaar reeds volgens het besteck zijn gemaakt als het welke volgens lijste daarvan aan welgem Heeren Commissarissen overgelevert, gecalculeert is te samen te sullen kosten een somme van 425 guldens.

f. 178v: Brugge bij Prins Maurits Poort te vernieuwen.

f. 183: Den opziender Van der Linden gequalificeert tot het doen wegbreken en weder opmetzelen van de Middelmuur van Prins Maurits brugge alsmede tot het maken van twee tenants.

17.06.1765: Versoekt tot het doen weg breek en weder opmetselen van de middelmuur op welke de binten hare dragt hebben van prins Maurits brugge, alsoo deselve niet langer konde blijven en om verscheijde redenen vereijst wierd dat die van drie en halve steen, daar deselve van ouds twee steen plagt te zijn opgemetzelt wierde: alsmede tot het maken van twee tenants tegen de binnenste kaaijmuur alles in tras te bewerken met plavij dat omtrent 180 gulden zoude moeten kosten.

f. 183v: Heeren Commissarissen verzogt om omtrent het afbreken van de geheele gevels als anders van de twee huijzen naast de Thesaurie van ZH zodanige schikkingen te doen maken als zullen oordelen te behoren.

19.06.1765: (...) om van de twee huijsen naast de Thesaurie van zijn Doorlugtige Hoogheijd den Heere Prince Erfstadhouder de daken af te neemen, de voormuuren voor een gedeelte af te breek en te brengen onder eene lijst en egale hoogte met voorn Thessaurie nevens eenige verdere melionationen en verbeeteringen en sulks publicq te besteeden; hij opsiender van der Linden te eijnde daarvan een bestecq te maken alles naaukeurig hadde geexamineert ende vrijheijd nam ter deliberatie van Haar Ed Mog over te geven of niet best was in plaats van een stuk weegs de geheele gevels af te breek ende onder alle de oude kazijnen welke al te maal konde werden geemploijeert en te makene nieuwe te brengen steene drempels in maniere gelijk aan het nevenstaande gebouw de Thesaurie geschied is, vermits men andrs nieuw werk op oud zoude moeten brengen en welk oud muurwerk van onderen wel hegt en sterk dog egter seer vervuijlt en ongeriddert? En uijt diverse soort van steenen samen gehegt was, dat de voorn gevel int geheel van eene mopsteen konde werden opgetrokken en dus de faci hebbe als

de meergem Thesaurie t welk met de steene drempels erbij gereekt omtrent zoude differeren 300 guldens.

f. 210: den controlleur generaal Pierlink en bij absentie den opziender Van der Linden gequalificeert tot het laten maken van kassen op de secretarij van ZH, het metzelen van een pijp boven het dak van de Thesaurie, het stellen van een hardsteene plint onder de voorpoort en doen schoonmaken van de westmuur van voors.poort.

08.11.1765: memorie van den controlleur generaal Pierlink houdende dat alsoo hij door den secretaris van ZDH den Heere Prince Erffstadhouder Laree was aangesproken om eenige te maken kassen met loquetten en eijke peneel deuren voor deselve op de secretarije voorn hij de eer had Haar Edele Mog ordres deswegens te versoeken dat de kasten vermits er ses peneeldeuren moesten komen zoude belopen op 200 gul.

Dat vermits er int comptoir van den Thesaurier van ZH rook bespeurt wierd, waarschijnlijk veroorzaakt door een ingebragte kaggelpijp in de pijp van de schoorsteen aldaar, welke kaggel op de tweede etage staande, gebruikt wierd bij de bediende van 's lands comptoir. Het beste zoude zijn van de bovenste verdieping tot 4 a 5 vt boven het dak een pijp te metzelen alwaar voorn kaggelpijp van onderen in kwam.

f. 221v: den controlleur generaal Pierlink geauthoriseer om het geproponeerde tot vernieuwing van de trap van de groote zaal tot op de Rolle van 't Hof van Justitie met overleg van Heeren Commissarissen werkstellig te doen maken.

17.01.1766: houdende dat vermits de trap van de groote zaal tot op de Rolle van 't Hoff van Justitie in slegten staat was en mogelijk ongemak te dugten zoude zijn door de veelheijd van menschen welke deselve trap bij de inhuldiging van ZH den Heere Prince Erffstadhouder zouden beklimmen dat deselve trap zoo als hij was geïnformeert meermalen was gerepareert ende treden inde muur lagen 't welk de verrottinge hadde veroorzaakt en dus het secureren van deselve vermits men er niet onder konde komen bijna ondoenelijk was.

Dat hij controlleur generaal Pierlink hadde gedagt als van ter zijde aangesproken zijnde door Raadsheeren van den Hove tot de vernieuwing Haar Ed Mog ordres te moeten versoeken en om de verrotting der treden te previnieren, best zoude zijn deselve in quartier borden te leggen van 4 duijms ijke hout, de trede 3 duijms, de stootborden 5/4 duims ijke hout alles beste ijke seer droog wageschot 't welk thans zuur duur zoude zijn,

En eijndelijk dat onder de trap twee grijnen kiphouten van 8 en 10 duijm gelegd moesten werden en deselve in drie parthijen met pennen en gaten in elkander gewerkt en de quartierborden zoo gestelt konden werden dat er naderhand den lambriseer ingelaten werden zijde konden werden geplaatst en de kosten zouden belopen omtrent 450 guldens.

f. 225: den controlleur generaal Pierlink gequalificeert tot het maken van een Theatertje en banken op de Pleijtrolle van den Hove.

11.02.1766: een memorie van den controlleur generaal Pierlink houdende dat president en raden an den Hove van Holland, hem hadden versogt aan Haar Edele Mog te rapporteren, dat zij gaarne op de Plijtrolle van de Hove tegen aanstaande 8^e maart zagen gemaakt een manchine in forme van een theatertje, geappropriert tot zitplaatsen in manieren dat rondsom de zuidoostzijde van de zaal van de Rol wierde gemaakt van deene deur tot dandere ses banken hoogte.

Voorts ten zuidwesten en noordoosten van de deuren ten wedersijden tot aan het houte gestoelte der Rolle, aan de eene zijde eene bank en aan de andere sijde twee ganken gelijk zulks het convenabelste aldaar zoude kunnen vallen.

Dat ten wederzijde en agter het bekleede gestoelte de grond met planken gehooft wierde en aldaar mede zitplaatsen gemaakt speciaal op dat aldaar mede zitplaatsen gemaakt speciaal op dat het geleijde van Hoogst Zijne Hoogheijd agter de Stadhouderslijck zitting verheven staan zoude

Dat hij Controlleur Generaal alvorens dit ter deliberatie van Haar Edele Mog over te geven naar gegaan hadde 't geene in den jaare 1748 omtrent die materie geschied was en bevonden hadde uijt reekeningen dat te dier tij aldaar mede soortgelijke machine gemaakt dog met minder extensie dat daar van vermits de korthelijck des tijds als doen geen resolutie bij Haar Ed Mog was genomen.

Dat de chiering van kosten vermits er veel hout aan stuk zoude dienen gezaagt, het welke naderhand wederom van den timmerman moest terug genomen werden niet te bepalen was, dog over de 200 guldens zoude belooopen.

Dat voorn Theatertje vereijste vooral hegt gemaakt en vermits de korthelijcks des tijds daaraan ten eersten diende begonnen te werden.

f. 256: den controlleur generaal Pierlink gequalificeert om bij besteding de zolder boven de Rol van 't Hof door twee eensteensmuur te verdelen in drie vertrekken, het maken der kassen en loquetten aldaar.

07.08.1766: een memorie van den controlleur generaal Pierlinck van den selven datum met de bijlagen daar nevens gevoegt, houdende dat hij controlleur generaal bij zijne generale memorie van de reparatien en vernieuwingen in dit jaar aan de dominiale werken te doen op den 19^e maart deses jaars aan Haar Ed Mog overgegeven, niets bijzonders hadden voorgedragen omtrent hetgeene aan de kamers en vertrekken van het Hoff van Justitie met hetgeene daartoe behoort soude moeten werden gedaan omdat president en Raden van de Hove hadden aangenomen een memorie te formeeren en aan Haar Ed Mog over te geven van al hetgeene sij gaarne sagen dat in en aan dat gebouw gedaan wierd en dat jegenswoordig de heer President Slicher daarvan aan hem had ter hand gestelt de memorie welke hij de eer hadde daar nevens te voegen met versoeck, dat hij controlleur generaal die reparatien gedurende de jegenswoordige vacantie te doen ter deliberatie van Haar Edele Mog soude overbrengen.

Den opsiender Van der Linden bij deze te qualificeeren om bij besteedinge onder eenige bekende metselaarsbaasen de solder boven de Rol van het Hoff, door het aldaar stellen an twee eensteens muuren te verdeelen in drie vertrekken, wordende het maken der kassen en loquetten aldaar alsnog gehouden in deliberatie; dat voorts sooveel betreft het maken van het versogte nieuwe parket in de Raadkamer en deselve te voorsien van nieuwe stoelen en de oude te employeren in de Leenkamer, dat point mede alsnog zal worden gehouden in deliberatie vermits door de absentie van den president en alle de Heeren van den Raad geen gelegentheijd is geweest om met deselve te spreken over eenige bedenkelijkheeden dien aangaande voorgekomen dat namentlijk de tafel jegenswoordig in de Raadkamer geplaast en welke soo het geformeerde plan van verandering gevolgt wierd, een geheel ander formaat soude moeten krijgen, was een seer goede en nieuwe tafel, eerst in dit jaar gemaakt en dat de stoelen zijnde alle fauteuils, welke op die wijze in de Leenkamer niet konden worden gebruikt waren seer wel geconditioneert en in dit jaar met nieuw laken bekleed, wordende welgem. Heeren Commissarissen versogt om door den controlleur generaal Pierlink soo ras daar toe gelegentheijd zal zijn, daar over met den Heere President Slicher te doen spreken en vervolgens aan Haar Ed Mog dien aangaande nader te dienen van den selver consideratien en advis, dat door gem. Controlleur generaal aan den Heere President verder sal worden te kennen gegeven dat Haar Ed Mog hebbende doen examineren het dak en solder boven de Raadkamer, dewelke al zedert langegebruikt is tot berging van papieren specterende tot de

Domeijnraad van ZH, bevonden is, dat dezelve solder is seer defectieus en nootsakelijk gerepareert en in ordre zal moeten worden gebragt, maar dat het selve niet sal kunnen geschieden voor en al eer die solder vande daar op zijnde papieren zal weesen ontleedigt, en dat het vervolgens noodig zal zijn dat het Hoff dien aangaande de noodige arrangemenen met de DomeijnRaad van SH koome te maken.

En is voorts met opsigt tot den vorderen inhoud van de memorie van den Hove goedgevonden en verstaan opsiender Van der Linden (bij absentie van Pierlink) te qualificeeren om de glaesen in de Raadkamer van buijten met stopverw digt te oen maken en voor dezelve glaesen van buijten te doen maken sonneschermen soo als voor deze aldaar geweest zijn, voorts een ijser snuijver in de schoorsteen, een ijser hekje voor het vuur en een dubbelde raem in de Bibliotheek. In de Requestkamer een nieuwe tafel, als ook aldaar mitsgaders in de opkamer en goudleerkamer een ordinaire steene schoorsteenmantel en ook soo veel mogelijk op de Requestkamer en opkamer den rook te doen cesseeren; de solder boven de Rolle na behooren te doen aandrijven en tweemaal verwern en de defecten aan de glaesen in het Thoorentje te doen remedieeren, mitsgaders ook te doen maken de twee gerequireerde ladders, de eene van 18 en de andere van 14 sporten.

f. 286v: den controleur generaal Pierlink geauthoriseert om op de tweede etage van 't comtoir van des Graaffelijkheids Domeinen het herstellen van eenige afwijking en scheuring in de zijdmuur van de Grootte zaal, alsmede het verhelpen an de togt inde Rekenkamer van Holland. 21.11.1766: dat also men ontdekt had, dat op de tweede etage van het comtoir van de Graaffelijkheijts Domeijnen, een kas met papieren welke geplaatst was in een uijtgekaste nis in de muur van de Grootte zaal, daar tegenaankomende van boven romd en in het muurwerk sluijgende gemaakt, 2 a 3 duijm gezakt en afgeweeken was.

Hij controllleur generaal Pierlink ten eijnde te ontdekken waaruijt voors.defect profleerde, deselve kas had doen leegmaken en uijt desselfs plaats transportereren en bevonden dat op voors.kas was staande gedeeltelijk op een lattijhout, dat vergaan en dun was 't selve omkokert zijnde en voorts op de daar ingewerkte korte off kinderbindtjes.

Dat verders reflecterende op de verdere situatie hij controleur generaal hadde bespeurt eenige afwijking en scheuring inde zijmuur welke scheuring men op straat zijnde, mede ontdekken konde, door dien nu op voors.kamer een hoope swaart van kassen papieren et. Was en het muurwerk zeer hoog en met een tuijt gemetzelt, dus een groote last lijdende hij controleur generaal Pierlink ingevolge het articul van desselfs ampliatie instructie, de eer had Haar Ed Mog ordres te versoeken om het voors.lattijhout en daar op leggende kinderbindjens te doen amoveren en wegbreeken en in desselfs plaatze leggen een gr.hout swaar 14 en 14 duijm lang omtrent 16 voet en voorts de nodige bindjens van gr. 6 en 8 duijm daar in te werken; voorts tot securering van 't gebouw 2 ankers van 2 duijms ijser aan de eene zijde door de zaalmuur te breeken en aan de andere zijde door de voorgevelmuur en aldaar met veeren op te sluijten en doordien de houte vloer aldaar voor een groot gedeelte diende opgebroken te werden en wel aan de beste zijde van de selve, hiermede zal moeten gehandelt werden, zoo als men best zoude bevinden naar opruijming vande papieren aldaar zijnde, dat voorts de kosten voor zooverre te bepalen is, zoude beloopn op 250 gl ten ware bij het uijtbreken van voors.oude lattijhoud eenige defecten aan de zaalmuur mogte bevonden werden, 't welk ten opzigte van de situatie niet onverwagt zoude sijn, de muur zeer berooft en uijtgekast zijnde, dog dieswegens voor nu niets hadden kunnen ontdekken.

Dat in de Rekenkamer van Holland, zeer over de togt werd geklaagt, t welk meer waarschijnlijk zoude konnen verhelpen met het stellen van een steens muur agter in het magazijntje daar de perspompe vande brandspuijten staan te stellen tot separatie vant selve

ende houtkelders van voorn Reekenkamer sijnde 't welk thans en houte beschot is, dat zulks zoude moeten kosten omtrent 45 gl.

f. 292v: den controlleur generaal Pierlink geauthoriseert om het geene in zijne memorie van eenige nodige reparaties welke op de tweede etage van 't SQ zijn vermeld te doen werkstellig maken.

14.01.1767: geexamineert de memorie van den controlleur generaal Pierlink van den selven datum waarbij ter kennis van Haar Ed Mog brengt dat de heer Hertog van Brunswijk benevens de heer van Wulsnitz hem onlangs hadden gelieven aan te wijsen eenige reparaties welke SH de Heer Prins Erffstadhouder wenschte dat Haar Ed Mog souden gelieven hoe eerder hoe liever werkstellig te doen maaken op de tweede etage van het SQ alles specifiquelijk beschreven in een afsonderlijk geschrift nevens de voors.memorije gevoegt en hebbende sij Heeren Commissarissen mede geexamineert een nadere memorie van de controlleur generaal Pierlink aan hun op haare requisitie ter hand gestelt behelsende een nadere omschrijvinge van hetgeen er gedaan zoude moeten worden en een cierende van de kosten bedragende in het geheel een somme van 22.170 gulden.

f. 337v: Toortje behorende tot het gebouw van de groote zaal en opening tot lichtgeving in kelder.

Aan Johannes Aardenburg koffijhuijshouder alhier geaccordeerd het gebruik van 't zo genaamde toortje behorende tot het bebouw van de groote zaal en om binnen de breete van zijn nu liggende stoep een doorgaande opening tot lichtgeving in zijn kelderluik en kelder te mogen maken.

22.04.1767: de request van Johannes Aardenburg koffijhuijshouder alhier in den Haag waar hij te kennen gegeven dat hij als eigenaar en possesseur van seekere hijsinge staande en gelegen op het Binnenhof over het gebouw alwaar de Domeijnraad van SH den Heere Prince Erffstathouder tegenwoordig vergadert voornemens was te maken binnen de breete van sijne omleggende stoep doorgaande openinge tot lichtgevinge in zijne kelderkeuke en kelder ter breete van twee en een quart voet uijt de gevelmuur gelijk in de teekening nevens de regte gevoegt stond vermeld, alsmede om in de plaats van de oude paelen seven nieuwe te setten soo als die op deselve teekening staen aan gestipt en dat dewijl daer toe vereijst werd Haar Ed Mog hem suppl tot het geene voors.is gunstige permissie souden gelieven te verlenen. Verder gaat het over het feit dat de suppl het onderste gedeelte van het 'toortje' dat deel uitmaakt van de grote zaal in bezit is van suppl en dat de vorige eigenaren 'het voors.onderste gedeelte meester hadde gemaekt'en dat de 'vorige possesseurs van sijn voors.huijs daer van seedert onheugelijke tijden de possessie en het gebruik hebbende gehad, hij ook uijt dien hoofde daartoe geregtigt was.

'dat zij Heeren Commissarissen considererende dat ook wat van die gepretendeerde langdurige possessie soude mogen weesen, het in allen gevallen seeker was, dat deselve was sonder eenige conditie of afstand, daer toe daer of wegens het gemeene Land op een wettige wijze verleent en dat vervolgens het regt en den eigendom het gemeene Land aan het voors.toortje als een 's lands gebouw en dus ook van het onderste gedeelte van die competerende door deselve possissie hoe langdurig die ook soude mogen sijn geweest niet ... kunnen worden geprescribeert en ook in aanmerking neemende van hoedanige gevaarlijke gevolgen het kan sijn om een particulier meester te laaten van een onderste gedeelte van een gebouw van het Land, na dien bij desen gelegentheit ontdekt is, dat eenige jare geleden door beroovinge van de muuren van binnen in het voors.onderste gedeelte om daar door kasjes of meerder ruijmt te hebben het toortje soodanig was verswakt, dat daardoor merkelijke defecten aan het gebouw sijn gekomen welke nog swaarder souden sijn geworden, indien niet

nog in tijds soo veel mogelijk de saeke was geredresseert; den suppl op voorlede donderdag voor sig hadden, ontboden welke in sijne plaatse hadde gesonden den procureur Barriel en den metselaar Elfering, die op alle wijsen getragt hadden de langduurige possessie van den Suppl en van de voorige eijgenaars van zijn huijs te doen gelden, maar egter geen het minste bewijs van eenige concessie hadden kunnen exhibeeren en dat sij Heeren Commissarissen daer op nae aan haer de hier voorgem redenen te hebben voorgehouden deselve hadden gewaarschout, dat den suppl niet te verwagten had, dat Haar Ed Mog souden aensien dat het onderste gedeelte van het meergem toortje voor een gedeelte van desselfs huijs of als daer aan behorende soude worden gerekent.(en nog een aantal p.)

f. 340v: den controlleur generaal Pierlink geauthoriseert om de reparatien welke in dit saisoen aan des graaffelijkheids werken alhier dienen gedaan te worden, werkstellig te maken.

O.a.: Eerstelijk op het SQ de straat van 't bassecour te repareren waarvan de kosten niet wel konde bepaalt worden also het selve bij kleijne vakjes diende te geschieden, dog niet van aanbelang zoude sijn.

. het gebouwtje agter het pilasterwerk onder de Token(?) aldaar met een anker te secureren.

. de gebouwen voor de beijde Hoven van Justitie boven de Roll van 't Hoff op een nieuwe afgeschote kamer kassen te maken en de oude op een andere kamer te repareren.

. deselve kassen te maken met deuren van agteren beschoten, de agter beschotten $\frac{3}{4}$ duijms, de staande en leggende planken $\frac{5}{4}$ duijms en de deuren duijms op geklampt met alle het geene daar annex is, welke de kassen dubbeldt diep moesten sijn.

. dat in de schoorsteen van de groote comparatiekamer van den Hogen Rade welke eenige tijd geleden vernieuwd was, nog een schoorsteenstuk manqueeerde, 't welk Haar Edele Mog gaarne tot haar genoegen hadde en waarvan hij controlleur generaal op Haar Ed Mog requisitie een schetze had doen formeren.

f. 374: 24.07.1761: de voorgeslage schikking van den controlleur generaal Pierlink tot meerder ruijnte op het SQ tot logering van de Hofhouding, zig laten welgevallen en den zelve gequalificeert om daar toe het nodige werkstellig te doen maken. (verdere p. niet gefotografeerd)

f. 391: den controlleur generaal Pierlink geauthoriseert tot het approprieren van het vertrek op 't SQ onlangs tot het comptoir van 's lands gemeene middelen gebruikt tot een eetzaal, provisioneel met een eenvoudige lambris.

17.11.1767: dat het vertrek op het SQ onlangs door het comptoir van 's lands gemeene middelen ontruijmt, geschikt was om in vervolg te dienen tot een eetzaal, dat om hoe eer goe beeter gebruik van deselve te maken, die kamer van wegens het Hoff met papier zoude worden behangen of beplakt waarom hij controlleur generaal Pierlink de eer had Haar Ed Mog te versoeken om authorisatie tot het approprieren van voors.kamer provisioneel met een eenvoudige lambis, een chambrante voor de schoorsteen met een ruwe kast op deselve waarover het papier geplakt konde worden etc.

Inv.nr. 74: Resoluties van Gecommitteerde Raden van de Staten van Holland en West-Friesland betreffende de domeinen, 1768-1772:

23.03.1768, f. 15v: verzogt om op behoorlijk te formeren bestekken de vergrootinge van de stallen in 't Valkhuis aan te besteden.

En houdende voors.memorie verder dat hij controlleur generaal ook hadde doen vervaardigen de teekeningen waar nae de eetkamer van zijn Hoogheijd soude kunen worden geappropriert ende eer had gehad die aan Zijn Hoogheijd te praesenteeren en na verkregen hooge approbatie

de vrijheid nam tot executie Haar Edel Mog autorisatie te versoeken sullende de kosten van het schilderen der paneelen, beeldhouwers en stucadoorswerk, schoorsteenmantel met de gevolgen van dien te saemen kunnen bedragen circa 5.000 gl.

Waarop gedelibereert zijnde is conform het advijs van welgem Heeren Commissarissen (welke omtrent de geformeerde teekeningen waar na de eetsaal zoude worden vervaardigt onder de intentie van Zijn Hoogheijd hebbende vernoomen en van Hoogst denselve verstaan, dat Zijn Hoogheijd deselve approbeerde) goedgevonden en verstaan wel gem Heeren Commissarissen mits deze te versoeken om conform het gedane voorstel op behoorlijke bestekken daarvan te formeeren, de vergrootinge van de stallen in het Valkhuijs op de gewoone wijze aan te besteeden.

En wijders den controleur generaal Pierlinck te qualificeeren om de eetkamer van SH te doen approprieren volgens de teekeningen welke daar van zijn geformeert en ten dien eijnde de noodige ordres te stellen.

18.08.1768, f. 49: geexamineerd een memorie van den opsiende Van der Linden ten selven dage geschreven en houdende dat in de **Raadkamer van den Hogen Rade** een sterke togt wierd bespeurt, het welk in sonderheijt des winters groot ongemak veroorzaakt waarom hij op versoek van de leeden van welgem. collegie en op ordre van den controleur Pierlink het gem. vertrek had geïnspecteerd en bevonden dat zulks voortquam uijt de ondigtheijt vande zolder aldaar, waar aan op geene betere wijze kon worden geremedieert als door het beschieten van deselve zoldering met driekwart duijms vuure deelen op regelwerk van ribben van 4 en 5 duijm en het maken van een **plijster plafond het werk glad met een enkele bordure** gemaakt 450 gl zoude kosten.

Dat op de verhoorkamer van de krijgraad ook 12 sterke gematte stoelen wierden vereijst. Is goedgevonden en verstaan den opsiender Van der Linden vermits de absentie van den controleur Pierlink mits dezen te autoriseren en qualificeren om in de Raadkamer van den Hogen Rade een plijster plafond in voegen voors. voor de somme van 450 gl of is het doenlijk minder te laten maken alsmede om 12 sterke matte stoelen op de verhoorkamer van den krijgsraad te besorgen.

28.04.1769, f. 91: nopens hetgeen in dit loopende jaar aan des Graafelijkheids werken diend gemaakt te worden en den controleur Generaal Pierlink geauthoriseert en gelast als in de text. Dat zij Heeren Commissarissen hadden bevonden dat in de Generale Memorie van reparatien aan des Graafelijkheids werken in en omtrent den Hage voor desen jaere waaren gebragt de reparatien aan het Stadhouderslijk Quartier in het generaal zoo van metzelwerk als andersins te doene, waar omtrent na hunne gedagten geene bepalinge kon worden gemaakt dog dat daar meede waren bijgevoegd de ordinaris jaarlijkse reparatien aan de plafonds en muurwerk van hetzelfde gebouw; mitsgaders het nazien der gooten en daken en het wegneemen der kaggels geciert op 1200 gl welk alles zij vermeenden dat zonder eenig inconventient ten minste het witten der plafonds en muuren gevoeglijk tot menage zoude kunnen werden aanbesteedt bij provisie voor den tijd van een jaar indien Haar Ed Mog sulks kwamen te agreeren.

Dat bij het 2^e artikel van de eetzaal van ZH wierd gesproken waar omtrents reeds bij Haar Edele Mog was geresolveerd dat een somme van 5.000gl zoude worden gebruikt. Dat wijders daar bij wierd gemeld eenige reparatie aan de garde manege of onderkelder van het Stadhouderslijk Quartier te doen, waar omtrent zij vermeenden dat de controleur Pierlink behoorde gelast te werden om te examineeren of die defecten gevaarlijk moesten zijn en zoo ja geauthoriseerd om van de reparatie en vernieuwing tot voorkoming van dien vereijst een bestek te formeren om dat werk vervolgens publicq te besteeden.

En vervolgens van eenige reparatien gesproken welke in het Binnenhoff wierden vereijst als:

1. Het witten van de gaanderijen, repareren der vloeren vande Stadhouderspoort, de poort van de Raad van Staaten en de Middel en Grenadierspoorten geciert 250 gl.
2. Dat dewijl aan het oostelijke paviljoen van Haar Edele Mogende eenige ontzetting was ontdekt hetgeene tot nog toe van geen gevolg scheen te zullen zijn egter tot meerder securiteit wierd voorgesteld om inde buitenste oogen der twee ijsere gordingen langer schooten te steeken en boven onder de vloer van de korridor twee ankers te leggen en aante brengen zullende kosten circa 150 gl.
3. Het leggen een nieuwe bovendeck met vuuren deelen over de Stadhouders brugge de Spuijpoortsbrugge en het bruggetie aan de Hoffstraat
4. Dat vervolgens de gewoone reparatien aan de stallen van ZH in de voors.memorie wierden begroot op een somme van 1200 gl behalve de materiaalen.
5. Dat zij Heeren commissarissen meede aan Haar Ed Moge in bedenking gaven of het odinaris onderhoud van de voors.stallen niet op een menagenser en teffens voldoende wijze zoude kunnen geschieden in dien het zelve in een massa wierd aanbesteed.
6. Dat de reparatien in de volgende articulen vervat namentlijk het onderhoud van de gebouwen van beijde de Hoven en het geene daar van dependeerd, **de reparatie van de westmuur van de Rolle van het Hoff**, het verdubbelen van de vloer in de kamer van de kamerbewaarder van de Leenkamer van Holland, het repareren van de schoorsteen in de Griffie van den Hogen Raad en het stellen van een nieuwe plaat aldaar alsmede het stellen van 2 paalen met gordingen voor de glaasen van de boutefeur van den Hoogen Raade aan hun noodzakelijk waren voorgekoomen en van gedagten waeren dat den controlleur Pierlinck behoorden te worden geauthoriseerd om deselve te laten doen.

Is goedgevonden en verstaan den controlleur Pierlink te autoriseren aualificeeren en gelasten om het witten van het muurwerk en de plafonds van het Stadhouders Quartier in eene massa aan te besteeden bij provisie voor een jaar.

De defecten welke zig in de gardemangé of onderkelder van het SQ bevinden te examineren en zoo deselve gevaarlijk worden bevonden tot reparatie van deselve een bestek te formeeren om dat werk daarna publicq te kunnen besteeden.

Om het witten van de gaanderijen romdsom het binnenhoff en de reparatie van derselver vloeren en die van de Stadhouderspoort, de poort an de RvS en van de Middel of Ganadierspoort alsmede het secureeren van het oostelijke paviljoen voor de vertrekken van Haar Edele Groot Mogende volgens de wijze door hem voorgeslagen.

Om de vereijstete gewoone reparatien aan de gebouwen van beijde de Hooven te laten doen ende vloer in de kamer van den kamerbewaarder vande Leenkamer van Holland te laten verdubbelen, de schoorsteen in de Griffie van den Hoogen Raade te doen repareren en aldaar een nieuwe plaat te doen stellen, alsmede om twee steene paalen met gordingen te doen plaatsen voor de glaasen van de boutefeus van den Hogen Raade.

08.08.1769, f. 107: Ter voldoeninge van Haar Ed Mog appointment commissariaal van den 26 junij laastleden hadden geëxamineerd een memorie van den opsiender Van der Linden van den 25^e bevoorens rakende eenige defecten welke zig bij het in order brengen van de nieuwe eetzaal van Zijn Doorlugtige Hoogheijd aan de doorgaande standmuur waarop het geheele observatorium is rustende, hadden ontdekt, dat zij van de voors. defecten oculaire inspectie hadden genoome en bevonden dat deselve van de uijterste gevolgen voor het gantsche gebouw waarin zig den eetzaal bevind en het observatorium op berust, zoude kunnen zijn in dien daaraan niet spoedig en op eene

secure wijze wierd geremodiceerd; welk laaste zij vermeenden te kunnen geschieden indien de muur waaraan zig de ontzakking ende scheure hebben ontdekt door ankers wierd verbonden in dier voegen als in de gemelde memorie van den opziender van der Linden was voorgeslagen en waarvan ook een teekening was geformeert welke zij de eere hadde aan Haar Edele Mogende te praesenteren en nevens deze is gevoegd sub littere A.

Dat volgens dit plan eenige verandering in de decoratie vande gemelde eetzaal noodzakelijk zoude zijn dewijl het wulff tot de opening off de poort tot het buffet gedestineerd op zeer gevaarlijke plaatze was gescheurt zoodanig dathetzelve op geene sufficante wijze te herstellen was tenzij daar onder een bint van eene genoegsame swaarte tot ondersteuning van het daar bovenstaande gebouw wierd gebragt, waardoor de circulaire gedaante van gemelde openingen zoude werden benomen en deselve de forme van een porte brisee met schuiffdeuren zoude verkrijgen zoo als op de teekening hier nevens sub letter B gevoegd aan de zijde met de letter C getekent te zien was. Dat vermits zijn Doorlugtige Hoogheijd het voorrige plan op eenge bijgevoegde teekening mede te zien en met de letter D getekent voor dat gem. defecten ontdekt waren had verkoosen zij Heeren commissarissen hadden nodig geoordeelt Hoogst deselve van deze te maken verandering te verwittigen en de keuse te geven van twee verschillende teekeningen daar toe vervaardigt; hetwelk ook door de Heer van Rhoon was geschied, dewelke tot antwoord had bekoomen dat Hoogst gem. Zijne Hoogheijd de teekening met de Letter C aangeweesen agreeerde.

En dat zij derhalven aan Haar Ed Mog in consideratie gaven of Haar Edele Mogende niet zouden kunnen goedvinden het voors.nieuwe werk op de wijze door den opziender Van der Linden in de voors.memorie voorgeslagen te doen versorge en dat omtrent de verandering door de ontdekte defecten in de decoratie van de voors. eetzaal te maaken, zal worden gevolgd de gem. teekening aan de zijde met de Letter C geteekent met die verandering dat de paneelen in twee vakken verdeeld werden gemaakt zoo als op deselve teekening met de Letter E is aangewesen.

Is goedgevonden en verstaan den opziender Van der Linde bij deze the autoriseeren en gelasten de schueren en verdere defecten die sig hebben onttdekt in de opgaande muur van de eetzaal welke voor ZDH werd in ordre gebragt op de wijze door hem in de voors.memorie voorgeslagen te doen secureeren en wijders omtrent de verandering welke daar door in de decoratie van gem. vertrek zal moeten worden gemaakt te volge de teekening hiernevens gevoegd onder de letter B aan de zijde met C geteekent zoodanig nogtans dat omtrent de verdeeling van de paneele zal worden gevolgd de teekening daarvan met de Letter E aangewezen.

29.09.1769, f. 113: den opziender Van der Linden geauthoriseert om een nieuwe haard schoorsteen en pijp inde corps de garde aan Prins Maurits poort te doen opmetzelen als meede om in de quartier wagt un schoorsteenpijp te doen vernieuwen etc.

07.02.1770, f. 142v: twee memorien van den opziender Van der Linde houdende dat een schoorsteen aan het huijs van de kamerbewaarder van de Leenkamer staande in de zoogenaamde zak alhier, zeer slegt was, waarom hij die schoorsteen geexamineerd hebbende en bevreesd zijnde dat deselve mogt instorten zoo verre nodig was had doen afbeeken en thans in zoo slegte staat was en zoodanig kwalijk versorgt dat te verwonderen was dat zulk nog geen ongelukken van brand etc. had veroorzaakt
Dat meede eenige noodzakelijke reparatien moesten geschieden aan de banken, tafeltjes en kapstokken in de wagtgebouwtjes ronsomme den Haag en vervolgens versoekende om te

worden geautoriseerd tot het doen vernieuwen en versorgen van de voors. schoorsteen waarvan de kosten omtrent 130 gl zouden beloopten alsmede het doen der laatst gemelde reparatien.

07.03.1770, f. 147: ter voldoening van Haar Ed Mog appointment commissariaal van den 27 november laastleden hadden geexamineerd een memorie van den controlleur generaal Pierlinck van den selven datum waarbij hij aan Haar Ed Mog kennis heeft gegeven dat na gedaan onderzoek bevonden was dat een kapebint stijl rustende op de zuijder gevelmuur van de Fransche kerk of Hofcapelle alhier, welke stijl mede diende om het klokkegestelletje te dragen, van ondere voor een gedeelte gespat en uijt desselfs kragt gesteld was en mede dat het doorgaande gebindbalken in vorige tijd niet behoorlijk gekoppeld nog geankerd waren behalven dat een van deselve benevens het bardoes hout aan het eijnde door vuur voor een gedeelte vergaan was, dat tot provisioneele voorsiening eenige koppelijzers had doen maken welke geplaatst zijnde men het verdere onderzoek der verdere defecten met gerustheijd zouden kunnen doen en dat hij vervolgens van gedagten was, dat alle vrees van warigheijd dus weggenomen zijnde geduurende de winter de verdere reparatie in de aanstaande somer zoude kunnen geschieden en waar omtrent hij U Ed Mog ordres versogt, dat de gemelde defecten van veel gevaar zijnde voorgekomen zij nodig hadden geoordeelt deselve niet alleen maar het geheele gebouw van de voor kerk naauwkeurig te laten inspecteren waartoe dan eerst de voorsiening bij de voor memori voorgeslaagen als noodzakelijk was geschied, dat bij dit onderzoek nog meerder gevaar inde reeds ontdekte defecten was bevonden en verscheijde andere van gelijke natuur aan de overige gebinten en overig houtwerk an het voors. gebouw waren ontdekt dat zig ook bij die gelegenheijd een gebrek van vrij meerder gevaar en consideratie aan het muurwerk van hetzelfde had opgedaan, namentlijk dat de zuijdmuur van delzelve kerk zig zeer merkelyk had overgeset in dier voegen als in de teekeningen hier nevens gevoegd sub no. 1 te zien was. Waarom zij Heeren Commissarissen niet tegenstaande de nadere memorie van den controlleur generaal Pierlinck van den 9^e januarij welke zij ingevolge van Haar Edele Mogende appointment van dien zelve dag mede hadden geexamineert, niet practicable hadden geoordeeld aldaar te laten prediken alvorens alles behoorlijk was gerepareerd.

Dat onder het werken wederom andere defecten waren ontdekt welcher reparatie gevoegd bij die geene welke aan de voors.muur moest geschieden het werk ten eenemaal had agter uijtgeset en zeer moeijelyk gemaakt.

Dat zij Heeren commissarissen vermits dit alles hadden begreepen dat met geen mogelikeijd eenig besluit konde worden genomen omtrent de te doene reparatien aan het voors.gebouw voor en aleer alle de defecten daar aan zijnde volkomen bekend zouden zijn en met dat oogmerk hadden last gegeven aan den opziender Van der Linden de metzelaar Van Hulst en den timmerman Gulden het werk der reparatie te staaken maar al wat defect mogt voorkomen te ontblooten voorts al hetzelfde naaukeurig te inspecteren en vervolgens daarvan een memorie door deselve te ondertekenen, te formeeren met opgave van de wijse op welke na hunne gedagten de reparatien van de voors. kerk op een suffisante en volledige wijse zoude kunnen geschieden dat daar aan door den voorn. opziender, metselaar en timmerman was voldaan, door de memorie door deselve aan hun op den 16 februarij laastleden overgegeven en hier nevens gevoegt sub no. 2.

Dat zij Heeren Commissarissen uijt de voors.memorie gezien hebbende de groote quantiteijt van defecten welke aan het gebouw van de Fransche kerk zig geopenbaard ende importante reparatien welke daar aan volgens dezelve memorie zouden behooren te geschieden, hadden begreepen dat omtrent werken van die natuur, niet dan naa bekomen informatien en op het advis van eenige kundige personen omtrent 't maken en repareren van gebouwen finaal

behoorde geresolveerd te worden en dien volgende aan Haar Edele Mogende in consideratie gaven of Haar Ed Mog niet zouden kunnen goedvinden het voors. gebouw door eenige kundige personen in de bouwkunde en te laten inspecteren en tegelijk de voors. memorie in hunne handen te stellen en daarop der selver consideratien en schriftelijk advis te requireren waartoe sij indien Haar Edele Mog zulx mogten agreeren zouden voorstaan de controlleurs generaal Pierlink en Van der Graaf den inspecteur der gebouwen binnen de stad Amsterdam Rauws benevens den architect De Swart ten eijnde derselver consideratien en advis ingenomen zijnde omtrent de voors.reparatien door Haar Ed Mog te worden geresolveert en vervolgens dien conform de bestecken te formeeren en het werk aan den minst aannemende publicq te besteeden.

Is goedgevonden en verstaan etc.

17.06.1770, f. 173: Ter voldoeninge van Haar Ed Mogende appointment commissariaal van den 15 meij laastleden geexamineert hadden het rapport van den controlleur generaal Van de Graaff, den inspecteur van de gebouwen der stad Amsterdam Rauws en den architect De Swart, ingevolge en ter voldoening van Haar Ed Mog ordres door hun Heeren Commissarissen ter executie van Haar Ed Mog Resolutien van den 7^e maart laastleden aan deselve, benevens den contrarolleur generaal Pierlinck welke zig van de commissie had geexcuseert gegeven nagegaan en geexamineert hebbende de gebreeken welke aan de Hoffcapelle of Fransche kerk alhier waren ontdeekt en mede geexamineert hadden de teekeninge bij de voors. memorie gevoegd, mitsgaders zoo door verscheijde oculaire inspectien als gehouden besoignes met den contrarolleur Van de Graaf en den architect De Swart van de ware toestant van de gemelde cappelle ende reparatie daar aan te doen, zig hadden onderrigt:

Dat zij Heeren Commissarissen dit alles met de vereijtschte attentie en een wel gepaste menage in het oog houdende hadden overwogen en dat het aan hun was voorgekomen dat door de gemelde personen op een allesins voldoende wijze aan de oogmerken van Haar Ed Mog was voldaan en beantwoord aan hetgeene Haar Ed Mog van de selven kundigheijd en bequaamheijd hadden verwacht.

Dat de ontdekte gebreeken aan het voors. gebouw door deselve met alle naauwkeurigheijd waaren onderzocht en gedetailleerd en dat de projecten van reparatie op de gronden van een solide en welgeschikte bouwkunde berusten, dat voor zoo verre bij de gegeven teekeningen een tweeledig plan van reparatie was voorgeslagen het aan hun Heeren Commissarissen was voorgekomen dat het plan om vier colommen te bouwen van de Ionische ordre in plaats van de Dorische ordre welke tans zig in het midden van de kerk bevinden en noodwendig vernieuwt moeten worden veel meerder consistentie dan bevoorens aan het gebouw zouden geeven en vermeenden dat het zelve plan door Haar Edele Mogende behoorde geaggrieerd te worden; dat zij daar omtrent wel hadden geconsidereerd dat ofschoon twee colommen meerder in de breete van de kerk geplaat in den eersten opslag zoo het gehoor als het gezigt der toehoorders op de predikstoel scheenen te sullen verhinderen; hetzelve egter door de mindere dikte der Ionische colommen volgens de proportien van die ordre dan de Dorische welke daar toe is geëmploijerd geweest en de dispositie met relatie tot de voornaamste sitplaatsen in de kerk rijkelijk zoude worden gecompenseerd zoo als uijt een plattegrond van de kerk met afteekening van bijde plans aan Haar Ed Mog zoude blijken en dat bovendien de plaatsen daar door te verliesen, wanneer het werk wederom in staat zoude zijn op een andere wijs gemakkelijk te vinden waare.

Dat zij Heeren Commissarissen volgens dat plan door den controlleur Van de Graaf en den architect De Swart een nadere memorie hadden laten formeeren bij forme van besteck in zig

vervattende al het geene tot reparatie van de gem. kerk behoort te geschieden welke memorie zij de eere hadden hier nevens aan Haar Edele Mogende te praesenteeren.

Dat zij Heeren Commissarissen aangesien het geen men dagelijks met relatie tot het maken van 's Lands werken ondervind wel hadden getracht H Ed Mog in staat te stellen dit werk bij publicque besteeding aan de minst aannemende te kunnen besteeden dog dat zij door den gem. controlleur generaal en architect waren overtuijgt dat zulx in deze niet doenlijk was dewijl veele zaken welke alle bij een bestek volledig moeten omschreven zijjn omtrent deze reparatie met geen mogelijkheid te bepalen waaren waar door dan ook de aanneeming van dat werk door baasen onkundig van den toestant van het gebouw niet dan zeer hoog zoude kunnen geschieden.

Dat zij om dit alles hadden geprefereerd eene calculatie door de gem. controlleur generaal en architect te laten maaken en door deselve 's lands baazen Gulden en Van Hulst te laaten afvraagen of ook zouden inclineren dit werk met al het geene daar aan dependeert uijtgenoomen alleen de leverantie van de benodigde kalksteen tot het bouwen der colommen en het schrijnwerk aan de logies en tot het wederom stelle der banke vereijscht het welk bij publicque besteedinge zoude kunnen geschieden voor eene ronde somme aan te neemen met alle de rampen welke onder het werken zoude mogen opkomen, zoo en in dier voegen als in de reeds gem. memorie is vervat en voor wat somme de voorn. baazen sulks zouden willen onderneemen.

Dat de voorn. baazen daar omtrent zeer hadden gedifficulteert dog eijndelijk zig bereijd hadden getoont het geheele werk met alle de te doene leverantien en arbeidsloonen daar toe vereijscht uijtgenoomen het hier boven gem. aan te neemen voor een somme van 31.000 gl. Dat de voors. somme genoegsaam met de calculatie door den contrarolleur Van de Graaff en architect De Swart was overeenkomende en het hun voorkwam allesins preferabel te zijjn dat het werk door die baasen welke nu van de gebreeken van het gebouw onderrigt waren dan wel door andere wierd afgemaakt.

En dat zij Heeren Commissarissen dier halven Haar Edele Mog een en ander advis zoude behooren re resolveeren dat alle de voors.reparatien conform aan de nevens gevoegde memories aan de baazen Gulde en Hulst voor de somme van 30.000 gl zullen worden aanbesteed en aan deselve nog toegelegd 1000 gl eens ingeval zij het werk in volkome ordre koomen op te leveren binnen den tijd van een jaar, te reekenen van den eerste dezer dat alle deselve reparatien onder het opsig van den controlleur generaal Van der Graaff en den architect De Swart zullen geshieden en de laastgemelde gelast de nodige developpementen en de keuringen als mede een bestek tot de leverantie harsteen tot de colommen in gereedheijt te laaten brengen ten eijnde alles in der gem. tijd kan worden voltooid.

Etc. f 175 (DSC03470.jpg), f. 175v (DSC03471.jpg)

21.06.1770, f. 181v: hebben aan Haar Ed Mog voorgedragen dat zij door den opziender Van der Linden waren onderrigt dat aan de vertrekken van het SQ verscheijde reparatien geduurende de absentie van Zijn Hoogheijd zouden behoren verrigt te worden en aan Haar Ed Mog in consideratie gegeven of Haar Edele Mog zouden kunnen goedvinden daar omtrent de nodige ordres te stellen volgens een memorie door den voorn. opziender van de voors. reparatien geformeerd en aan hen overhandigt.

Waar op gedelibereert zijnde is conform het advis van welgem. Heeren Comissarissen goedgevonden en verstaan den opziender Van der Linden bij deze te autoriseren en qualificeeren

1. Om op de kamer van ZH op de tweede verdieping aan de vijver de nodige voorziening te doen ten eijnde de togt waar over werd geklaagt werde benoomen

2. 2 om de plafonds op het quartier van HKH aan welke zulks vereijst zal worden te doen wassen en witten
3. Om twee raamen op de cabinetjes van HKH te doen verdubbelen
4. Om een anker aan het muurwerk derzelve cabinetjes te laten inbrengen ter plaatse daar het zelve muurwerk ontzet is
5. Om de hoofden van een bint in de gevelmuur leggende en waar op de voormuur van de antichamber nevens de schoorsteen rust te laten examineren en zoo nodig te laten ankeren en om voorts tot nadere voorsiening een project te formeeren ten eijnde dat werk in het aanstaande jaar op een volledige wijze kan worden geseceert.
6. Om is het doenlijk het ongemak vande rook te laten wegneemen op de garderobe en de drie cabinetjes van HKH
7. Om de verdeeling van het corridor agter de vertrekken van HKH volgens Hoogst desselfs ordres te laten veranderen
8. Om de plafonds boven de audiëntie vertrekken van ZH en voorts de verdere plafonds en muuren van het SQ daar zulk nodig zal zijn te doen witten en wijders al het geene tot het in ordre brengen van het voors. SQ jaarlijks vereijst word te laten versorgen.

23.07.1770, f. 185v: ter voldoeninge van Haar Edele Mog appointment commissariaal van den 16^e deser geexamineert hebbende een memorie van den opziender Van der Linden houdende rapport van den toestand der ontdekte versakking op de galerij of antechambre van ZH door den zelve ingevolge van Haar Ed Mogende Resolutie van den 21 junij geïnspecteerd alsmede geëxamineerd hebbende de tekeningh nevens de voors. memorie gevoegd. Waar op gedelibereerd zijnde is conform het advis van welgem Heeren Commissarissen goedgevonden en verstaan den opziender Van der Linden bij deze te autoriseren en qualificeeren om de onderste muur waarop de gevel vande galerij of antechambre van ZH rust, te laten repareren op de wijze bij de voors. memorie en Teekening voorgesteld, alsmede te gelasten om et de commissarissen ten comptoire generaal te overleggen wat precoutien omtrent 's lands penningen behooren gebruikt te worden voor soo verre ter zaake van de voors. reparatie eenige opening in of omtrent 's lands geld comptoiren zouden moeten gebrooken worden.

07.08.1770, f. 187: ter wering van bedelaars 'den Hove in consideratie te geven of niet daartoe als een middel zoude kunnen dienen dat zeekere plaats of hok van ouds genaamt het bedelaarshok agter de Groote Zaal alwaar de generaliteijts loterije werd getrokken in vroeger tijden ter opsluijting en correctie van de bedelaars geschikt geweest dog naderhand tot een verfhok of bewaringe van eenige materialen geschikt tot vorige destinatie in staat gestelt de hokken in ordre gebragt en de geeselpaal aldaar hersteld mogten worden dat de voors. propositie bij den Hove gegouteerd zijnde hij advocaat fiscaal en procureur generaal gequalificeerd was geworden om zig ter bekooing van het gunt voors. te adresseeren daar zulk behoorde en vermits vermeende zulks te weesen van het department van Haar Ed Mog vervolgens adres daar toe te maaken aan Haar Ed Mog versoekende dat Haar Ed Mog geliefde zijn mag dat de voors. plaats of hock van ouds genaamt het bedelaarshoeck gelegen agter de Groote Zaal daar de generaliteijts loterij getrokken word in voorige tijden ter opsluijting en correctie vande bedelaars gebruikt geweest (...).

07.09.1770, f. 199v: is gelesen een rapport memorie van den opziender Govert van der Linden houdende dat hij door haar Edele Mog gequalificeert zijnde om het Noorder of klokke toontje aan de zaal van 't hof te doen besteigeren, na te zien, repareren en verwen, de besteijgering nu klaar zijnde, met zoo veel naaukeurigheid als doenlijk was, 't selve toontje

geinspecteert en bevonden had dat 't meeste ijzer boven inde lugt komende zoo aan de klokken, wijzer, borden, raderen agter deselve borden etc vergaan en uijtgeteert waren. Dat het houtwerk exept het klokke stoeltje of schraagjen zonder verderf en eenige ontsetting die int zelve was men ligtelijk in ordre soude kunnen brengen en secureren en verdere defecten zoo aan bint als muurwerk met weijnig omstandigheid versorgen dat dewijl ingevolge 't voren gemelde het klokje uurwerk etc eenigen tijd buijten gebruik zoude moeten zijn of Haar Edele Mog niet zonder gelieven goed te vinden om 't voors. uurwerk 't welk reets vervuijlt was en nu door stoff als andersints nog vuijlder zoude werden bij deze gelegentheit teenemaal te doen uijt den anderen neemen, schoonmaken en repareren. (...) is goedgevonden en verstaan den voorn opziender Van der Linden mits deze te autoriseren en gelasten om 't voors. uurwerk teenemaal te doen uijt den anderen neemen schoonmaken en repareren zo als bevonden zal werden te behooren.

17.09.1770, f. 203v: is goedgevonden en verstaan den opziender Van der Linden bij deese te autoriseren en qualificeren:

1. om de ses raampjes in de Lantaarn boven de gardemange op het SQ te laten vernieuwen
2. om op de bovensolder boven het quartier van HKH een vertrekje met deelen op regelwerk tot gebruik van de kameniers af te laten schieten.

24.09.1770, f. 204v: den opziender Van der Linden geauthoriseert om de trap van de verhoorkamer van den Krijgsraad boven de Hofpoort te doen veranderen.

Inv.nr. 75: Resoluties van Gecommitteerde Raden van de Staten van Holland en West-Friesland betreffende de domeinen, 1773-1775:

08.04.1773, f 12v: Den opziender en controleur van der Linden geauthoriseert en gelast het noodige tot het maken van een alcove op de slaapkamer van HKH in gereedheid te laten brengen en dezelve onder de directie van Heeren haar edele mogende commissarissen zoo spoedig doenlijk te laten in orden brengen.

f. 13: van HKH had verstaan dat aan hoogstdezelve aangenaam zoude weesen dat in het vertrek tot haare slaapkamer gebruikt wordende, een alcove wierd gepractizeert zodanig als bij de teekening daarvan ter tafel van de Edele Mogende was overgelegd, was aangewezen; en hebben welgemelde Heeren Commissarissen vervolgens in consideratie gegeven of Haar Edele Mogende niet zouden kunnen goedvinden de nodige ordres tot het maken van de voors.alcove te geeven.

07.06.1773, f. 20: den opziender en controleur Van der Linden geauthoriseert en gelast om de veranderingen op het appartement van HKH in den text gemelt onder het opzigt van Heeren haar Ed Mog Commissarissen te laten werkstellig maken.

... **dat HKH mevrouw de Princesse van Orange en Nassau aan de wel Edele Heer Bentinck Heere van Rhoon had te kennen gegeven dat aan hoogst dezelve aangenaam zoude wesen dat op de audiëntiekamer van Hoogst desselfs appartement over de schoorsteen en het middelste schuifkasijn vaste vergaderingen met pilasters en groote spiegels werden geplaast als meede dat in deselve en het daaraanvolgende slaapvertrek zogenaamde coins van vergaderd houtwerk werden gemaakt** en hebben vervolgens in consideratie gegeven of haar Edele Mogende niet zouden kunnen goedvinden daartoe soo spoedig doenlijk de nodige ordres te stellen.

26.07.1773, f. 33: de opziender en contrarolleur van der Linden geauthoriseert en gelast om de vernieuwingen en reparatien van het schild couverdak booven het vleugel gebouw aan het stadhouderlijk quartier in den text breeder gemelt te laten werkstellig maken.

Een memorie van den opziender en contrarolleur Van der Linden houdende, dat hij bij inspectie had bevonden dat het schild couverleijdak booven het vleugel gebouw van het SQ

maken de front tegen het bassecour irreparabel slegt is, en noodwendig dient vernieuwt te worden en wel op eene beeter wijze als het zelve is gemaakt geweest, alzo meest alle de leijen zonder inhang looden gelegd doornageld waaren waar uijt het gebrek voornamentlijk was ontstaan; dat hij alle de daar toe benoedigde leijen reeds bewerkt en gesorteert voor handen had en dat dezelve door de reets in dienst zijnde werklieden zoude gelegd kunnen worden, wordende aan de bebording weinig reparatie gerequireert; dat voorts het lood in het plancier aan de zijde van het buijten Hoff boven de Stadhouderspoort ter lengte van 60 a 70 voeten zoude behooren vernieuwt te worden, alzo hetzelve niet meer behoorlijk te soldeeren is.

Waar op gedelibereert zijnde, is conform het advis van welgem. Heeren Commissarissen, goedgevonden en verstaan, den opziender en contrarolleur van der Linden bij deze te autoriseeren en gelasten om het schild couverdak boven het vleugel gebouw aan het SQ maakende het front tegen het bassecour van hetzelve met 's Lands lijen onder zijne bewaaring zijnde, door de werklieden thans op het SQ geëmploijeert wordende, te laten vernieuwen en voorts in het plancier aan de zijde van het buytenhoff boven de stadhouderspoort het lood ter lengte van 60 a 70 voeten meede te laten vernieuwen en om eindelijk aan de bebording van het voors. couverdak als aan het voors.plancier de nodige reparaties te laten verrigten.

30.03.1774, f. 83: den opziender en controlleur van der Linden gequalificeert om in plaats van de kruijskosijnen op de Rolle van den Hove te doen maken nieuwe kasijnen met schuijframen alsmeede om de vloer van dezelve Rolle met 2 duyms grijne deelen te laten beleggen. Een memorie van den opziender en contrarolleur van der Linden houdende dat hij ingevolge haar Edele Mogende Resolutie genoomen op den 11^e december 1772 met het melioreeren en reparereeren aan het gebouw van het Hoff van Justitie zoo verre was geavanceert dat alles eerlang in volkoomen ordre zoude weesen gebragt zullen de onder anderen daardoor de groote Rolle van dezelve Hove, zoo door het plafoneeren als het maken van een nieuw schuijfkasijn en verdere veranderingen seer verbeetert weesen; dat onder tussen tot verder embelissement kunnen dienen en niet ongevoegelijk zijn indien haar Edele Mogende konde goedvinden te ordonneeren dat de twee oude crujskasijnen die in de muuren van dezelve Rolle nog gevonden worden en van welke het eene gemeen was wierden uijtgebrooken en in derzelven plaatse gestelt nieuwe kasijnen met schuijvende raamen in forme zoo als 't bereids gestelde kasijn gemaakt was; dat het meede van een bijzondere nuttigheid zoude zijn dat de vloer van de Rolle welke met teegels gelegd en vervolgens koud was belegt werd met een houte vloer van 2 duims grijne deelen eevenals de vloer in de Rolle van den Hoogen Rade op haar Edele Mogende ordres voor eenigen tijd gemaakt was en vervolgens tot dit een en ander haar Edele Mogende ordres verzoekende.

27.06.1774, f. 102: den opziender en contrarolleur Van der Linden geauthoriseert tot het doen van verscheide reparaties aan het SQ alsmeede aan de stalling van het huijs in 't Bosch.

1. om de alcove in de agterste audiëntiekamer van ZH met een architraaff en pilasters te laten decoreeren alsmeede om het plafond met linnen op raamen te laten bekleeden en het geheele vertrek te laten verwen en vergulden.
2. om een der kaamers in het vleugelgebouw van het SQ met papier te laten behangen.
3. om in de keukens van het SQ eenige werkbanken en wulfels van ovens te laten vernieuwen.

02.11.1774, f. 139: den opziender en contrarolleur Van der Linden geauthoriseert en gelast om voor den ingang van de kelder onder de Rolle van den Hove te doen maaken een comptoirtje tot gebruik van den boekhouder van de distributie van den hofbrand.

Een memorie van Marrelot Verlinden als waarneemende het boekhouden omtrent de distributie van de Hofbrand houdende dat hij de vrijheid nam haar Edele Mogende onder het oog te brengen 't ongemak dat bij eene vigilante waarneeming van 't zelve ampt geleeden wierd, gedurende den naderenden winter, alsoo en absoluut geene berging of comptoir vertrekje voor handen was, maar alles door hem onder den blooten hemel moest werden verrigt; dat met weinig omslag en geringe kosten daar in konden werden voorsien door het maaken van een comptoirtje voor den ingang van de kelder onder de Rolle van den Hove, teegen de zijmuur van het Engelsch Koffijhuijs, zodanig dat door het na binnen trekken van het beschot thans aldaar tot separatie van den gemeene straat staande waar in het selve vertrekje een licht kasijntje zoude bekoomen tot gelijks de gevelmuur van 't voors.koffijhuijs de straat verbreed en 't avenue met koetsen aan den Hoogen Raade zoude gefaciliteert worden en mitsdien verzoekende dat haar Edele Mogende 't zelve geliefden te doen werkstellig maaken.

Is goedgevonden ende verstaan den opziender en contrarolleur Van der Linden bij desen te autoriseeren en gelasten om voor den ingang van de kelder onder de Rolle van den Hove teegens de zijmuur van het Engelsche koffijhuijs te doen maaken een comptoirtje op zodanig een wijze als in den bovengemelde memorie is voorgeslaagen en het zelve op de minst kostbaare wijze ten spoedigste te doen werkstellig maaken.

29.11.1774, f. 148v: Den opziender en contrarolleur van der Linden geauthoriseert en gelast om vier à vijff gegooten ijzere kamerhaarden of schoorsteenen met een schuijff te bezorgen op het Stadhoudelijk Quartier en dezelve aldaar in zodaanige vertrekken daar het meest over de rook geklaagt wordt te doen plaatsens.

Een memorie van den opziender en contrarolleur Goverd van der Linden houdende dat alzoo op verscheide vertrekken op het stadhoudelijke quartieren over den rook bij aanhoudentlijk geklaagt wierd, zonder dat er tot nog toe middelen voor de hand zijn om zulx compleet te herstellen en men veel baat en vermeerdering van warmte ondervond bij het stellen en appliceeren van gegooten ijzere kamerhaarden of schoorsteenen met een schuijff; bij haar Edele Mog ordres was verzoekende tot het stellen van vier à vijff van deselve.

03.03.1775, f. 176v: Den opziender en contrarolleur Van der Linden geauthoriseert en gelast om de veranderingen in desen gem. aan de audiëntie en slaapvertrekken van HKH te laten werkstellig maken en Heeren Commissarissen verzogt om de executie van dezelve te willen dirigeren.

(...) aan haar Edele Mogende gerapporteert zijnde dat zij geïnformeert waeren dat het aan **HKH aangenaam zoude wesen dat eenige veranderingen wierden gemaakt aan de boisures van hoogst desselfs audiëntie en slaapvertrekken ten einde aldaar zekere geborduurde behangsels te plaatsens**; is na voorgaande deliberatie goedgevonden en verstaan den opziender en contrarolleur van der Linden bij dese te autoriseeren en gelasten om de voorn. veranderingen ten genoegen van HKH werkstellig te laten maaken en welgemelde Heeren Commissarissen te verzoeken om de executie van deselve te willen dirigeren.

17.05.1775, f. 195v: den opziender en controlleur van der Linden geauthoriseert en gelast om de behangsels gordijnen en verdere meubelen voor eenige vertrekken tot gebruik van den Hoven van Holland geappropriert onder directie van de Heeren haar Edele Mogende commissarissen te laten brengen.

(...) hebben aan haar Edele Mogende voorgedraagen dat haar Edele Mogende bij derselve Resolutie van den 11.12.1772 hadden goedgevonden eenige vertrekken tot gebruik van den

Hove van Holland te laten verbouwen en approprieren en dewijl zulx als nu wat geeffectueert en in deselve eenige behangsels, gordijnen tafels stoelen en wat dies meer is zouden worden gerequireert aan haar Edele Mogende in consideratie gegeven of haar Edele Mogende niet zouden kunnen goedvinden omtrent de bezorging van dit alles de nodige resolutie te neemen.

27.07.1775, f. 213: den opziender en controlleur van der Linden geauthoriseert en gelast om eenige reparatien aan het comptoir van haar Edele Groot Mog Domeinen te laten doen en Heeren Commissarissen verzogt om in deesen de noodige ordres te willen stellen. Na voorgaande deliberatie goedgevonden en verstaan den opziender en contrarolleur van der Linden bij deese te authoriseeren en gelasten om het vertrek dienend tot verblijf van de ordinairs clerccquen tot de Dominialen zaaken als meede het daar aanvolgende vertrek dienende tot berging den Dominiale Charters en papieren met nieuwe schuifcasijnen te laten voorzien en voorts de muuren van het eerstgemelde vertrek zodanig te laten optrekken, dat daar booven een nieuwe kamer tot berging van papieren kan worden gepracticeerd, mitsgaders daar in de nodige schuifcasijnen en deuren te doen stellen en verder dat werk in diervoegen te voltrekken als nodig gevonden en aan hem door welgemelde Heeren Commissarissen zal worden geïnjurgeerd. En zal extract deses gegeven worden aan welgem. Heeren Commissarissen met verzoek om in deesen de noodige ordres te willen stellen en wordt aan den opziender en contrarolleur van der Linden om te strekken tot desselfs narigt en om sig daar na te reguleeren.

10.08.1775, f 217v: den opziender en contrarolleur van der Linden geauthoriseert en gelast tot het doen maaken en borduren van nieuwe kussens voor de Raadkamer van den Hoogen Raade alhier en om de tafel en stoelen opnieuw te doen bekleeden. Geleesen sijnde een memorie van den opziender en contrarolleur van der Linden waar bij haar Edele Mogende ordres verzoekt tot het doen maaken en borduren van nieuwe kussens voor de stoelen en de Raadkaamer van den Hogen Raaden alhier, alsmeede om dezelve stoelen opnieuw te doen bekleeden, het tafelkleed te vernieuwen en voorts eenige defecten an lessenaars en stoelen in de comptoiren te doen verstellen. Is na voorgaande deliberatie goedgevonden en verstaan den voorn opziender en contrarolleur van der Linden bij deesen te authoriseeren en gelasten om voor de stoelen inde Raadkaamer van den Hoogen Raade alhier te doen maaken agtien kussens en dezelve te laten borduuren conform het patroon door hem aan haar Ed Mogende daar van geëxhibeert; als meede om dezelve stoelen opnieuw met **groen laaken** te doen bekleeden en het laken tafelkleed te vernieuwen en wijders om het oude laaken diverse defecten aan lessenaars en stoelen in de comptoiren te doen repareeren.

Inv.nr. 76: Resoluties van Gecommitteerde Raden van de Staten van Holland en West-Friesland betreffende de domeinen, 1768-1771:

10.08.1768, f. 91: Den opziener van der Linden geauthoriseert om in de Raadkamer van den Hoge Rade een pleijster plafond te laten maken 12 sterke matte stoelen op de verhoorkamer van de Krijgsraad te bezorgen geen nieuwe paal in 't Voorhout voor het Huys van mevrouw Assendelft te doen stellen en in het Voorhout etc.

(...) een memorie van den opziender van der Linden tenzelve dagen geschreeven en houdende dat in de Raadkamer van den Hoogen Rade een sterke togt wierd bespeurt het welk inzonderheid des winters groot ongemak veroorzaakten waarom hij op verzoek van den Leeden van welgem. College en op ordre van den contrarolleur Pierlinck het gem. vertrek had geïnspeteerd en bevonden dat zulks voorkwam uyt de ondigtheid van de zoldering aldaar,

waaraan op geene beetere wijze kon werden ger..., als door het beschiete van de zelve zoldering met 5/4 duims vuure deelen op reegelwerk van ribben van 4 en 5 duim en het maken van een plijster plafond, het welk glad met een ... Borduur gemaakt 450 gl zoude kosten, dat op de verhoor kamer vande Krijgsraad ook 12 sterke gematte stoelen wierden vereijst. (foto DSC03601.jpg = folio 91v)

24.04.1769, f. 162: (...) geëxamineerd de requeste van Jan Oosthout mr steenhouwer alhier in den Hage en van desselfs zoon Johannes Gilles Oosthout meede meester steenhouwer alhier om de daar bij geallegueerde reedenen versoekende dat H:Ed:Mog in plaatse van den eerste suppl. den tweeden suppl als steenhouwer van des Graaffelijkheidswerken gelieven aan te stellen en ten dien einde te verleen de nodige Acte off resolutie.

Waaop gedelibereerd zijnde is conform het adres van welgem Heeren Commissarissen goedgevonden en verstaan dat in conformité van H.Ed.Mog resolutie van de 21 december 1737 geene vaste steenhouwer zal worden aangesteld maar dat dien onvermindert de contrarolleur Generaal Pierlink zal worden gelast zoo als dezelve gelast word bij deezen om bij provisie en tot wedersegge van H.Ed.Mog toe, de tweede suppl. Johannes Gilles Oosthout in plaats van Jan Oosthout deszelfs vader, den eerste suppl. in deeze, tot steenhouwer van de Graaffelijkheids werken te employeeren op dezelve voet als deselfs voorn. vader is geemployeerd geweest, des dat hij zig daarin met alle ijver, vlijt en getrouwheid zal gedraagen en quijten als een vroom en eerlijk steenhouwer schuldig is en behoorde doen volgens den inhoud van de instructie bij H.Ed.Mog op den 28 maart 1754 gearresteerd en H.Ed.Mog nadere resolutie van den 11 januarij 1763 waarop dezelve den behoorlijken eed als meede den eed van suiveringh volgens het formulier van 24 february 1656 in handen van H.Ed.Mog zal moeten afleggen.

28.04.1769, f. 162v: (...) dat zij Heeren Commissarissen hadden bevonden dat in de Generaale memorie van reparatien aan des Graaffelijkheids werken in en omtrend den Hage voor deezen jaare waaren gebragt de reparatien aan het SQ in het generaal zoo van metselwerk als andersints te doen waar omtrend na hunne gedagte geene bepaaling kan worden gemaakt dog dat daar meede waaren bijgevoegd de ordinaris jaarlijkse reparatien aan de plafonds en muurwerk van hetzelfde gebouw mitsgaders het nazien der gooten en daken en het wegneemen des kaghels, gecierd op 1200gl welk alles zij vermeenden dat zonder eenig inconvenient ten minsten het witten der plafonds en muuren gevoeglijk tot menage zouden worden konnen aanbesteed bij provisie voor den tijd van een jaar indien H.Ed.Mog. was geresolveerd dat een somme van 5000gl zoude werden gebruikt dat wijders daar bij wierd gemeld eenige reparatie aan de garde mangé off onderkelder van het SQ te doen waar omtrend zij vermeenden dat de contrarolleur Pierlink behoorde gelast te worden om te examineeren off die defecten gevaarlijk mogten zijn en zoo ... geauthoriseerd om van de reparatie en vernieuwing tot voorkooming van dien vereijst een bestek te formeeren om dat werk vervolgens publiq te besteeden en vervolgens van eenige reparatien gesproken welke in het Binnenhoff wierden vereijst als

1. het witten van de Gaanderijen , repareren der vloeren an de Stadhouders Poort, de Poort van de Raad van Staaten en de Middel en Grenadiers Poorten gecierd 250 gl.

2. dat dewijl aan het oostelijke pavilloen van H.Ed.Mog. eenige ontzetting was ontdekt hetgeen tot nog toe van geen gevolg scheen te zullen zijn egter tot meerder securiteit wierd voorgesteld om in de buitenste oogen der twee ijzere gordingen lange schooten te steeken en boven onder de vloer van de corridor twee ankers te leggen en aan te brengen zullende kosten circa 150 gl.

(...) dat de reparatien in de volgende articullen vervat namentlijk het onderhoud van de gebouwen van beijde de Hoven en het geene daar van dependeeerd, de reparatie van de westermuur van de Rolle van het Hoff, het verdubbelen van de vloer in de kaamer van de kaamerbewaarder van de Leenkamer van Holland, het rapareeren van de schoorsteen in de Griffie van den Hogen Raad en het stellen van een nieuwe plaat aldaar als mede het stellen van 2 paalen met gordingen voor de glaazen van de boutefeu van den Hoogen Raade aan hun noodzaakelijk waaren voorgekoomen en van gedagten waaren dat den contrarolleur Pierlink behoorden te worden geauthoriseerd om deselve te laten doen.

(...) waarop gedelibereerd en welgem Heeren Commissarissen voor hunne gegeevene consideratien en gedaan rapport bedankt zijnde is goedgevonden en verstaan het voors.gerapporteerde bij deeze te converteeren en eene resolutie en dienvolgende den contrarolleur generaal Pierlink te autoriseeren, qualificeeren en gelasten o het witten van het muurwerk en de plafonds van het SQ in eene massa aan te besteden bij provisie voor een jaar.

2. de defecten welke zig in de garde mangé of onderkelder van het SQ bevinden te examineeren en zoo deselve gevaarlijk worden bevonden tot reparatie van dezelve een bestek te formeeren om dat werk daar na publiq te kunnen besteeden.

3. om het witten van de gaanderijen rondsom het Binnenhoff en de reparatie van derselver vloeren en die van de Stadhouderspoort, de Poort van de Raad van Staaten en van de Middel of Grenadierspoort als mede het secureeren van het oostelijke paviljoen voor de vertrekken van H.Ed.Mog volgens de wijze door hem voorgeslagen en het leggen van een nieuw bovendek met vuure deelen over de Stadhoudersbrugge, de Spuypoortbrugge en het Bruggetje van de Hofstraat ieder na den aard van het werk aan 's Lands baazen te minsten prijze doenlijk in eene massa te besteeden zoanig dat daar en booven geen kosten van materialen, arbeidslooenen, waagen off schuute vragten en lasten van den Lande werden gebragt.

4. om de vereijtschte gewoone reparatien aan de gebouwen van beijde de Hooven te laten doen en de vloer in de kaamer van de kamerbewaarder van de ... van Holland te laten verdubbelen de schoorsteen in de Griffie van den Hooge Raade te doen repareren en aldaar een nieuwe plaat te doen stellen als mede om twee steene paalen met gordingen te doen plaatsen voor de glaasen van de boutefeu van de Hooge Rade.

Inv.nr. 76A: Resoluties van Gecommitteerde Raden van de Staten van Holland en West-Friesland betreffende de domeinen, 1776-1780:

27.07.1776, f. 300v: Authorisatie op Gecommitteerde Raaden tot vergrooting en verbeetering van het stadhouderlijk quartier.

Ontfangen een missive van de Heeren Gecommitteerde Raaden geschreven in den Hage den 26^e deser houdende dat sij ingevolge haar Edele Groot Mogende Resolutie van den 19^e meij 1747 waar bij deselve hun hadden gelieven te autoriseeren en qualificeeren om met consent van Sijne Hoogheid den Heere stadhouder glor. ged. te overleggen op wat wijze de vertrekken op het Hoff die bij vorige stadhouders waaren gebruikt geweest wederom tot dienst van SH zouden behooren te worden geappropriert en hetselve tot genoegen van SH werkstellig te maaken doenmaals en naderhand van tijd tot tijd nadat de omstandigheden zulks hebben vereischet de noodigen ordres hadden gestelt om de voors.vertrekken tot gebruik van ZH de Heere stadhouder en HKH hoost desselfs gemalinne te laten approprieren dog altoos in dier voegen en met dat oogmerk om met en tijd door het aanbouwen van een vleugel aan de overzijde van de vertrekken tot het houden van de vergadering van haar Edele Groot Mogende en hun Heeren Gecommitteerde Raaden geschikt aan het stadhouderlijk quartier de vereischte ruijmt te besorgen en dat op een volledigen wijze aan gemelde haar Edele Groot Mogende Resolutie te voldoen dat zij ook met dat oogmerk zeeker huijs staande bij de zijdpoot van den Hove voorheen bij de Domein Raad van ZH gebruikt geweest in den jaare

1769 ten behoeve van haar Edele Groot Mogende Domeinen hadden verkogt om de grond van hetselve te emploijeren tot het plaatsen van een bequaam gebouw voor het comptoir generaal van haar Edele Groot Mogende 't welk zig thans gedeeltelijk onder het stadhoudelijk quartier bevond en bij extensie van hetselve verplaat zoude behooren te werden en in welk gebouw meede een poos lang gewenschte en noodwendig vereischt wordende gevoeglijke vergaderplaats aan de Raaden en Generaal Meesters van de Munt zoude kunnen worden besorgt dat sig echter in de executie van dit plan volgens welke alle het geene reeds tot het approprieren van het stadhoudelijk quartier was aangewend geconserveert zoude worden tot hier toe deze swarigheid had opgedaan dat de geheele grond tot het bouwen van de voorschreven vleugel vereischt, niet aan haar Edele Groot Mogende Domeinen toebehoorde, maar dat zeker huijs, dat daar in zoude moeten worden getrokken en waar in thans een Koffijhuijs word geexerreert zich in handen van particulieren bevond, doch dat zich onlangs eene gunstige gelegenheid had opgedaan om hetselve tot een matige prijs te kunnen bekoomen wardoor dan ook alle bedenkelijkheid ten dien opsigte was kommen te vervallen en dat zich hadden verpligt gevonden aan haar Edele Groot Mogende thans bij hunne voos missive in overweeging te geeven off haar Edele Groot Mogende in aanmerking den geringe ruijmt van het stadhoudelijk quartier bijzonder zeedert de gewenste vermeerdering van het huijs en de daaruijt profluerende hofhouding van ZH niet zouden kunnen goedvinden het voorn plan tot de noodige extensie van hetselve quartier en de daar toe gedaane aankoop den voorn twee huijsen te approbeeren mitsgaders hun te autoriseeren en qualificeeren om op het erff van het eerstgemelde huijs, war in de Domeinen Raad van ZH voorheen vergaderden een bequaam gebouw tot het houden van het comptoir Generaal van haar Edele Groot Mogende en een vergaderplaats voor de Raaden en Generaal Meesters van de Munt te doen plaatsen en vervolgens om met overleg en ten meesten genoegen van SH op de grondt door het jegenwoordige comptoir generaal de gewese 's Lands Drukkerije en de verdere gebouwen thans aan de Domeinen van haar Edele Groot Mogende behorende geoccupeert zoodange vertrekken te laten bouwen en approprieren als nog aan het stadhoudelijk quartier tot gebruikt van SH en hoogst desselfs hofhouding worden vereischt.

Waarop gedelibereert zijnde is goedgevonden en verstaan de Heeren Gecommitteerde Raaden bij deese te autoriseeren en qualificeeren om de ..slag bij hunne voorn. missive tot vergrooting en verbeetering van het Stadhoudelijk Quartier met overleg en ten meesten genoegen van ZH werkstelig te maaken en daartoe een som van drie à vier maal honderduijzend guldens te moogen besteeden.

06.08.1776, f. 307: Den opziender en conrolleur van der Linden geauthoriseert en gelast tot het doen van verscheide reparatien in den text gemelt.

De Wel Edele Heer van Boetzelaar Heere van Nieuwveen en de Heer Repelaar absent sijnde is gehoort het rapport van de verdere Heeren haar Edele Mogende Commissarissen tot de zaaken raakende het Comptoir der Domeinen van Noordholland, Kennemerland en Brederode in het zuijder quartier ingevolge en tenr voldoeninge van haar Edele Mogende appointment commissoriaal van de 30^e july laastleeden geexamineert hebbende een memorie van den opsiender en contrarolleur van der Linden waar bij deselve haar Edele Mogende autorisatie verzoekt tot het laten doen van verscheide reparatien bij deselve memorie vermelt.

Waarop gedelibereert sijnde is conformhet advis van welgemelde Heeren Commissarissen geodgevonden en verstaan de voorn opssiender en contrarolleur bij deese te autoriseeren en gelasten 1^e om de zuijdmuur van de zaal ter plaatse alwaar aan het houtwerk zwam is ontdekt geworden rondsomme hetselve houtwerk te doen ophakken voorts om het voors. werk te doen lugten, suijveren, opereren? en voor soo verre als het zelve in de muur komt met loot bekleeden.

2° om de vloer van de Leenkaamer van onderen te doen beschieten en met een gispgrond beleggen als meede om de zolder van deselve koomen te laten plafoneeren, de schoorsteen aldaar te bemantelen en de muuren met groene saaij of ander bequaam behangsel te doen behangen.

3° om in de wooning van de opsiender van den Hofbrand Dankaars de schoorsteenpijp van zeeke schoorsteen voor reekening van H.H.Mogende en van haar Edele Mog te laten vernieuwen en tot het stookken bequaam maaken.

25.02.1777, f. 344: Den Plans en Teekeningen zoo van de vergrooting van het SQ als van het nieu te bouwen Comptoir Generaal gearresteert en geresolveert om de voorn. beide weken onder de directie van den controlleur generaal van de graaff met adsistentie van den architect Gunkel onder het opsigt van den opziender en controlleur van der Linden te doen opbouwen mitsgaders om de noodige bestekken daarvan te formeeren en vervolgens publicq te besteeden en wijders Heeren Commissarissen mitsgaders den Heere Raadpensionaris verzogt als in den text.

(...) dat zij ingevolge en ter voldoeninge van haar Edele Mogende appt. commissoriaal van de 19 september laastleeden hadden geexamineert haar Edele Groot Mogende Resolutie van den 27 julij meede laastleeden waar bij haar Edele Mogende zijn geauthoriseert en gequalificeert geworden om de voorslag tot verbeetering en vergrooting van het SQ bij derselven missive van de 26 bevorens aan haar Edele Groot Mogende gedaan en in deselve Resolutie wordt met overleg de communicatie ten meesten genoegen van ZH werkstellig te doen maaken en daar toe een som van drie à vier hondert duijzend guldens te moogen employeeren.

Dat zij Heeren Commissarissen met communicatie en overleg van de Heer Raadpensionaris hadden overwogen op wat wijs best aan de voorn. intentie van haar Edele Groot Mogende zouden kunnen worden voldaan en dat van de nieuwe vertrekken en dependentiën van dien welke tot gebruik van ZH conform deselve intentie zouden moeten worden gebouwd vervolgens de noodige plans en teekeningen door den contrarolleur generaal van de Graaf en architect Gunkel waaren in gereedheid gebragt beneevens een memorie waar bij deselve plans en teekeningen op een klaar wijs zijn geexplicieert.

Dat zij al hetzelve aan hoogstgemelde ZH hadden gcommuniceert en dat Hoogst deselve aan hun op gisteren had gelieven te declareren dat de voorn. plans en teekeningen volcoomen agreeerden en vermeende dat de verbeetering en vergroting van het SQ bij Haar Edele Groot Mogende geresolveert, volgens deselve op een seer voldoende wijze zoude kunnen geschieden.

Dat ook tot het opbouwen van een huijs waarin het Comptoir generaal en de Muntkamer in conformiteit van welgemelde haar Edele Groot Mogende Resolutie moeten worden geplaatst, de noodige plans en teekeningen door den opsiender en contrarolleur van der Linden waaren geformeert en hebben vervolgens aan haar Edele Mogende in bedenking gegeeven off haar Edele Mogende niet zouden kunnen goedvinden dat beide de voors. werken volgens de voors. plans en teekeningen welke zij de eere hadden ter tafel van Haar Edele Mogende te brengen hoe eerder hoe beeter worden besteed: proponeerende wijders hoedanig in dit geval na hunne gedagten zoo noopens de besteedingen als het opsigt van deselve werken door haar Edele Mogende zoude kunnen en behooren geresolveert te worden.

Waarop gedelibereert en welgemelde Heeren Commissarissen voor deselven genoomen moeijte en gedaan rapport bedankt zijde is conform derselven advis goedgevonden en verstaan de hier voorengemelde plans en teekeningen bij dese te arresteeren en dat dienvolgende de beide werken daar bij aangewesen en omschreven onder de directie van de contrarolleur generaal van 's Lands Fortificatien C.J. van de Graaff met adsistentie van den architect Gunkel onder het opsigt van den opsiender en contrarolleur van der Linden zullen

worden opgebouwdt wordende aan deselve text voors.... de ieder respectie de noodige autorisatie en qualificatie bij deese gegeven.

Dat ten dien einde van de voors. werken de noodige developpementen en bestekken zullen worden geformeert en dat deselve vervolgens daar op door welgemelde Heeren Commissarissen publicq zullen worden besteedt onder sodaanigen baaken als door de gemelde contrarolleur generaal van de Graaff, opziender en contrarolleur van der Linden en archit Gunkel op den eed aan den Lande gedaan off nog te doen zullen worden geoordeelt de noodige bekwaamheid en middelen te besitten om de meergem. werken naar den eisch te kunnen voltoojen.

Dat eindelijk welgemelde Heeren Commissarissen en dewijl de voors. werken zoo schielijk ... zullen kunnen werden afgemaakt, derzelve successieve respectieve zullen worden verzogt gelijk haar Edele Mogende deselve verzoeken bij deese om met communicatie van overleg van de Heer Raadpensionaris welke bij deese insgelijks verzogt word om de besoignes dit werk concernerende voor soo veel desselfs bezigheeden zulz zullen permitteeren te willen bijwoonen executie van de voors. gebouwen te willen op sig neemen en voor soo veel de vergroting en verbetering van het SQ betreft alles met overleg en ten meesten genoeg van SH te willen laten effectueeren.

En zal extract deezee gegeven worden aan welgem Heeren Commissarissen en de Heere Raadpensionaris om te strekken tot narigt alsmeede van den contarolleur generaal van de Graaff den opziender en contralolleur van der Lnden en den architect Gunkel soo om te strekken tot narigt als om zig daar na te reguleren.

28.04.1777, f. 264: Aan den architect Gunkel en dien opziender en controlleur van der Linden voor ieder dag die zij ten offreering van de verbetering van het SQ off bij het opbouwen van het comptoir generaal zullen werden geemployeert toegelegt als in den text.

In agting genoomen zijnde dat de daggelden van den architect Gunkel en den opziender en contrarolleur van der Linden welke tot effectueeren van de verbetering van het stadhoudelijk quartier en het opbouwen van een nieuw comptoir generaal ingevolge van haar Edele Mogende Resolutie van den 25 februarij laastleeden zullen worden geemployeert nog niet zijn vastgesteld geworden, is na voorgaande deliberatie conform het advis van den Wel Edele Heer van Boetzelaar Heer van Nieuveen aan de verdere Heeren haar Edele Mogende Commissarissen tot de zaaken raakende het comptoir der Domeinen van Noordhollandt, Kennermerlandt en Brederode in het zuijder quartier goedgevonden en verstaan aan den architect Gunkel bij deese toeteleggen vijff guldens voor ieder dag dat hij tot de voorn. verbetering van het stadhoudelijk quartier off bij het opbouwen van het voorn. comptoir na dato desen zal worden geemployeert op attestatie van welgem. Heeren Commissarissen van drie tot drie maanden te betaalen en dat voorts aan derselven aanstonds op ordonnantie van heer Edele Mogende zal worden voldaan een gelijk daggeld van vijff guldens over een hondert en tagtig dagen door hem besteedt tot het formeeren van de plans en teekeningen bij de voorn. haar Edele Mogende Resolutien gearresteert en dat aan den opziender en controlleur van der Linden zal worden toegelegt gelijk haar Edele Mogende aan hem toeleggen bij deesen een daggeld van twee guldens te betaalen als voren voor ieder dag die hij meede aan de voors. werken zal worden gebruikt. En zal extract deser gegeven worden aan welgemelden Heeren Commissarissen om te strekken tot derselver narigt alsmeede aan den opziender en controlleur van der Linden ieder soo in ... hun betreft zoo tot narigt, als om zig daar na te reguleeren.

Inv.nr. 76B: Resoluties van Gecommitteerde Raden van de Staten van Holland en West-Friesland betreffende de domeinen, 1780-1786: niets m.b.t. bouwactiviteiten Binnenhof.

Inv.nrs 77-86: resoluties van Gecommitteerde Raden vande Staten van Holland en West-Friesland betreffende de domeinen, 1726-1755. (nog onderzoeken)

Appointementen (beschikking) en decreten (uitspraak, bevel)

Inv.nr. 152-156: registers van appointementen 1528-1580

Inv.nr. 157-190: id., 1574-1797

Inv.nr. 167: id., 1625-1631

Inv.nr. 168: id., 1632-1636

Inv.nr. 169: id., 1637-1640

Inv.nr. 170: Veertiende boek van allerhande appointementen gedaan in de Camere van de Reekeningen in Holland beginnende metten jaare 1641 ende eindigende metten jaare 1644: voorin een Taeffel vant veerthyende bouck van alderhande appointementen.

Betreft merendeels toestemming voor het plaatsen van palen, kettingen, bordessen, uitstekken etc. Geen rekeningen m.b.t. bouwwerkzaamheden op het Binnenhof.

Inv.nr. 171: id., 1645-1651

Inv.nr. 172: id., 1652-1657

Inv.nr. 173: id., 1658-1661

Inv.nr. 174: id., 1662-1667

Inv.nr. 175: id., 1668-1674

Inv.nr. 176: id., 1675-1679

Inv.nr. 177: id., 1680-1685

Inv.nr. 178: id., 1686-1692

Inv.nr. 179: id., 1693-1698

Inv.nr. 180: id., 1699-1702

Inv.nr. 181: id., 1703-1708

Inv.nr. 187: id., 1752-1764

Inv.nr. 188: 32ste boek van alderhande appointementen gedaan ende gemaakt bij de Edele Hoogmogende Heeren Gecommitteerde Raaden in den Hage beginnende met den Jaare 1765 ende eindigende met den Jaare 1775 (DSC04014.jpg- DSC04019.jpg)

Acte van consent van het gebruyk van het onderste gedeelte van het zogenaamde toorentje behorende tot het gebouw van de groote zaal en om binnen de breete van zijn nu leggende stoep een doorgaande opening tot ligtgeving van zijne kelderkeuke en kelder te mogen maken etc omme Johannis Aardenburg koffyhuyshouder alhier inden Hage.

De Gecommitteerde Raden vande Edele Grootmog. Heeren Staten van Holland ende WestVriesland gesien het te kennen geven en versoek bij Requeste aan Haar Edele Mog. gedaan bij Johannes Aardenburg koffyhuyshouder alhier inden Hage als eigenaar en possesseur van zekere huysinge ende erve, staande ende gelegen op het binnenhof over de domeinraad van Zijne Hoogheid den Heere Prince Erfstadhouder, daarop gediend geweest zijnde vant schriftelijk berigt en advis van den opziender van alle de werken staande zo tot laste vande domeynen als verdere haar Edele Mogende Werken binnen en omtrent den Hage Govert Van der Linden alsmede gesien des suppliant's nadere gepresenteerde Request en het schriftelijk rapport van den Wel Ed Heer Bentink Heere van Rhoon etc en verdere heeren Haar Edele Mog. commissarissen tot de saken rakende 't comptoir der domeynen van Noordhollandt, Kennemerlant ende Brederode in 't Zuyderquartier, de voors.request en berigt en advis geexamineert hebbende ende wijders op alles gelet, waarop te letten stonde hebben den voorn Johannes Aardenburg en desselfs regt verkrijgende, toegestaan en geaccordeert staan toe en accorderen hem mits dese het gebruyk van het onderste gedeelte van het

zogenaamde torentje behorende tot het gebouw van de groote zaal en van boven komende tegens het voorplein van de rolle van den Hove, bestaande in een keldertje en een vertrekje daarboven, tertijd en wijlen toe Haar Edele Mog. zullen mogen goedvinden daarvan eenig nader gebruik te maken mits door den lappet of desselfs regt verkrijgende daarvoor jaarlijx ten proffijte vande domeijnen ten comptoire van den Rentmeester Generaal van NoordHolland, Kennemerland ende Brederode int Zuyderquatier mr Justus Witte of anderen indertijd wesende rentmeester betaalt werde een jaarlijkse recognitie van vijftwintig ponden te XL grooten t stuck, in te gaan met den eersten mey 1767 en zulx voor het eerste jaar vervallende den eersten mej 1768: en mits den suppliant ook binnen den tijt van veertien dagen aan Haar Edele Mog. overleveren een schriftelijk declaratoir dat hij op het voorgemelte onderste gedeelte van het voors. torentje geen het minste regt van eigendom hebbende of pretenderende bij ontstentnisse van het welke de voors. concessie werd gehouden voor niet verleent: werden de wijders aan den suppl. mits dese gepermitteert om binnen de breete van zijn nu leggende stoep een doorgaande opening tot liggeving in zijn kelderkeuke en kelder ter breete van twee en een quart voet uit de gevelmuur te mogen maken en in de plaats van de oude palen seven nieuwe te mogen stellen mits dat de sleuf of doorgaande opening voor de kelderlichten met de rollaag en dikte der palen voor deselve niet wijder zal mogen uytpringen als tot de roijinge van de stoepen der geburen of omtrent drie en een halve voet uyt de gevelmuur tot buyten 's werks en ook gehouden zal zijn door zijne seven te stellen palen te doen maken een ijsere gording tot voorkoming van ongelukken en eijndelijk voor al het zelve voor recognitie ten comptoire van den voorn. of anderen indertijd wesende rentmeester generaal te betalen jaarlijx de somme van dertig schellingen van twee grooten Vlaams den schelling, vrij gelt die hij niet langer zal mogen laten verlopen als drie jaren, op p... van daarna zo voor de verlopene als verdere volgende jaren voor altijd dubbelde recognitie te zullen betalen daar af den voorgemelte rentmeester in ontfangh zijner Reekeninge heeft te verantwoorden daar des behoort, blijvende den suppl. wijders gehouden over 't voorwerk te doen halen den voorn. opziender Van der Linden die bij desen gelast werd naauw regard en toesigt te nemen en dat desen consente niet en werde geexcedeert. Gedaan in den Hage den 22^e april 1767

In de marge: bij resolutie van 08.05.1767 is hun gelast het keldertje en vertrekje hierboven gemelt voor den 1^e aug aanstaande geheel te ontruymen, waardoor het betalen van deze xxx pond komt te cessereren.

Inv.nr. 190A: indexen op verschillende memorialen van allerhande zaken: *niets mbt bouwzaken Binnenhof.*

Inv.nr. 190B: indexen op verschillende memorialen van allerhande zaken: *idem.*

Inv.nr. 274: zie inv.nr. 188

03.04.1767: F. Barriel aan de Eedele Mog. Heeren Gecommitteerde Raaden van de Staaten van Holland ende Westvriesland. In de marge: In handen vanden Opziender van alle de werken staande zo tot laste van de domeinen als verdere staat Edele Mog. Werken binnen en omtrent den Hage Govert Van der Linden om hier op te dienen van zijn consideratien en berigt. Gedaan in den Hage den 3 april 1767 ter ordonnantie vande Gecommitteerde Raden. J. Hotterbooken.

Geeft reverentelijk te kennen Johannes Aardenburg Koffijhuishouder alhier in den Hage; Dat hij suppliant als eijgenaer en possesseur van zeekeren huijzinge staende ende gelegen op het binnenhoff, over de Domeijnraad van Sijne Hoogheijd den Heere Prince Erffstadhouder voornemens is te maken, binnen de breedte van zijn nu leggende stoep, doorgaande

oopeninge, tot ligt-geeving in zijn kelder-keuken en kelder ter breedte van twee en een quart voet uijt de geevel-muur, gelijk in de nevensgevoegde teekening staat vermeld; alsmede om in plaats van de oude paalen seeven nieuwe te mogen stellen zoals die op dezelve teeking staan aangestipt.

Dan dewijl daartoe vereijst word UEd.Mog. vergunninge.

Zo neemt den supplt. De vrijmoedigheid sig te keeren tot UEd.Mog., ootmoedighlijk verzoekende dat het UEd.Mog. behagen mag hem suppliant tot het geene voorsr. Is gunstige permissie te verleenen.

't Welk doende etc F. Barriel

08.04.1767, G. van der Linden aan de Edele Mogende Heeren Gecommitteerde Raden van de Staten van Holland ende Westvriesland. In de marge: In handen van den Wel Ed.Heer Bentnk Heere van Thoon etc en verdere Heeren Haar Edele Mog. Commissarissen tot de zaken rakende 't comtoir der domeinen van Noord Holland, Kennemerland ende Brederode in 't zuiderkwartier ten eijnde dezelve de moeite gelieven op haar te namen om deze te examineren ende Haar Edele Mog. daar op te dienen van derzelve consideratien en advis gedaan in den Hage den 8^e pril 1767. Ter ordonnantie vande Gecommitteerde Raden. J. Hotterbooken Edele Mogende Heeren,

Ingevolge het appointment gesteld op de requeste aan UEd.Mog. gepresenteert door Johannes Aardenburgh, Koffijhuijshouder alhier in 's Hage, als eigenaer en possesseur van sekere huijsinge, staende ende gelgen op het Binnen Hoff, over den Domeinraad van Sijne Hooghij, den Heere Prince Erfstadhouder, soo hebbe ik het versoek in voors. requeste vervat naauwkeurig geinspecteert gelet waer op in desen te letten stonde ende mogte moveren en vermeend den onderget. dat met goedvinden van Eed Mogende den suppliant sijn versoek soude kunnen werden geaddendeert; onder dese bepalinge dat de sleuv of doorgaende opening voor de kelderligten, met de rolaag en de dikte der pale voor deselve, niet wijder sal mogen uijtspringen als tot de roijinge van de stoepen der Gebuuren ofte ontrent 3 en halve voet uijt de gevelmuur tot buijtnerf dat voors. den suppliant gehouden sal sijn door sijne seve te stellene paalen te doen maaken een ijseren gording tot voorkoming van ongelukken en eijndelijk van alle het selve, voor recognitie te betalen jaarlijx de somme van eene gulde thien stuivers. In hope hier mede aande intentie van UEd. Mogende te sullen hebben voldaan, soo hebbe ik de eer met diep respect te blijven, UEdel.Mog. onderdanige DWDienaar G. van der Linden.

20.04.1767: verslag G. van der Linden + tekening situatie

'Alzoo ik met den Commies Bals geweest ben in het kamertje waar van Aardenburg thans possessie heeft en het selve nevens het geheele torentje nauwkeuig geëxamineerd hebben ... mijn pligt te sijn U WelEd onder het oog te brengen dat ingevalle haar Edele Mog. het bewuste kamertje en kelder aan voorn. Aardenburg op recognitie ofte andersints gelieven te verleenen in de daar van te geven acte wel diende geinsereert te worden dat alle het gene uijt den muir geroofd is van kasjens als andersints dat sulx sal volgemetseld werden en wel scherp verboden die in de muur te maken of deselven eenigsints te ontroven, 't sij ten reguarde van de muur van 't torentje als van de muur van de zaal, ten tweede dat de schoorsteenpijp welke in die muur van 't torentje gemaakt is sal toegemetselt werden, alsoo deselven het torentje te veel verswakt en diende hem alleenlijk gepermitteert te sijn om een kaggelpijp door de muur te breken en eyndelijk dat alle het gene 't welk men in 't vervolgh oordeelen mogte dienstig te

zijn 't sij kassijnen als andersints dat vol of toegemetselt wierden, dat sulx sal kunnen geschieden sonder sig deswegens te beklagen, alzoo voors. torentje seer swak en slegt is. Vorders alsoo bij het verder opbouwen van 't Coffyhuijs 't kamertje of soogenaemde Dienders vertrekjen komende aan de rolle sijn ligt sal qwijjt sijn dog waer ontrent mij de heer Pierlink gesejt heeft dat het ligt kassijn moeste verset werden tot over het plaatsje van Aardenburg soo hebbe ik aan voorn. heer gerapporteert (en welke mij gesejt heeft dit mede in een memorietje aan U Weled. te noteren) dat ik oordeelde het torentje veel te swak was om voorn. verplaatsing te kunnen lijden, nemende ten minste sulx niet voor mijne rekeningh. Waeromme naer mijn oordeel 't dienstig was, dat voor voorn. ligtkassijn een plat gehouden wierd ter brete van 't selvde en ter diepte van ontrent vijf voeten.

21.09.1769: Albert Testant

Ter voldoening van den appointementen die het U Edele Mogende gelieft heeft te doen stellen op de requeste aan dezelve gepresenteerd bij ofte van weegen Jacob Gouzij, camerbewaarder ter Griffie van haar Hoog Mogende versoekende dat UWelEdele Mogende hem supplt het gebruik van een kelder onder de Franse kerk naast aan de wooning voor de kamerbewaarders gedestineerd geleegeen op conditiën als het gebruik van dezelve kelder aan zijn supplt praedecessseuren wijlen Everhardus van Goor en Hendrik van Goor in leeven meede camerbewaarders van de voors. Griffie is vergunt, meede gelieven te vergunnen en accordeeren en daar van te verleenen UWeledele Mogende acte, zoo hebbe ik de voors. requeste geexamineert en dewijl hij supplt de voors. wooninge meede in zijne qualiteit moet blijven bewoonen en dezelve zoodanig is geconstitueerd, dat hij de voors. kelder ten uijtersten noodig heeft en UWeledele Mogende het gebruik van dezelve om die redenen aan sijn supplt predecresseuren hebben gelieven te vergunnen zoude ik onder 't gunstig welneemen van UWelEdele Mogende van advis zijn dat UWelEdele Mogende den supplt versoeck meede zoude kunnen accordeeren en toestaan, mits jaarlijks zoo lange hij de voors. kelder in gebruik zal hebben tot recognitie betalende de somma van drie ponden te XL grooten 't pond genomen werdende ingegaan te zijn met den 5 mej dezses jaars en verders onder zodanige conditiën en reserves als het gebruik der voors. kelder aan wijlen zijn suppls predecresseur Hendrik van Goor bij UWelEdele Mogende acte van den 26 februarij 1750 is vergunt geweest, mij egter refereerende tot UWelEdele Mogende hoog-wijse dispositie en hier meede hoopende aan den voors. appointement van UWelEdele mogende te hebben voldaan, hebbe ik de eer toewensching der dierbaarste zeegeningen mij met verschuldigde hoogagting te noemen.

22.09.1769: Acte van vergunninge van het gebruik van een kelder onder de Franse Kerk omme Jacob Gouzij camerbewaarder ter Griffie van haar Hoog Mogende
De Gecommitteerde Raden van de Edele Groot Mog Heeren Staten van Holland ende Westvriesland hebben op 't verzoek bij Requeste aan Haar Edele Mog gedaan bij Jacob Gouzij, camerbewaarder ter Griffie van haar Hoog Mogenden naar daar op alvorens gediend geweest te zijn van 't schriftelijk advis van den Rentmeester Generaal van Noord Holland, Kennermerland ende Brederode in 't Zuider quartier Elbert Testaet, ende wijders op alles gelet aan den voorn. Jacob Gouzij, geaccordeerd en vergunt, accorderen en vergunnen hem bij dezen het gebruik van een kelder onder de Franse kerk naast aan Zijn Suppl woningge gelegen, mits jaarlijx zo lange hij de voors.kelder in gebruik zal hebben tot recognitie ten proffijte van de domeinen betalende ten comptoir van de voorn. ofte anderen in der tijd wezende rentmeester generaal van Noord Holland, Kennermerland ende Brederode in 't Zuiderquartier, de somme van drie ponden te XL groten 't pond, die genomen werden ingegaan te zijn met den 1 mej dezses jaars 1769 en verders onder zodanige conditiën en reserve, dat den supplt op de eerste aanmaninge en ordre van Haar Edele Mog dezelve kelder

wederom zal moeten opleveren zo als hij die nu komt te vinden, dat hij ook de deur om in deselve kelder te komen en ook omme van de andere kelders te separeren gemaakt, zal moeten onderhouden en bekostigen en het laten doen ten overstaan van den controlleur van des Graaffelijkheids Werken in der tijd en dat wijders de vergunninge van het gebruik dezer kelder bij overlijden van den suppliant te niette zal zijn, en niet vermogen over te gaan op des suppls successeurs in officio.

Inv.nrs 596-613: registers van ordonnanties (bepaling, bevel) op de rentmeesters, 1612-1811: *veel gegevens over bouwwerkzaamheden op Binnenhof.*

Inv.nr. 597: Register vande ordonnantiën verleent opden rentmeesteren vande Graefflicheijts domeijnen van Hollandt beginnende metten jaere 1634 ende eijndende metten jaere 1645: 16.05.1634, Jan Gerritsz van Lier meester steenhouwer wonende in 's gravenhaghe: is geordonneert hem te betaelen de somme van 2200 ponden etc. over **twee harde steene poorten** bij hem ten dienste vande Graeffel. gemaect.

15.08.1634, Jacob Corneliszoon Breeckhout leydecker: is geordonneert hem te betaelen de somme van 219 ponden etc. inhoudende tgunt bij hem verdient is van dat hij de **nyeuwe poort inde castelenye** bij het aeckerlant gedeckt heeft met leyen als anders.

21.06.1634, Adryaen Janssen mr steenhouwer wonende in 's gravenhaghe: is geordonneert hem te betaelen de somme van 650 ponden over den hardensteen tot een nyeuwe steenebrugge geleijt over ende inde Cingel vant hoff .

24.08.1634, Jan Ariensz meester beelt en steenhouder tot Dordrecht: is geordonneert hem te betaelen de somme van 2242 ponden (...) over het maecken van een **hartsteene poort** aenden hove gemaect, ende 42 ponden hem toegevoucht ter saecke van verscheijde moeijten ende oncosten bij hem gesupporteert.

30.10.1634, Maerten Teeuwen cum suis aenneemers vant **verhoogen van stadthouderthuyn**, den is geordonneert henluyden te betalen de somme van 1397 ? ponden 15 schellingen over ende in voldoeninge vande conditiën raeckende het verhoogen vande stadthouders thuyn int geheel groot zijnde 681 roeden.

02.12.1634, Joris Corneliszoon Faes mr metselaer van den hove: is geordonneert hem te betaelen de somme van 4522 ponden over ende in voldoeninghe van zijne twee distincte declaraties 't eene over tgunt bij hem verdient is so aen arbeidsloon geleverde materialen als anders int maecken van **nyeuwe oostpoorte vant hoff**, dander (...) over arbeidsloon, geleverde materialen en anders verdient int maecken vande **gaelderije van H.M.Heeren Staeten Generael** mitsgaders de bordestrap daer annex.

02.12.1634, Jan Gerritssoon van Lier steenhouder: is geordonneert hem te betaalen 6016 ponden over ende in voldoeninghe van zijne ter camere gepresenteerde declaratie houdende het buijtenwerck van de poorte.

* Beroerende den eerste Brant opden 29.01.1635 te hove ontstaen: op den 01.03.1635 is dese naervolgende ordonnantie gedepescheert: die vande reeckenmrs des Graefflicheijts van hollant ordonneren den rentmr generael van Noorthollant Jonathan van Luchtenburch te betaelen aende andergenomineerde persoonen elcx de somme achter hunluyden naemen uijtgetogen ende dat over ende in voldoeninge van geleverde seylen, schoppen, doofvaten,

touw, voorhamers ende anders alsmede in recompense van eenige gedaene diensten ende dit alles soo in als slonts naer den eersten brant alhier te hove ontstaen hieronder naerder gestelt ende breder blijckende bijde annexe stucken: ondermeer

* Gillus heyndrickes leydecker in aensyen hem de ...? in het **herdecken van Sijne Exc. Eetsael**, 36 ponden.

07.03.1635, Jan Cornelissen hofftimmerman mitsgaders sijn broeder Pieter Cornelissen: is geordonneert henluyden te betaelen elcx de somme van 25 ponden etc. over ende in voldoeninge ende recompense van hunluyden goede diensten soo inder eersten als inden tweeden brant hier te hove ontstaen sijne, mitsgaders de nachtwaecke bij henluyden gehouden.

03.04.1635, Jan Corneliszoon mr timmerman vanden Hove: is geordonneert hem te betaelen de somme van 16 ponden over ende in voldoeninge van zijne ter camere gepresenteerde declaratie inhoudende (...) over tgunt bij hem verdient is buyten de bestecke bij hem aengenomen tot 12 gelijcke ponden so aende noortgevel vande Rolle, nyeuwe muyr tusschen het erff van den deurwaerder ende de ganck daer men naer de camer vande Rade van Staten gaet, thevens van twee hartsteen poorten, 't vermaecken ende verstellen van nog een poort bij der wege van Berchen als aende 13 huyskens ofte winckelkens ende corteguarde, enige nyeuwe camers inde Bornput, ondermetselen vande pomp, leggen van plaeten ende gaelderije, maecken van een nyeuwen regenback als anders.

12.04.1635, Joris Cornelissen mr metselaer vande Hove: is geordonneert hem te betaelen de somme van 598 ponden 4 schellingen over ende in voldoeningen van drye sijne ter camere gepresenteerde declaratien houdende de derde van 427 ponden vande wercken by hem gemaect ende materialen daertoe geleverd, int **logys van Sijne Exce d'heere prince van Orangien** tsedert den 06.08.1634 totten 12.11.1634.

* Jan Cornelissen meestertimmerman vanden hove: in may 1635 is geordonneert hem te betaelen de somme van 12.000 ponden ende dat over ende in voldoeninge vande wercken bij hem aengenomen ende ten dienste vande Graeffl. gemaect: namentlijk de nijeuwe wercken inde casteleijnie vande hove alhier; de veerthijen nijeuwe winckeltgens offte comptoirkens, corps de garde, ende anders aldaer; alsmede van het **affbreecken ende wederom opmetselen van seeckeren traptoren comende aenden houck vande Rolle** van voors. hove, alles volgens drye distincte bestecken daervan gemaect ende door ordre deser camere bij den contrerolleur vande voors. hove.

21.09.1635, Joris Corneliszoon Faes mr metselaer vanden Hove: is geordonneert hem te betaelen de somme van 796 ponden etc. over 't maecken van een reghenback staende op het binnenhoff bij het washuys alhyer groot volgens de metinghe vande meters 292 tonnen ende een halff.

15.12.1635, Christiaen Hissing, ledecantmaecker: is geordonneert hem te betaelen de somme van 53 ponden etc. over het maecken ende leveren van ses groene laeckensse kussens ten dienste vande Graeffl.

31.10.1636, Mr Gerrit Dyckmans schilder: is geordonneert hem te betaelen de somme van 183 ponden etc. over en in voldoening van 't gunt bij hem sedert den 04.08-12.11.1635 ten

dienste vande Graeffl. is geschildert, so aen palen staende aent Leytsche veer, als elders, **jonge Prinsen camere, hardsteene poorten**, bruggen, vensters als anders.

02.11.1635, Joris Cornelissoon Gaes en Jan Cornelissoon mrs metselaer ende timmerman vande Hove: is geordonneert henluijden te betalen de somme van 3128 ponden over ende in voldoeninge van twee hame? ter camere gepresenteerde cedullen houdende de wercken by hen bijde gemaect ende geleverde materialen aende **grooten tooren** van desen hove in den jare 1635.

11.12.1636, Joris Cornelissoon Hofftimmerman ende Joris Cornelissoon Faes: is geordonneert henluijden te betalen de somme van 4.400 ponden over ende in voldoeninge van het besteck om de wercken vanden **vierkanten tooren vanden logijs van Zijne Excie**.

11.04.1637, Mr Gerrit Dijkmans schilder: is geordonneert hem te betaelen de somme van 374 ponden etc. over en in voldoeninge van sijne te camere gepresenteerde declaratie houdende 't gunt bij hem sedert den 10.11.1635 tot den 02.11.1636 voorleden ten dienste vande Graeffl. is geschildert soo aen eenige cosijnen opt hoff van sijne hoocheijt, (...) witten vande **nieuwe hartstene poorten**, vergulden vande wijser vande clocke alhier te hove, mitsgaders vergulden vande sonnewijser als anders.

23.08.1637, Willem Francken leydecker vanden Hove: is geordonneert hem te betalen de somme van 83 ponden 17 schellingen over gelijcke somme bij hem verdient sedert den 04.02.1638 totten ? july daer aen volgende so aen geleverde materialen als verdient arbeytloon so aent dack ende goten vande huysinge vande backer van Sijn Hoocht. alsmede aent washuys ende corteguarde, aende goten vant hoff, de furneercamer, aent dack ende goten boven de Reeckencamer, alsmede aent dack ende de gooten boven de leencamer.

29.03.1641, De weduwe ende erffgenaemen van zal. Jan Gerritssen van Lier gewesen steenhouder alhyer in den hage: is henluyden gedepescheert dese naevolgende ordonnantie: die vande rekening des Graefflicheyt van hollandt, ordonneren de rentmr generael van Noorthollandt mr Willem van Nyeupoort te betaelen aende weduwe ende erffgenaemen van salr. Jan Gerritssz van Lier, gewesen steenhouder alhyer in den hage de somme van 18.102 ponden 10 schellingen etc. ende dat over ende in volle voldoeninge van het werck vande **nieuwe gaelderije aende noortsijde vant Binnenhoff** alhyer gemaect bij de voors. Jan Gerritssen van Lier ende Bartholomeus van Zijl sijn borch ende medestander opden 15.08.1639 aengenomen, blijckende bij het besteck daer van sijne, ende onder den voors. rentmr berustende, ende alsoo bij de voors. aennemers voor het voors. werck bedongen was 15.200 ponden etc. blijckens bij het voors. besteck ende dat daerenboven de buytenwercken daer aengevallen ende gemaect 't sedert den 02.09.1639 voors. bedragende sijn 3.429 ponden 40 schellingen 4 penningen mede munte voors. blijckende bij declaratie vande voors. Jan Gerritssen van Lier ende Bartholomeus van Zijl voorn. daer aff alhyer ter camere overgelevert ende berustende ende sulcx de voors. twee partijen te samen souden monteren ter somme van 18.629 ponden 14 schellingen 4 penningen soo wert alhyer voor eenige gebarste capitelen ende wanleveringe van den hartsteene poorte int voors. besteck gementioneert vande voors. bedongen 15.200 ponden affgetrocken 170 ponden mitsgaders de voors. declaratie van buytenwerck gediminueert met 427 ponden etc. ende sijn sulcx beyde de voors. partijen te samen vermindert mette somme van 597 ponden etc. volgens acte van visitatie ende opneminghe vant voors. werk van date den 06.03.1641 blijvende sulcx de hyerbovengenoemde 17.102 ponden etc. overich die den voors. rentmr. generael van noorthollandt geordonneert

wert te betalen, alsvoren ende tot dese overbrengende behoorlijcke quitancie hyervan dienende, mitsgaders het besteck hyer boven genoemt, sall den voors. rentmr. de voors. 18.102 ponden etc. in uytgeven sijner rekening geldig werden daer sulcx behoort.

*Bartholomeus van Zijl, meestertimmerman alhyer in den hage, ten dage ende jaere als voors. is hem gedepescheert dese volgende ordonnantie: die vande rekening des Graefflicheyts van hollandt ordonneren de rentmr. Generael van noorthollandt mr. Willem van Nijenpoort te betalen aen Bartholomeus van Zijl, meestertimmerman alhier de somme van 4.527 ponden etc. ende dat over ende in voller voldoeninge vande veranderingen vande **nyeuwe camer gemaect voor haere hoocht. mevrouwe de preincess van Orangien** bij den voors. Bartholomeus van Zijl op den 18.06.1640 aengenomen ende hem aenbesteedt als blijktt bij het besteck deser camere: namentlijcke in plaetse van 3006 ponden bij hem int voors besteck voor 't voors. werck geeijst, de somme van 3.380 ponden daer op achtervolgens de voorwaerden ende conditiën van aenkominge int voors. besteck vermeldt van 't voors. werck, naer voorgaende gedane visitatie ende opneminge is geestimeert, ende getaxeert, mitsgaders in plaetse vande 712 ponden etc. van buytenwercken desen aengaende gevallen achter volgende sijne declaratie daer aff ter camere overgelevert ende berustende de somme van 1.097 ponden daer op de selve is gediminueert ende sijn sulcx beyde de voors. partyen te samen vermindert mette somme van 385 ponden etc. alles volgens acte van visitatie ende opneminge vant voors. werck van dato den 21.01.1641 ende tot dese overbrengende behoorlijcke quit. hyer toe doenen neffens 't voors. besteck, sall den voors. rentmr. gelijcke somme van 4.327 ponden in uytgeven sijner rekening geleden werden.

Opmerking in de marge: **nijeuwe camer voor mevrouwe de prinsesse. Noa. dat dese camer respondeert inde nyeuwe aende noortsijde vant binnenhoff gemaecte gaerijje.**

17.04.1641, De weduwe ende erffgenamen van Jan Gerrissen van Lier sal. Gewesene meester steenhouwer alhier in den hage: is geordonneert henlyden te betaelen de somme van 50 ponden over ende in sijner geattersteerde declaratie voldoening houdende tgunst bij den voors. van Lier aende Graeffl. verdient ende geleverd is, soo ten behouwe vande fransche kercke alhyer alsmede aent hoff inden jaere 1639 't sedert den 26.07 totten 20.10.1639.

10.06.1641, Pieter Cornelissen meestertimmerman alhyer inden hage: is hem gedepescheert dese naervolgende ordonnantie: die vande rekening des Graefflicheijt van hollant, ordonneren den rentmr. generael van Noorthollant mr. Willem van Nyeupoort, te betaelen aen Pieter Cornelissen meestertimmerman alhyer in den hage de somme van 5.153 ponden 4 schellingen ende dat over ende in voller voldoeninge vande **nijeuwe camere voor mijn heeren van t hoff van hollant** gemaect, bij den voors. Pieter Cornelissen op den 14.07.1640 voorleden aengenomen en blijckende bij het besteck daer van sijnde: ende alsoo bij den voors. aennemer voor het voors. werck bedongen was 4.300 ponden alsvooren als blijktt bij het voors. besteck ende dat daerenboven de buytenwercken daeraen gevallen ende gemaect bedragende sijn 1063 ponden 4 schellingen mede munte voors. als blijktt bij declaratie bij den voors. Pieter Cornelissen aennemr daer aff alhyer te camere overgelevert ende berustende ende dienvolgende de voors. twee partijen te samen souden monteren ter somme van 5.363 ponden 4 schellingen soo wert hyer vande voors. 3.200 ponden bij het voors. besteck bedongen affgetrocken ende gecort voor seeckere vloer nyet geleverd conform het selve de somme van 50 ponden mitsgaders de declaratie vant buytenwerck gediminueert met 160 ponden ende werden sulcx bejide voors. partijen vermindert te samen met 240 ponden ende dat volgens de acte van visitatie ende opneminge vant voors. werck gewag doen ende tot desen overbrengende behoorlycke quitantie hyer toe dienende sall den voors. rentmr. Nijeupoort gelijcke somme van 5.053 ponden in uijtgeven sijner rekening geleden werden.

10.06.1641, den selven Pieter Cornelissen meestertimmerman alhier in den hage: is hem gedepescheert dese naervolgende ordonnantie: die vande rekening des Graeffl. van hollant ordonneren de rentmr. generael van noorthollant mr. Willem van Nyeupoort te betalen aen Pieter Cornelissen mr. timmerman alhier in den hage de somme van 4.783 ponden 2 schellingen 5 denyren etc. ende dat over ende in voller voldoeninge van 1 camer metten gevolge ende dependenties vandien in den jaere 1640 gemaect, voor haere hoocheyt mevrouwe de prinsesse van Orangien bij de voors. Pieter Cornelissen op den 18.06.1640 aengenomen ende hem aenbesteet als blijktt bij het besteck daer van sijnde. [opmerking in de marge: nijeuwe camere voor mevrouwe de prinsesse. Noa. dat dese camer respondeert opde vijver]

18.10.1641, Gerrit Janszoon leydecker: is geordonneert hem te betaelen de somme van 73 ponden 40 schellingen over ende in voldoeninge vant gunt by hem verdient is ende geleverd soa en noordwest als zuydtwestzijde vant **nyeuwe pavillioen aen de vijver boven de camer vande prinsesgens** ende dat zedert de 12.10.1640 tot den 22 december daer aen volgende breder by sijne ter camere gepresenteerde declaratie.

19.10.1641, Bartholomeus van Zijll mr timmerman: is geordonneert hem te betaelen de somme van 70 en 179 ponden 10 schellingen etc. over ende in voldoeninge vande **veranderinge by hem gemaect in der gewesen raedtcamer van Zijne hoocht** inden jaere 1641.

05.11.1641, Zacharias Dyckmans ende Jurjen Olmans schilders: is geordonneert henluyden gesamentl. te betaelen de somme van 187 ponden etc. over ende in voldoeninge vant gunt by hunl. inden jaere 1641 ten dienste vande Graeffl. verdient ende geleverd is tot het verwen vande **nyeuwe gaelderije**, eenige cruyskasijnen ende anders.

14.11.1641, Bartholomeus van Zyll mr timmerman: is geordonneert hem te betaelen de somme van 332 ponden 5 schellingen etc. over ende in voldoeninghe vant gunt by hem ten dienste vande Graeffl. gemaect ende geleverd is op de **nyeuwe gaelderije** te hove in desen lopenden jaere 1641.

22.03.1642, Pieter Cornelissoon Hooftimmerman: is geordonneert hem te betalen de somme van 332 ponden 8 schellingen 6 denari etc. over ende in voldoeninge van sijne ter camere gepresenteerde declaratie houdende de wercken by hem gemaect ende gedaen in den jare 1640 aende **bordestrap van zijne hoocheijt**.

24.03.1642, den selven Pieter Cornelissoon Timmerman vanden Hove, is geordonneert hem te betalen de somme van 848 ponden over ende in voldoening van sijne ter camere gepresenteerde declaratie houdende tgeene hij geleverd heeft buyten het besteck vant aengenomen werck vande **houte galerije als mede de camere vande jongen prince van Orangien**.

27.03.1642, Pieter Cornelissoon timmerman vanden Hove: is geordonneert hem te betalen een somme van 1.025 ponden etc. in voldoeninge van seker zijn besteck van eenige **veranderinge van wercken in het quartier vande jonge prinsessen van Orangien**.

04.04.1642, Pieter Cornelissoon Hofftimmerman: is geordonneert hem te betalen de somme van 3.150 ponden over ende in voldoeninge vande bestecke vande **houte galerije** mitsgaders eenige reparatien ende veranderinge van verscheyde huijsingen daerinne begrepen.

25.06.1642, Bartholomeus van Zijl mr timmerman, is geordonneert hem te betalen de somme van 267 ponden etc. in voldoeninghe van de **uytsteekende garderobe aent hoff van Sijne Hoocht**. gemaect ende 27 ponden van buytenwerck.

26.06.1642, Pieter Corneliszoon ende Bartholomeus van Zijl beijde meesters timmerluyden: is geordonneert henluyden te betalen 355 ponden etc. als aen Pieter Cornelisz 185 ponden over pecktonnen met stacken aende heeren vant hoff provintiael geleverd ende 170 ponden aen Bartholomeus van Zijl over pecktonnen met stacken bij heeren vande Reeckenamer geleverd opt inhaelen vande coninginne van Engellant ende de prinsesse Royael op den 11.03.1642.

10.07.1642, Jacob van Dessel meester metselaer: is geordonneert hem te betalen tot voldoeninge van 3 sijne ... declaratien de somme van 677 ponden 10 schellingen 6 penningen etc. overt gunt by hem inden jaere 1640 gemaect ende geleverd aende **borderstrappe van Sijne Hooght**.

14.07.1642, Pieter Cornelissen hofftimmerman: is geordonneert hem te betalen de somme van 60 ponden etc. over en in voldoeninge van seeckere sijne ter camere gepresenteerde declaratie van verscheyde teyckeningen ende bestecken inden jaere 1640 en 1641.

30.10.1642, Adriaen IJsbrantsz van Vliet mr timmerman: is geordonneert te betalen de somme van 2.800 ponden over ende in voldoeninghe vant gunt by hem in desen lopende jaere 1642 verdient is int maecken van een **nyuwe camer met eenige veranderinghe naest de nyuwe camer van mevrouwe de prinsesse boven het quartier van Sijn Hoocht. Prins Willem**.

04.05.1643, de rentmr generael van NoordtHollandt mr Willem van Nyenpoort, is geordonneert ende hem gepresenteert in uytgeven van sijne reeckening ter moghen brenghen de somme van 598 ponden 2 schellingen etc. over ende in voldoeninghe van seeckere ter camere gepresenteerde lijste houdende verscheyde personen die door de brandt opden 1^e february 1644 inde fransche cappelle alhyer te hove beseert ende beschadicht sijn.

05.02.1645, Bartholomeus van Zyll mr timmerman vanden Hove: (...) de somme van 26.500 ponden over ende in voldoeninghe vant gunt by hem verdient ende geleverd is int opmaecken vande **timmeragie vande hooghen Raedt**.

06.05.1645, Bartholomeus van Zyll mr timmerman vant Hoff: is geordonneert hem te betalen de somme van 763 ponden etc. overt **opmaecken van een hoochsael aende oostzijde binnen de fransche kerck**.

30.10.1645, Jan van Almelo mr timmerman: is geordonneert hem te betalen de somme van 202 ponden over het **maecken vande stoel van Sijn Hoocht**. inde fransche kerck.

30.10.1645, Anthony Urbanus: is geordonneert hem te betalen de somme van 536 ponden over het maecken vande predickstoel inde fransche cappelle.

30.10.1645, Dirck Ponssen: is geordonneert hem te betaelen de somme van 178 ponden overt maecken van seecker wageschotte bancken inde fransche capelle als og onder het hoochsael ende eg ter zijde der predickstoel aldaer.

08.11.1645, Bartholomeus van Zijl, mr timmerman alhyer: is geordonneert hem te betalen de somme van 301 ponden etc. over ende in voldoeninghe vant gunt by hem bedongen ende van het opmaecken van seeckere soldering met eenige dachvensters alhyer te hove by hem gemaect mette gedane leverantie volgens t besteck daer aff gemaect.

16.11.1645, Jan van Almelo schrijnwercker alhyer inden hage: is geordonneert hem te betaelen de somme van 200 ponden in voldoeninghe vant gunt bij hem verdient is int maecken van seecker wageschotte bancken bij de deur vant orgel inde fransche kerck sijnde het houtwerck met het toedoen vant arbeytsloon.

30.11.1645, den selven Jan van Almelo: is geordonneert hem te betaelen de somme van 242 ponden 10 schellingen etc. over de bestedinge ende aenneminghe der 05.10. voorleden was noch drye bancken met het portael inde fransse kercke alhyer inden hage.

05.11.1645, Joost Gerritssen Geel, coopman tot Amsterdam: is geordonneert hem te betalen de somme van 210 ponden 17 schellingen 6 denaries over de coope van twee coopere kerckcroonen by hem ten dienste vande Graefflicht. geleverd.

22.12.1645, Cornelis van Woulden meester metselaer alhyer inden hage: is geordonneert hem te betalen de somme van 253 ponden over ende in voldoening van het besteck ende buytenwerck by hem gemaect aengaende het metselwerck van seeckere muijren op het pleyn aende noortsijde vande hooge raedt met het stellen van een groote hartsteene poorte recht over de casteleijne alhijer mitsgaders de hartstene trap op het voors. pleijn.

Inv.nr. 600: 1696-1705: Den rentmeester generaal van Noorthollandt Johan Meerman: geen specificaties van de werkzaamheden.

04.01.1696 : Nicolaes Reve, coopman tot Rotterdam; is geordonneert hem te betaelen 164 pond 3 schellingen in vold. sijner declaratie van leijen bij hem in october 1695 geleevert tot de Hoofse daken volg. Attestatie vande Rentmr Meerman en contrerolleur Bloteling.

04.01.1696: Josias Marda, mr leijdekker; is geordonneert hem te bealen 205 pond in voldoening sijner declaratie van verdiende arbeijdslooenen aende Hoofse daken vande maenden september en october 1695.

04.01.1696: Johannes van Teckelenburgh blickslager: is geordonneert hem te betalen 9 pnd 10 schellingen over ende in voldoeninge van sijne declaratie van blick ten dienste van de Graeffelijckheyt geleverd.

04.01.1696: Isack van Wormer, pompmaecker; is geordonneert hem te belaeln 7 pond 10 sch over ende in voldoeninge van sijne declaratie aen een pomp in des konings kelder verdient.

04.01.1696: Johan Sonnemans, beelthouwer; is geordonneert hem te betaling 40 pond over ende in voldoeninge van sijne declaratie van beelthouwerije.

04.01.1696: Paulus van Brederode, horologemaecker; is geordonneert hem te betalen 20 ponden over ende in voldoeninge van sijne declaratie van het geene hij verdient heeft aen 't Horologie in dese camere.

Hierna volgt een groot aantal declaraties van de timmermannen, metselaars, leidekkers etc. waarin de arbeidslonen over een bepaalde tijd worden vermeld, zonder specificaties van werkzaamheden of waaraan is gewerkt.

15.01.1697: Johannes Pijl, stoelemaker alhier, is geordonneert hem te betalen 115 pond in voldoeninge van 't maken van kussens inde Statenbank in de groote kerk alhier.

01.02.1697: Josias Marda, mr. Leijdecker, (...) reparaties aen de hoofse daken.

01.02.1697: Anthonij Dijckmans mr schilder, is geordonneert hem te betalen 987 pond 13 sch in voldoening van gelijcke somme waer voren hij aengenomen heeft het verwen van 't gehele Hoff met den gevolge van dien mitsgaders 't geene hij buijten 't besteck gedaen heeft.

Inv.nr. 601: Register van ordonnanties op de rentmeesters, 1706-1715

Inv.nr. 602: id., 1716-1723

Inv.nr. 603: id., 1724-1730

Inv.nr. 604: id., 1731-1739

Inv.nr. 605: id., 1740-1748

Inv.nr. 606: id., 1749-1756

Inv.nr. 607: id., 1757-1763

Inv.nr. 608: Register van ordonnanties op de rentmeesters, 1764-1770:

1766:

Metselaar wegens leverantie en arbeidsloon aan den huijze van Teijlingen

Lootgieter en leijdekker: idem

Wegens rijden van zand, steen en puijn voor straatmakers, metzelaars door opziender Van der Linden geattesteerd.

Idem op de Scheveningse Weg

Jan de Meijer en zoon, mrs Borduurwerkers: wegens 't borduuren van een ruggestuk voor de Stadhoudelijke stoel met het wapen van ZH in de midden en een boort rontom met goud geborduurt en een kussen et de wapenen van Holland, Zeeland en Westvriesland in de midde en een boort rontom, een dito kussen etc. in de maand feb. 1766 door den opziender Van der Linden geattesteerd

Tuinman over leverancie en arbeidsloon in de tuyn van het SQ en voor het Huijs op het bassecour

Govert van der Linden als bij Haar Edele Mog Resolutie van den 16.02.1763 tot opziender van alle de werken staande zo tot laste van de domeinen

Isaac Dier over leverancie en arbeidsloon aan gordijnen als anders op de Thesaurie van ZH Dezelve wegens het opmaken van een dubbelde laken deur en repareren van gordijnen in de Hofcapel

Jacobus Hulst mr metselaar: oa leverancie en arbeidsloon aan het SQ.

Carel van Gulden mr timmerman, idem SQ

Inv.nr. 609: Register van ordonnanties op de rentmeesters, 1771-1776

Inv.nr. 610: id., 1777-1782

Inv.nr. 611: id., 1783-1790: de rentmeester generaal van Noordholland Kennermerland en Brederoode in 't Zuiderquartier mr. Christoffel Jan van Dam:

09.01.1783, Abraham Deel en zoon, tapiissiers: is geordonneert hun te betaalen 771 ponden in voldoening hunner declaratie van leverantie en arbeidsloonen aan des Graaffelijkheids werken in den jaare 1781 door den controlleur van der Linden geattesteert.

09.01.1783, den architect L. Gunkel: is geordonneert hem te betalen 470 ponden in voldoening zijner specificatie van vacatien en verschotten bij gelegenheid vande gedaan werdende **verbeeteringen aan het Stadhoudelijk quartier** als namentlijk 460 ponden in voldoening van 92 dagen daggelden van den 10.10 tot 31.12.1782 à 5 gl. Daags hem bij Haar Ed. Mog. Resolutie van 28.04.1777 te zaake voors. toegelegd en 10 gl voor teeken en ander papier en andere behoeften door den controlleur vande Graaff geattesteert.

09.01.1783, J. van Westenhout Davidz.: is geordonneert hem te betaalen 238 ponden in voldoening zijner specificatie van vacatien en verschotten als **opzigter over de thans nieuw gebouwd wordende werken** ten Hove .

09.01.1783, D. van der Aa: is geordonneert hem te betaalen 86 ponden in voldoening zijner declaratie wegens **het schoonmaaken van schilderstukken op het Stadhoudelijk Quartier** in julij en augustus 1782.

16.01.1783, Jan Willemse Rotteveel, mr pompmaker en leijdekker: is geordonneert hem te betaalen 30 ponden 12 schellingen in voldoening zijner declaratie van leverantie en arbeidsloonen aan het nieuwe Comptoir Generaal van Holland in de jaaren 1779 en 1780 zijnde dit onder het aangenomen werk niet begrepen volgens attestatie van den Controlleur Generaal van de Graaff, architect Gunkel en opzigter Van Westenhout, waaraan dese declaratie is geannexeert.

16.01.1783, Bernardus Surmont mr schilder en verwer als aangenomen hebbende alle de verfwerken noodig tot het vernieuwd en verbeterd werdende gedeelte van het Stadhoudelijk Quartier alhier volgens bestek in dato 04.07.1777: is geordonneert hem te betaalen 700 ponden in voldoening van zijne reeds afgemaakte verfwerken ter quantiteit van 20.000 vierkante voeten volgens attestatie van den Controlleur Generaal van de Graff, architect Gunkel en opzigter van Westenhout waaraan dese ordonnantie is geannexeert.

27.02.1777, Wouter Verseef, aaneemer van al het Smits- en ijzerwerk noodig tot het vernieuwen en verbeteren van het Stadhoudelijk Quartier alhier, volgens bestek in dato

04.07.1777: is geordonneert hem te betaalen 5.850 ponden in voldoening van de quantiteit bewerkt ijzer, welke door hem in den jaare 1782 ten behoeven als boven geleevert en vermeld is op zijne specificatie door den Controlleur Generaal van de Graff, architect Gunkel en opzigter van Westenhout waaraan dese ordonnantie is geannexeert.

27.02.1783, J. Berkman mr beeldhouwer: is geordonneert hem te betaalen 253 ponden in voldoening zijner declaratie van leverantie en arbeidsloonen aan het nieuw gebouwde comptoir generaal en aan de zuidpoort van den Hove in den jaare 1779 door de Controlleur Generaal van de Graff, architect Gunkel en opzigter van Westenhout geattesteert.

Denzelve, is geordonneert hem te betalen 618 ponden in voldoening zijner declaratie van leverantie en arbeidsloonen aan het vernieuwde gedeelte van 't Stadhouderslijk Quartier in de jaaren 1779, 1780 en 1781 als boven geattesteert door de heeren als boven.

27.02.1783, Noë Colla en zoon behangers: is geordonneert te betalen 174 ponden in voldoening hunner declaratie van leverantie en arbeidsloonen aan de Fransche Kerk in den jaare 1781.

14.03.1783, de controlleur Goverd van der Linden: is geordonneert hem te betalen 210 ponden in voldoening van gelijke somme door Haar Ed.Mog. bij derzelver resolutie van 12.03.1783 aan hem toegelegd ter betooning van derzelver genoegen over zijne gehouden goede directie en het aankopen van het zoogenaamde Staaten Koffijhuis op 't Binnenhof alhier.

03.04.1783, Gerardus Reijtenbagh als aangenomen hebbende al het lootgieters en leijdekkerswerk noodig tot het vernieuwd en verbeterd werdende gedeelte van het Stadhouderslijk Quartier alhier: is geordonneert hem te betalen 3.181 ponden in voldoening van de leverantien en arbeidsloonen vervat in deszelfs specificatiën door de Controlleur Generaal van de Graff, architect Gunkel en opzigtter van Westenhout geattesteert.

03.04.1783, den architect L. Gunkel: is geordonneert hem te betalen 460 ponden in voldoening zijner specificatie van vacatien en verschotten bij gelegenheid van de gedaan werdende verbeteringen aan het Stadhouderslijk Quartier als namentlijk 450 ponden in voldoening van 90 dagen daggelden van 01.01 tot 31.03.1783 à 5 gl daags hem bij Haar Ed. Mog. Resolutie van 28.04.1777 ter zaake voors. toegelegd en 10 ponden voor teeken en ander papier en verdere behoefkens door den controlleur generaal van de Graff geattesteert.

03.04.1783, J. van Westenhout Davidsz: is geordonneert hem te betalen 233 ponden in voldoening zijner specificatie van vacatien en verschotten als opzigtter over de thans nieuw gebouwd werdende werken ten Hove.

10.04.1783, Bernardus Surmont mr schilder en verwer: is geordonneert hem te betalen 33 ponden in voldoening zijner declaratie van leverantie en arbeidsloonen aan 't Stadhouderslijk Quartier in de maand januari 1783.

10.04.1783, Johannes van Gorkum mr stucadoor: is geordonneert hem te betalen 30 ponden in voldoening zijner declaratie van leverantie en arbeidsloonen aan 't nieuwe Comptoir Generaal van Holland in de maand junij 1782 door controlleur Van der Linden geattesteert.

24.04.1783, Carel van Gulden, aanneemer van alle de timmerwerken noodig tot het vernieuwd werdende gedeelte van 't Stadhouderslijk Quartier alhier: is geordonneert hem te betalen 14.000 ponden als namentlijk 7.000 ponden om te strekken in mindering van zijne bedongen penningen volgens bestek in dato 04.07.1777 en 7.000 ponden in mindering zijner bedongen penningen volgens bestek in dato 03.04.1782 volgens attestatie van de controlleur generaal van de Graff, architect Gunkel en opzigtter Van Westenhout.

01.05.1783, Johannes van Aardenburg en deszelfs huisvrouw Maria Johanna Blankevoord: is geordonneert haar te betalen 9.500 ponden in voldoening der kooppenningen van het

zoogenaamde Staaten Koffijhuis aan de noordzijde van het Binnenhof alhier ten behoeve van Haar Ed. Groot Mog. Domeinen aangekocht.

01.05.1783, Maria Helena Miersbach geboore Simons: is geordonneert haar te betaalen 1.250 ponden in voldoening van een half jaar huur van zeker huis en erve staande en gelegen aan de zuidzijde van de Hofcingel alhier genaamt de Goude Leeuw, ingevolge Haar Ed. Mog. Resolutie van den 22.04.1777 gehuurt om geduurende de vertimpering van het Stadhoudelijk Quartier de secretarije en verscheide persoonen tot Zijne Hoogheids Hofhouding behoorende daar in te logeeren.

05.06.1783, de weduwe J.G. Oosthout en Jacobus Luraghi als aangenomen hebbende al het steenhouderswerk noodig tot het vernieuwd en verbeeterd werdende gedeelte van 't Stadhoudelijk Quartier alhier volgens bestek in dato 04.07.1777: is geordonneert haar te etaalen 5.000 ponden om te strekken in verdere vermindering en tot voldoening van de vijfde termijn van haare bedongen penningen volgens attestatie van de controlleur generaal van de Graff, architect Gunkel en opziger Van Westenhout.

12.06.1783, Jan Vinju, aanneemer van alle de metzelwerken noodig tot het vernieuwd en verbeeterd wordende gedeelte van 't Stadhoudelijk Quartier alhier: is geordonneert hem te betaalen 7.000 ponden als namentlijk 3.500 ponden in voldoening van den 8^e termijn van zijne bedongen penningen volgens bestek in dato 04.07.1777 en 3.500 ponden in voldoening van de 2^e termijn zijner bedongen penningen volgens bestek in dato 03.04.1782 volgens attestatie van de controlleur generaal van de Graff, architect Gunkel en opziger Van Westenhout.

19.06.1783, F. Hoffert sculpteur als aangenomen hebbende her vervaardigen en leeveren van vier groote pleisterbeelden tot decorreeringe van de groote zaal in het vernieuwde gedeelte van het Stadhoudelijk Quartier alhier volgens bestek in dato 07.08.1782: is geordonneert hem te betaalen 1.000 ponden om te strekken ter goeder reekening ofte tot voldoening van de eerste termijn zijner bedongen penningen volgens attestatie van de controlleur generaal van de Graff, architect Gunkel en opziger Van Westenhout.

????, De controlleur van der Linden: i geordonneert hem te betaalen 182 ponden in voldeoning zijner declaratie van daggelden à 2 gl daags hem bij Haar Ed.Mog.Resolutie van 28.04.1777 toegevoegd wegens het effectueeren der verbeeteringen aan het Stadhoudelijk Quartier zulx van den 01.04-30.06.1783, maakende 91 dagen.

10.07.1783, den architect L. Gunkel: is geordonneert hem te betaalen 470 ponden in voldoening zijner specificatie van vacatien en verschotten bij gelegenheid van de gedaan werdende verbeeteringen aan het Stadhoudelijk Quartier (...) door de controlleur generaal van de Graaff geattesteert.

14.08.1783, Noë Colla en zoon behangers: is geordonneert hun te betaalen 588 ponden in voldoening zijner declaratie van leverantie en arbeidsloonen aan het vernieuwde gedeelte van 't Stadhoudelijk Quartier alhier in den jaare 1782 geattesteert door van de controlleur generaal van de Graff, architect Gunkel en opziger Van Westenhout.

21.08.1783, Bernardus Surmont mr schilder en verver: is geordonneert hem te betaalen 629 ponden in voldoening zijner declaratie van leverantie en arbeidsloonen aan het vernieuwde

gedeelte van 't Stadhoudelijk Quartier alhier in de jaaren 1779, 1780 en 1781 geattesteert door van de controlleur generaal van de Graff, architect Gunkel en opziger Van Westenhout.

21.08.1783, Coenraad Eikelboom: is geordonneert hem te betaalen 456 ponden in voldoening zijner declaratie wegens leverantie van gemaakt ijzerwerk en spijkers aan het vernieuwde gedeelte van 't Stadhoudelijk Quartier alhier in den jaare 1782 geattesteert door van de controlleur generaal van de Graff, architect Gunkel en opziger Van Westenhout.

11.09.1783. Gerardus Reijtenbagh als aangenomen hebbende alle de lood- en dekwerken noodig tot het vernieuwd en verbeterd werdende gedeelte van 't Stadhoudelijk quartier alhier volgens bestek daarvan zijnde: is geordonneert hem te betaalen 3.000 ponden om te strekken in vermindering van het geen den voor. Aanneemer over dessen jaare 1783 wegens gedaane leverantie en arbeidsloonen is competeerende volgens attestatie van de controlleur generaal van de Graff, architect Gunkel en opziger Van Westenhout.

11.09.1783, K. van Lanten en Frans Anselon in Comp als aangenomen hebbende het steenhouderswerk tot het bekleeden van een nieuwe pomp aan de zuidzijde van 't Voorhout, het leveren en leggen van de noodige dakstukken tot het stellen van een balie op de Korte Vijverberg en eindelijk het leveren van 60 steene paalen volgens bestek in dato 21.01.1783 voor een bedrag van 1.600 ponden.

02.10.1783, de controlleur van der Linden: is geordonneert hem te betaalen 184 ponden in voldoening zijner declaratie van daggelden à 2 gl daags hem bij Haar Ed. Mog. Resolutie van den 28.04.1777 toegevoegd wegens het effectueeren der verbeteringen aan het Stadhoudelijk Quartier en zulx van den 01.07-30.09.1783.

02.10.1783, J. van Westenhout Dz.: is geordonneert hem te betaalen 240 ponden in voldoening zijner specificatie van vacatien en verschotten als opziger over de thans nieuw gebouwd wordende werken ten Hove (...) door de controlleur generaal van de Graaff geattesteert.

09.10.1783, Jan Vinju aanneemer van alle de metzelwerken noodig tot het vernieuwd en verbeterd werdende gedeelte van 't Stadhoudelijk Quartier alhier: is geordonneert hem te betaalen 8.000 ponden als namentlijk 1000 ponden in voldoening van de 9^e termijn van zijne bedongen penningen volgens bestek in dato 04.07.1777 en 4.000 ponden in voldoening van den 3^e termijn zijne bedongen penningen volgens bestek in dato 03.04.1782 volgens attestatie van de controlleur generaal van de Graff, architect Gunkel en opziger Van Westenhout.

09.10.1783, den architect L. Gunkel: is geordonneert hem te betaalen 470 ponden in voldoening zijner specificatie van vacatien en verschotten bij gelegenheid van de gedaan werdende verbeteringen aan het Stadhoudelijk Quartier (...) door de controlleur generaal van de Graaff geattesteert.

27.11.1783, Joannes van Gorkum mr stucadoor; is geordonneert hem te betaalen 833 ponden in voldoening zijner declaratie van leverantie en arbeidsloonen aen het Stadhoudelijk Quartier en aan het nieuwe Comptoir Generaal van Holland in 1783 door den Controlleur Van der Linden geattesteert.

08.01.1784, de controlleur van der Linden: is geordonneert hem te betaalen 184 ponden in voldoening zijner declaratie van daggelden à 2 gl daags hem bij Haar Ed. Mog. Resolutie van

den 28.04.1777 toegevoegd wegens het effectueeren der verbeteringen aan het Stadhoudelijk Quartier van 01.10-31.12.1783.

08.01.1784, den architect L. Gunkel: is geordonneert hem te betaalen 470 ponden in voldoening zijner specificatie van vacatien en verschotten bij gelegenheid van de gedaan werdende verbeteringen aan het Stadhoudelijk Quartier (...) door de controlleur generaal van de Graaff geattesteert.

08.01.1784, J. van Westenhout Dz.: is geordonneert hem te betaalen 240 ponden in voldoening zijner specificatie van vacatien en verschotten als opziger over de thans nieuw gebouwd wordende werken ten Hove (...) door de controlleur generaal van de Graaff geattesteert.

08.01.1784, Everhardus Nieuwenhuisen mr smit: is geordonneert hem te betaalen 77 ponden 10 schellingen in voldoening zijner declaratie van leverantie en arbeidsloonen aan het nieuwe comptoir generaal van Holland in 1781 en 1782 volgens attestatie van den controlleur generaal van de Graaff, architect Gunkel en Opzigtter van Westenhout.

08.01.1784, Bernardus Surmont als aangenomen hebbende alle de verfwerken noodig tot de gedaane vernieuwingen en verbeteringen aan 's Land Provoost huisingen en annexe gebouwen op 't Binnenhof volgens bestek in dato 30.06.1778: is geordonneert hem te betaalen 165 ponden in voldoening van zijne bedongen penningen volgens 't voors. bestek en attestatie, door de controlleur generaal van de Graaff geattesteert.

22.01.1784, Jacobus Wijntjes mr smit: is geordonneert hem te betaalen 1.725 ponden in voldoening zijner specificatie van leverantie en arbeidsloonen aan de geldkelders van 't nieuw comptoir generaal van Holland in 1779 tot 1783 geattesteert door de controlleur generaal van de Graaff, architect Gunkel en Opzigtter van Westenhout.

29.01.1784, L. Poliard: is geordonneert hem te betaalen 462 ponden in voldoening zijner bedongen penningen wegen het bearbeiten, leeveren en herwaards doen transporteeren van een Italiaanse marmere schoorsteenmantel met deszelfs moulures en ornamenten geschikt tot een der apartementen van het vernieuwd en verbeterd werdende gedeelte van 't Stadhoudelijk quartier alhier volgens attestatie van controlleur generaal van de Graaff, architect Gunkel en Opzigtter van Westenhout.

29.01.1784, Coenraad Eikelboom: is geordonneert hem te betaalen 456 ponden in voldoening zijner declaratie wegens leverantie van gemaakt ijzerwerk en spijkers aan het vernieuwde gedeelte van 't Stadhoudelijk Quartier alhier in den jaare 1783 geattesteert door van de controlleur generaal van de Graff, architect Gunkel en opziger Van Westenhout.

19.02.1784, Wouter Verseef, als aangenomen hebbende al het Smits- en ijzerwerk noodig tot het vernieuwd en verbeterd werdende gedeelte van 't Stadhoudelijk quartier alhier volgens bestek in dato 04.07.1777: is geordonneert hem te betaalen 4.000 ponden om te strekken in mindering van het gunt den voorn. aanneemer bij afrekening zal blijken te competeeren wegens gedaane leverantie en arbeidsloonen over den geheelen jaare 1783 volgens attestatie van controlleur generaal van de Graaff, architect Gunkel en Opzigtter van Westenhout.

26.02.1784, Coenraad van Valkenburg mr timmerman: is geordonneert hem te betaalen 209 ponden in voldoening zijner declaratie van leverantie en arbeidsloonen aan het nieuwe comptoir generaal van Holland in 1782 en 1783 door den controlleur van de Graaff geattersteert.

26.02.1784, Anthonij Vinju mr steenhouwer: is geordonneert hem te betaalen 34 ponden in voldoening zijner declaratie an arbeidsloonen aan het nieuwe Comptoir Generaal van Holland in 1783 door den controlleur van de Graaff geattersteert.

08.04.1784, Gerardus Reijtenbagh, mr lootgieter en leydekker als aangenomen hebbende al het lootgieters en leijdekkerswerk noodig tot het vernieuwd en verbeeterd werdende gedeelte van 't Stadhoudelijk Quartier alhier volgens bestek in dato -4.-7.1777: is geordonneert hem te betaalen 5366 ponden in voldoening van de leverantien en arbeidsloonen vervat in zijne specificatiën over den jaare 1783 geattesteert door de controlleur generaal van de Graaff, architect Gunkel en Opzigter van Westenhout.

08.04.1784, de controlleur van der Linden: is geordonneert hem te betaalen 184 ponden in voldoening zijner declaratie van daggelden à 2 gl daags hem bij Haar Ed. Mog. Resolutie van den 28.04.1777 toegevoegd wegens het effectueeren der verbeteringen aan het Stadhoudelijk Quartier en sulx van 01.01 tot 31.03.1784.

08.04.1784, den architect L. Gunkel: is geordonneert hem te betaalen 470 ponden in voldoening zijner specificatie van vacatien en verschotten bij gelegenheid van de gedaan werdende verbeteringen aan het Stadhoudelijk Quartier (...) door de controlleur generaal van de Graaff geattesteert.

08.04.1784, J. van Westenhout Dz.: is geordonneert hem te betaalen 237 ponden 10 schellingen in voldoening zijner specificatie van vacatien en verschotten als opziger over de thans nieuw gebouwd wordende werken ten Hove (...) door de controlleur generaal van de Graaff geattesteert.

13.05.1784, Jan Vinju aanneemer van alle de metzelwerken noodig tot het vernieuwd en verbeeterd werdende gedeelte van 't Stadhoudelijk Quartier alhier, volgens bestek indato 03.04.1782: is geordonneert hem te betaalen 7.000 ponden om te strekken ter goeder reekening en in mindering van 't geene bij exacte opneeming zal blijken de voor. Anneemer in gevolge het 11^e art. van 't voors. bestek te competeeren volgens attestatie van de controlleur generaal van de Graaff, architect Gunkel en Opzigter van Westenhout.

13.05.1784, Noë Colla en zoon behangers: is geordonneert hun te betaalen 350 ponden in voldoening hunner declaratie van leverantie en arbeidsloonen aan het vernieuwde gedeelte van 't Stadhoudelijk Quartier alhier in de jaare 1783 door de de controlleur generaal van de Graaff, architect Gunkel en Opzigter van Westenhout.

13.05.1784, J. Berkman mr beeldhouwer: is geordonneert hem te betaalen 1060 ponden in voldoening zijner declaratie van arbeidsloonen aan het vernieuwde gedeelte an 't Stadhoudelijk Quartier alhier in 177, 1780 en 1781 geattesteert door de controlleur generaal van de Graaff, architect Gunkel en Opzigter van Westenhout.

10.06.1784, Carel van Gulden mr timmerman: is geordonneert hem te betaalen 2.511 ponden in voldoening zijner declaratie wegens extra gedaane arbeidsloonen aan het vernieuwd en verbeterd werdende gedeelte van 't Stadhouderslijk Quartier alhier in den jaare 1782 geattesteert door de controlleur generaal van de Graaff, architect Gunkel en Opzigter van Westenhout.

Denzelve, is geordonneert hem te betaalen 3911 ponden wegens extra gedaane arbeidsloonen aan het vernieuwd en verbeterd werdende gedeelte van 't Stadhouderslijk Quartier alhier in den jaare 1782 geattesteert door de controlleur generaal van de Graaff, architect Gunkel en Opzigter van Westenhout.

Denzelve, is geordonneert hem te betaalen 3086 ponden wegens extra gedaane arbeidsloonen aan het vernieuwd en verbeterd werdende gedeelte van 't Stadhouderslijk Quartier alhier in den jaare 1783 geattesteert door de controlleur generaal van de Graaff, architect Gunkel en Opzigter van Westenhout.

Denzelve, is geordonneert hem te betaalen 4645 ponden wegens extra gedaane arbeidsloonen aan het vernieuwd en verbeterd werdende gedeelte van 't Stadhouderslijk Quartier alhier in den jaare 1781 geattesteert door de controlleur generaal van de Graaff, architect Gunkel en Opzigter van Westenhout.

10.06.1784, Joannes van Gorkum mr stucadoor: is geordonneert hem te betaalen 95 ponden 9 schellingen in voldoening zijner declaratie van leverantie en arbeidsloonen aan het bovengem vernieuwd werdende Quartier in 1782 en 1783 geattesteert door de controlleur generaal van de Graaff, architect Gunkel en Opzigter van Westenhout.

01.07.1784, Johannes van der Sanden, mr glasemaker als aangenomen hebbende alle het glasmakers werk noodig tot het vernieuwd en verbeterd werdende gedeelte van 't Stadhouderslijk Quartier alhier volgens bestek daar van zijnde: is geordonneert hem te betaalen 307 ponden in voldoening van de leverantien en arbeidsloonen gedaan in den jaren 1781 en vervat in zijne specificatie door den controlleur generaal van de Graaff, architect Gunkel en Opzigter van Westenhout.

Denselven in 1782 352 ponden.

Denselven in 1783 291 ponden.

01.07.1784, Jacobus Hulst en zoon mr metzelaars: is geordonneert hun te betaalen 13 ponden 10 schellingen in voldoening hunner declaratie van leverantie en arbeidsloonen aan het Huis gen. De Goude Leeuw op de Hofcingel alhier in 1781 geattesteert door controlleur generaal van de Graaff, architect Gunkel en Opzigter van Westenhout.

01.07.1784, J.C. Hofman mr steenhouwer: is geordonneert hem te betaalen 25 ponden 2 schellingen in voldoening zijner declaratie van leverantie en arbeidsloonen wegens het repareren van een steene schoorsteenmantel op de antichambre van 't Stadhouderslijk Quartier geattesteert door de controlleur generaal van de Graaff, architect Gunkel en Opzigter van Westenhout.

08.07.1784, de controlleur van der Linden: is geordonneert hem te betaalen 182 ponden in voldoening zijner declaratie van daggelden à 2 gl daags hem bij Haar Ed. Mog. Resolutie van den 28.04.1777 toegevoegd wegen het effectueeren der verbeteringen aan het Stadhoudelijk Quartier en zulx van den 01.04 tot 30.06.1784 makenden 91 dagen.

08.07.1784, den architect L. Gunkel: is geordonneert hem te betaalen 470 ponden in voldoening zijner specificatie van vacatien en verschotten bij gelegenheid van de gedaan werdende verbeteringen aan het Stadhoudelijk Quartier (...) door de controlleur generaal van de Graaff geattesteert.

08.07.1784, J. van Westenhout Dz.: is geordonneert hem te betaalen 237 ponden 10 schellingen in voldoening zijner specificatie van vacatien en verschotten als opzigter over de thans nieuw gebouwd wordende werken ten Hove (...) door de controlleur generaal van de Graaff geattesteert.

15.07.1784, de weduwe van J.G. Oosthout en J. Luraghi aanneemers van alle de steenhouders werken noodig tot het vernieuwden verbeterd werdende gedeelte van 't Stadhoudelijk Quartier alhier: is geordonneert haar te betaalen 13.811 ponden in voldoening haarer drie declaratien wegens extra gedaane leverantien en arbeidsloonen als namentlijk over 1778 en 1779 1281 ponden, over 1780 en 1781 3.900 ponden en over 1782 en 1783 8.630 ponden geattesteerd door de controlleur generaal van de Graaff, architect Gunkel en Opzigter van Westenhout.

19.08.1784, Carel van Gulden mr timmerman: is geordonneert hem te betaalen 7.103 ponden in voldoening zijner declaratien wegens extra gedaane leverantien en areidsloonen aan het vernieuwd en verbeterd werdende gedeelte van 't Stadhoudelijk Quartier alhier, als namentlijk wegens arbeidsloonen in den geheelen jaare 1783 2442 pponden en wegens gedaane leerantie in denzelven jaare 4.661 ponden volgens attestatie van de controlleur generaal van de Graaff, architect Gunkel en Opzigter van Westenhout.

Denzelve als aangenomen hebbende het maaken van eenige veranderin aan het gebouw bij de Konings stallinge alhier in den Hage volgens bestek in dato 25 junij 1781: is geordonneert hem te betaalen 440 ponden in voldoening zijner bedongen penningen volgens acte van opneeming en attestatie van de controlleur van der Linden.

09.09.1784, Jan Vinju aanneemer van alle de metzelwerken noodig tot het vernieuwd en verbeterd werdende gedeelte van 't Stadhoudelijk Quartier alhier: is geordonneert hem te betaalen 9.023 ponden in voldoeninge van de leverantien en arbeidsloonen vervat in twee specificatiën door attestatie van de controlleur generaal van de Graaff, architect Gunkel en Opzigter van Westenhout.

30.09.1784, Joannes van Gorkum mr stucadoor: is geordonneert hem te betaalen 938 ponden in voldoening zijner declaratie van leverantie en arbeidsloonen aan het Stadhoudelijk Quartier en aan't nieuwe comptoir Generaal van Holland van 07.06 tot 14.08.1784 geattesteert door de controlleur van der Linden.

07.10.1784, den architect L. Gunkel: is geordonneert hem te betaalen 472 ponden in voldoening zijner specificatie van vacatien en verschotten bij gelegenheid van de gedaan werdende verbeteringen aan het Stadhoudelijk Quartier (...) door de controlleur generaal van de Graaff geattesteert.

07.10.1784, J. van Westenhout Dz.: is geordonneert hem te betalen 240 ponden in voldoening zijner specificatie van vacatien en verschotten als opziger over de thans nieuw gebouwd wordende werken ten Hove (...) door de controlleur generaal van de Graaff geattesteert.

14.10.1784, de controlleur van der Linden: is geordonneert hem te betalen 184 ponden in voldoening zijner declaratie van daggelden à 2 gl daags hem bij Haar Ed. Mog. Resolutie van den 28.04.1777 toegevoegd wegen het effectueeren der verbeteringen aan het Stadhoudelijk Quartier en zulx van den 01.07 tot 30.09.1784 makenden 92 dagen.

14.10.1784, Wouter Verseef, aannemer van alle de Smits- en ijzerwerken noodig tot het vernieuwd en verbeterd werdende gedeelte an 't Stadhoudelijk quartier alhier: is geordonneert hem te betalen 3578 ponden in voldoening van de leverantien en arbeidsloonen gedaan in den jaare 1783 en vervat in zijne specificatie door de controlleur generaal van de Graaff, architect Gunkel en Opzigtter van Westenhout.

14.01.1784, Gerardus Reijtenbagh, aannemer van al het lood- en dakwerk noodig tot het vernieuwd en verbeterd werdende gedeelte an 't Stadhoudelijk Quartier alhier volgens betek in dato 04.07.1777: is geordonneert hem te betalen 3.000 ponden om te strekken in mindering van het gunt den voor. Aannemer over deesen jaaare 1784 wegens gedaane leverantie en arbeidsloonen is competeerende, volgens attestatie van de controlleur generaal van de Graaff, architect Gunkel en Opzigtter van Westenhout.

28.10.1784, Noë Colla en zoon behangers: is geordonneert hun te betalen 216 ponden in voldoening hunner declaratie van leverantie en arbeidsloonen aan de capelle ten Hove alhier, inden jaare 1782 door de controlleur van der Linden geattesteert.

04.11.1784, Maria Helena Miersbach geboore Simons: is geordonneert haar te betalen 1.250 ponden in voldoening van een half jaar huur van zeker huis en erve staande en gelegen aan de zuidzijde van de Hofcingel alhier genaamt de Goude Leeuw, ingevolge Haar Ed. Mog. Resolutie van den 22.04.1777 gehuurt om geduurende de vertimmering van het Stadhoudelijk Quartier de secretarije en verscheide personen tot Zijne Hoogheids Hofhouding behoorende daar in te logeeren.

04.11.1784, Abraham Deel en zoon tapissiers: is geordonneert hem te betalen 216 ponden in voldoening hunner declaratie van leverantie en arbeidsloonen aan de Hoogen Raad Hove van Holland en verdere Graaffelijkheidsgebouwen in den jaare 1783 geattesteerd door de controlleur Van der Linden.

06.01.1785, den architect L. Gunkel: is geordonneert hem te betalen 472 ponden in voldoening zijner specificatie van vacatien en verschotten bij gelegenheid van de gedaan werdende verbeteringen aan het Stadhoudelijk Quartier (...) door de controlleur generaal van de Graaff geattesteert.

06.01.1785, J. van Westenhout Dz.: is geordonneert hem te betalen 240 ponden in voldoening zijner specificatie van vacatien en verschotten als opziger over de thans nieuw gebouwd wordende werken ten Hove (...) door de controlleur generaal van de Graaff geattesteert.

06.01.1785, Carel van Gulden en Jacobus Hulstaanneemers van de verandering en vermaaking van een 's Lands gebouwtje staande op de Hofcingel alhier tot een koetshuis en logeervertrekken voor de Hofhouding van zijn Hoogheid volgens bestek in dato 28.07.1780: is geordonneert hun te betaalen 1802 ponden (...) geattesteert door de controlleur Van der Linden.

09.05.1785, J. Langhöffel konstschilder: is geordonneert hem te betaalen 9.200 ponden ingevolge Haar Ed. Mog. Resolutie van den A: deeser loopende maand in voldoening van gelijke somme bij hem bedongen voor het vervaardigen en leveren van eenige schilderstukken ten dienste van de kleine eetzaal in het vernieuwde gedeelte van 't Stadhoudelijk Quartier alhier volgens accord met hem aangegaan op den 08.05.1782.

30.06.1785, Wouter Verseef, aanneemer van alle de Smits- en ijzerwerken noodig tot het vernieuwd en verbeterd werdende gedeelte van 't Stadhoudelijk quartier alhier: is geordonneert hem te betaalen 2.298 ponden in voldoening van de leverantien en arbeidsloonen gedaan in den jaare 1784 en vervat in zijne specificatie door de controlleur generaal van de Graaff, architect Gunkel en Opzigter van Westenhout.

30.06.1785, Johannes Outhuis, mr koper- en blikslager: is geordonneert hem te betaalen 114 ponden 10 schellingen in voldoening zijner declaratie wegens leverantie en arbeidsloonen aan het vernieuwd en verbeterd werdende gedeelte van het Stadhoudelijk Quartier alhier in maart, april, mej en junij 1784.

07.07.1785, de controlleur van der Linden: is geordonneert hem te betaalen 182 ponden in voldoening zijner declaratie van daggelden à 2 gl daags hem bij Haar Ed. Mog. Resolutie van den 28.04.1777 toegevoegd wegen het effectueeren der verbeteringen aan het Stadhoudelijk Quartier en zulx van den 01.04 tot 30.06.1785 makenden 91 dagen.

07.07.1785, den architect L. Gunkel: is geordonneert hem te betaalen 465 ponden in voldoening zijner specificatie van vacatien en verschotten bij gelegenheid van de gedaan werdende verbeteringen aan het Stadhoudelijk Quartier (...) door de controlleur generaal van de Graaff geattesteert.

06.01.1785, J. van Westenhout Dz.: is geordonneert hem te betaalen 237 ponden 10 schellingen in voldoening zijner specificatie van vacatien en verschotten als opziger over de thans nieuw gebouwd wordende werken ten Hove (...) door de controlleur generaal van de Graaff geattesteert.

11.08.1785, Coenraad Eikelboom: is geordonneert hem te betaalen 250 ponden in voldoening zijner declaratie wegens leverantie van gemaakt ijzerwerk en spijkers aan het vernieuwd en verbeterd werdende gedeelte van 't Stadhoudelijk Quartier in de zes laaste maanden 1784 volgens attestatie van architect Gunkel en opzigter Westenhout.

06.10.1785, de controlleur van der Linden: is geordonneert hem te betaalen 184 ponden in voldoening zijner declaratie van daggelden à 2 gl daags hem bij Haar Ed. Mog. Resolutie van den 28.04.1777 toegevoegd wegen het effectueeren der verbeteringen aan het Stadhoudelijk Quartier en zulx van den 01.07 tot 30.09.1785 makenden 92 dagen.

06.10.1785, den architect L. Gunkel: is geordonneert hem te betaalen 475 ponden in voldoening zijner specificatie van vacatien en verschotten bij gelegenheid van de gedaan werdende verbeteringen aan het Stadhoudelijk Quartier (...) door de controlleur generaal van de Graaff geattesteert.

06.10.1785, J. van Westenhout Dz.: is geordonneert hem te betaalen 240 ponden in voldoening zijner specificatie van vacatien en verschotten als opziger over de thans nieuw gebouwd wordende werken ten Hove (...) door de controlleur generaal van de Graaff geattesteert.

22.12.1785, Jan Vinju aanneemer van alle de metzelwerken noodig tot het vernieuwd en verbeterd werdende gedeelte van 't Stadhoudelijk Quartier alhier: is geordonneert hem te betaalen 1.999 ponden en 7 schellingen in voldoening van de leverantien en arbeidsloonen vervat in zijn specificatie over den jaare 1785 door attestatie van de controlleur van der Linden, architect Gunkel en Opziger van Westenhout.

05.01.1786, Joannes van Gorkum mr stucadoor: is geordonneert hem te betaalen 159 ponden 9 schellingen in voldoening zijner declaratie van leverantie en arbeidsloonen aan het vernieuwde gedeelte van 't Stadhoudelijk Quartier alhier in 1784 en 1785 door den controlleur van der Linden, architect Gunkel en Opziger van Westenhout.

05/01.1786, de weduwe van J.G. Oosthout en J. Luraghi, steenhouwers: is geordonneert haar te betaalen 863 ponden in voldoening haarer declaratie van leverantie en arbeidsloonen aan het vernieuwde gedeelte van 't Stadhoudelijk Quartier alhier in 1783 en 1784 door den architect Gunkel en opziger van Westenhout.

05.01.1786, de controlleur van der Linden: is geordonneert hem te betaalen 184 ponden in voldoening zijner declaratie van daggelden à 2 gl daags hem bij Haar Ed. Mog. Resolutie van 28.04.1777 toegevoegd wegen het effectueeren der verbeteringen aan het Stadhoudelijk Quartier en zulx van den 01.10 tot 31.12.1785 makende 92 dagen.

28.04.1777, den architect L. Gunkel: is geordonneert hem te betaalen 467 ponden in voldoening zijner specificatie van vacatien en verschotten bij gelegenheid van de gedaan werdende verbeteringen aan het Stadhoudelijk Quartier alhier.

28.04.1786, J. van Westenhout Dz.: is geordonneert hem te betaalen 238 ponden in voldoening zijner specificatie van vacatien en verschotten als opziger over de thans nieuw gebouwd wordende werken ten Hove.

Inv.nr. 612: id., 1791-1797

Inv.nr. 613: id., 1798-1811

Inv.nr. 720: stukken betreffende de domeinen in 's-Gravenhage 1440-1797 en ongedateerd: H – boedelinventarissen van het Grafelijk Hof en de Hofkapel, 1440-1798 en ongedateerd Inventaris voordien casteleijn van. Hove van Hollandt (staat op omslag)
Inventaris vande meuble goederen bevonden opt hoff vande Graeffelicheijt van Hollandt in den haege (onleesbaar doorgehaalde tekst) Quirijsz casteleijn van den selven hove toebehoorende de voorn. graeffelicheijt tot welcken inventaris op te nemen sijn opten XVI aprilis **1493** gecommittert de reeckenmr (Frans Coebel van der) Loo en den auditeur (Willem) van der Goes

Eerst in die camer vanden Raet van Staete

Een langhe vuytreckende taeffel
Een eijcken schraech met een wit boomde taeffel
Noch een waegeschotte banck
Noch een wit boomde banck
Noch een brandt ijsen met een tanghe

In de Cleefkamer

De mantel voor die schoorsteen
Een buffet
Twe eijcken bancken
Noch een wit boomde schabel (= voetenbank)

In die stove daer die heeren Generale Staeten vergaeren

Een lange vuytreckende taeffel
Een wit boomde taeffel met twee schraegen
Noch twee groote brandt ijsers

In die Staeten Camer nu Cantoer van Generale Staeten

Twe iepene buffetten
Een wit boomde taeffel met twee schraegen

Int cleyn camertgen besyden

Een out bedsteetgen

In die lange gaelderie voor oratoir

Een lange beslooten wit boomde banck

Indie pijn camer ofte danssael

Een wit boomde taeffel met twee schraegen
Een groote oude eijcken banck
Noch drije wit boomde lange bancken

Int vertreck besijden die selve camer

Een wit boomde taeffel met twee schraegen
Noch twee wit boomde bancken

Indie camer daer den raet van. Admiralijteijt vergadert

Die mantel voor die schoorsteen
Een lange wit boomde schraech met die taeffel
Drije wit boomde kisten met elcx met zijn slot ende sloetels
Een beslooten wit boomde banck
Noch een wit boomde kist met ijseren banden beslaegen

Indie camer daer naest

Nijet bevonden dat die graeffelicheijt toebehoort

Int camertgen daer noch aen daer de fresie schrijf nu cantoer van die finantie

Een wit boomde schraech gemaect van oude witboomen schalingen?
Met die taeffel mede wit boom
Noch een cleijn eijcken taeffel met zijn nyet bevonden schraech
Noch twee wit boomde schabellen

In die camer boven die Raet van Staeten camer
Een groote wit boomde cas met drie doeren

In die camer geheten die swarte camer
Een iepen buffet

Int vertreck daer aen
Een groote wit boomde cas met vier doeren
Een wit boomde taeffel met twee schraegen
Noch twee wit boomde bancken

Inde camer daer eertijts die Grave van Leijester sliep nu die fijnantie
Een groote wageschotte cas met twee doeren gecomen vuyt die Reeckencamer tot delff
Een witboomde cas met twee doeren
Een wit boomde cas sonder doeren
Drije taeffels elcxs met haer schraech al van wit boom
Noch twee wit boomde bancken

Inde camer naest die swarte camer nu cantoir vande Raet van Staete
Twee eijcken schragen met gedraeyde stijlen met twee eijcken taeffelen
Twee wit boomde taeffelen met haar schraegen mede wit boom
Een wit boom taeffel twee schraegen
Noch twee wit boomde bancken

Indie galderije responderende op het nieuwe werck ofte logijs
En is nijet bevonden

Int eerste vertreck vant nieuwe logijs
En is nyijt bevonden

Indie camer naest het vertreck
Sijn nu die kisten cofferen etc papieren gecomen van thuijs tot Breda

Indie camer daer die heer van Moelenbaren plach te logeren responderende op die caetsbaen
nu de paedgen? van zijn Excie
Een besloten bedstede van waegeschot
Noch een bedste van wit boom noch een betsteede van eijckenhout
Noch een ijseren brandtjiser

Int vertreck vande voors.camer
Een eijcken bedste met een oude ontsloepen ledicant

Indie camer daer die Prince van Verspinoij plach te slaepen

In dese camer sijn de brieven ende secreten gecomen van thuijs Ter Goude

Indie harnasch camer en is nijet bevonden

In Walravens camer aende harnasch camer
En is nijet bevonden

De camer boven die stove genaempt de oppercamer
Een groote eijcken taeffel met die schraege daertoe dienende
Een wit boomde bedste
Een oude rolle coets
Een oude eijcken backen of kiste
Twaelff lange cleer stocken
Twee ijseren tournoyswaerden hijer isser een bij tijden Vande grave van Leijcester vervreemt
Eenentwintich bedden van ontrent thijen vierendeel ende twee ellen
Twaelff cleijne bedden elcx met haer poeluwe
Noch xxviii oircussens soe nieuwe als oude
Vierendertich deeckens soe gevoerde als eijnckele
Drije ende twintich Cieretaeije beddecleen
Slaeplaecken
Vijff paer van veerthien ellen geteijckent Sijn Exc??
Noch vijftich per slaepplaeckens van thien ellen
Fluwijnen
Item een ende vijftich fluwijen soo groot ende cleijn geteijckent alsvoren
Welck linden altsaemen is bevindende in die slaepcamer van de casteleijn in een
waegeschotte kist ende behorende de graeffelicheijt

Droogdoucken

Item XI droochdoucken soe goet ende quaet geteijckent S ende t ?

In mr Lenaerts camerken

Een wit boomde bedstee
Een wit boomde taeffel met zijn schraech
Een wit boomde banckgen

Boven mr Lenaerts camerken

Een wit boomde bedstee

Int vertrecgen daer beneffens

Hijer is nijet bevonden

Indie groote keucken

Een groote ijseren bout indie schoorsteen
Een groote wit boomde rechtaeffel
Een eijcken banck om opte hacken
Een wit boomde casgen indie muijer vast gemaect
Een oude eijcken kist

Int cleijn camertgen naest die keucken

Nijet bevonden ende wordt nu bewoont bij Hans van Tilburch eertijts forier van Zijn Exc met meer ander camertgens daer aen

Int logijs vande Casteleijn

Eerst een groote wasschetel met een treef
Een wit boomde bedstee
Een oude ontsloopen ledicant
Een ijseren brandtjiser
Een ijseren hengel met die bout indie schoorsteen
Een wit boomde turffkist

Opt camerken boven die ceucken

Twee bedsteen een van waegeschot ende dander van wit boom
Drije brandtladders van twaelff sporten
Negen tinne pispotten
Een casgen van eijcken hout met canifasse doeren

Indie eerste camer beneden in die ganck tegen over die ceucken van die casteleijn

De mantel vor die schoorsteen
Een trecktaeffel
Een schut van wageschot
Een eijcken banck met een omslach
Een groen laecken taeffelcleet omtrent drije ellen

De tweede camer indie ganck

De mantel voor die schoorsteen
Een beslooten bedstee

De derde camer daeraen

Een beslooten bedstee

De vierde camer daeraen

Een beslooten bedstee
Thijen waegeschotte schabellen

In de drije overwulffde camertgens

Wert nu gehouden het cantoir vande staeten van Hollandt daer in zijn geweest twee cleijne besloten bedsteetgens die nu ontsloopt staen ende zijn in bewaeringhe vande casteleijn

Indie ganck beneffens de ceucken

Twaelff lange ijseren speren geteijckent met S ? (afkortingen)
Een groote tange, een schp ende een gaffel
Twee groote wen ijsers

Indie waschtoeren

Is nijet bevonden die graeffelicheijt toebehoort

Int logement van Engelbert controlleur van Zijn Exc.

Is nijet bevonden dat die graeffelicheit toe comt dan een wit boomde bedstee

Indie Secretarie van Zijn Exc

Is mede nijet bevonden

Int logement van de stalmr van Zijn Exc ende die cleermaeckers

Is mede nijet bevonden dan een wit boomde bedstee

Int nieuwe Backhuijs

Een lange houten troch van wit boom

Een buijlkist mede van wit boom

Een wit boomde bedstee

Indie groote kelder

Twee wit boomde bedsteen

Een taeffel met twee schraegen

Twee wit boomde bancken

Een oudt ghebroecken tresoor van waegeschot

Aldus gehedaen ende gheinventoriseert bij ons ondergeschreven ten daeghe ende jaere als int hoof van deze

Van der Does en een onleesbare handtekening

z.d. Antiejkeninghen vande reparatije vant hoff

Inden eersten In den toorn daer Jan Henrick doorwaerder vande generaele staten in woont de vloer een partije

Inde koecken te maecken de solder de naen te helpen ende stoppen

Het dack te repareren noch twee houte gooten te maecken het pannen dack te strijcken ende hyer en daer te pleijsteren ende de galsen te stoppen

Ant nieuwe werck vande casteleijn het dack te repareren

Te maecken een eijnde lootgoot ande Raedt Camer in den kasteleijns thuijn comende

*t sekreet vande grijff comende in de casteleijns thuijn te schoeijen ende daer boven een houte goot te maecken

Een wange te maecken teijnde de kaetsbaen omme de as te leggen

Ande affdacken inde castelijns thuijn te maecken houte gooten

*t affdack over de oude koecken met pannen te repareren ende ver sijen

*t kasijn ter sijde de kelder ant kleijn camerken toe te metselen

De affdacken ande westzijde vande kaetsbaen te strijcken

Int calck houck het affdack te repareren ende de pilaeren schoeijen met de mueren

Inde turffschuer vande casteleijn een bint in te brengen met twee anckers daer an

De pijlaeren onder daudientie te schoeijen ende repareren

De verstoppinge vande gooten loopen doer de schreten inde vijver naer te sijen zoemen dije soude helpen

Den caetsbaen een gedeelte te vertegelen ende hijer ende daer wat te pleijsteren

De ganck vande kaetsbaen met platte steen te repareren

De haerden te maecken

Het dack boven de trap ende inganck naer den camer van den raedt van staten te vernieuwen

Inde hoecken van graeff leijsester de kasijnen te repareren met hout ende glaesen

Het dack over de trap bij den opganck van den generael staten ter vermaecken daer compt een
 kruijskasijn dat niet en dorch? De trppen aldaer te helpen ende maeken ende pleijsteren
 Opden dispensiercamer twee nieuwen veijnsters ende kazijnen te repareren
 De schoorsteen vande specerijcamer op te haelen
 Den raem ende kasijn opde specerijcamer te vermaecken
 Een ander slot ande specerijcamer te maeken
 De schijven ende het wijn? Op de groote cleersolder te vermaecken
 De planck op de cleersolder te maecken daer men op vout
 't loot achter de schoorsteen van de witte galderij te vernieuwen
 De kasijnen mette veijnsters te vernieuwen ende te vermaecken daer men naer de cleersolder
 gaet tegen de kaetsbaen
 De witte gelderij het dack is heel vergaan oock de solder hier ende daer gebrooken
 't eijnde de witte gelderij de trappen op in een cruijs kasijn de veijnsters ende glaessen te
 vermaecken
 Kasijn inde ganck vanden ammerants kamer te maecken nieuwe veijnsters en ook de glasen
 te stoppen de muijer te pleijsteren ende tsekreet te vermaecken
 De schoorsteen van de doorwaerder croock te helpen
 Den raetcamer te pleijsteren ende den haert te vernieuwen
 Het kasijn bijde sijneer camer te vernieuwen
 Het dack vande hoofdkerck altemael te verplancken ende decken
 De trasse gooten rontsomme de sael twee ofte drie lagen opte nemen ende de selve weder in
 trasse te leggen ook een laech hooger
 Int cantoor vande heere clercken te maecken twee nieuwen cruijskasijnen ende een houten
 vloer
 Inde groote koecken van Lessester het kruijskasijn te repareren ende de vloer te maecken
 Opde portijers kamer het cruijskasijn te repareren ende nieuwe veijnsters daer in te maecken
 Het dack Mette gooten tot de conserge te repareren
 De gelderij te pleijsteren ende de pijlaeren ande hoofse kerck te schoeijen ende repareren
 Het dack vande sael daer de grooten officijers .eten te repareren
 Op de jonckerscamer de schoorsteen te helpen die zeer doorslaet ende plancken onder voorde
 ramen te maecken met een nieu veijnster te maecken ook eenige kasijnen te repareren Mette
 veijnsters twee groote bancken te maecken ende noch eenige bancken te repareren
 Over de bottelrij een coelse goot te leggen het Block inde hoecken aff te sagen oock te helpen
 het bint daer de schoosten op compt oock twee veijnsters te maecken ende het kasijn te
 repareren oock de rechtbancken ende anderen nieuwe plancken an te brengen ende oock
 eenijge te lappen
 De wenteltrap daer men de spijs op ende aff brengt stucken in te maecken alsoe dit zeer
 gesleeten zijn
 Op de eetsael van Zijn Exc een nieu venster te maecken
 Het dack boven de nachtegaelen ter verplancken ende decken
 Een iseren plaet te maecken ande doer vande kamerlijnckx camere ook de schoorsteen opte
 haelen
 Tot Rwaen? De trap te maecken vande kelder oock de vloer te repareren ende t sekreet buijten
 an sijn huijs te maecken
 De muer tegent cleijne aeckerlant te schoeijen ende repareren
 Het dack over den grijffyer bregguskamer oock over den doorwaerders cantoor te repareren
 ende decken oock den steenback bij gobels huijs met loot te becleen
 Inde groote corte gaerden eenige plancken in te brenghen

In de cleijnen corte gaerde te maeken den slaepplaets met een stuck deels ofte twee oock de glaesen ende ander pleijsterinck te maecken
 De staert vande valbrugge bij de cleijnen corte gaerden te vermaecken ende oock de solderinge te vernieuwen boven de staert oock boven de poorte maecken een goot ende het dack te repareren het dack onder de corte gaerde te strijcken de nieuwen ende glijntinck bij den cock te maecken ende oock de gooten
 De brugge bij Johannes vuijt den boogaert te schoeijen ende repareren oock de straet an te stoppen met de brugge gelijkx
 Den regenback bij den backer opt binnenhoff te repareren de pijlaeren met de muijeren bij den turffschuer te repareren
 Tot claes pesijn de goot te helpen de vloer te repareren t sekreet te repareren ende te vermaecken het dack te repareren een kasijn vuijt te breeken ende toe te metselen de plancken heijwerck met paelen en deelen te stijven de glintijnck oock te vernieuwen de glaesen te repareren
 Het dack over den rol ende grijff van den hoogen Raedt te repareren aldaer oock eenige sekreeten te repareren de kasijnen te repareren eenijge nieuwe veijnsters te maecken de oude te repareren oock de ramen aldaer onder plancken an te maecken ende de glaesen al te mael te repareren de haerden ende ander pleijsteringe daer te maecken
 Het voordoorikasijn tot de weduwe van Jan Hanneman te vernieuwen de glaese te repareren met eenijge veijnsters
 De poort waer den hoogen Raedt te repareren
 Op de vangepoort noch eenijge isers zoo hier ende daer in te brengen oock aldaer drie ofte vier sekreeten te versien met hout ende iser oock te maecken seecker dack ofte tralie daer de gevangene lest vuijtgebrooken zijn ende toe te metselen de gaten dit al daer gebrooken zijn
 Tot allaert claess een dackveijnster boven de trap te brengen ende ve vorsch? Vant huijs te repareren ende de achter hoeken te repareren
 Het ryetdack int valckhuijs te repareren de vloer ende haerden te maecken hier ende daer de mueren te schoeijen ende pleijsteren de glaesen te repareren
 Tot den hoeffsmit de eenen travaliij te vermaedken de straet te repareren ende eenige plancken te brengen voor de glasen ende keldergaten
 Tot den stal mr farx een goot te brengen de achterhoeken te repareren het dack de solders met de vloer ende glaesen te repareren
 Te maecken bijt ladder huijs van cornelijs adriaensz een steijger ende orde te stellen omme aldaer gheen vullers te brengen
 Het rietdack tot brantmester te repareren de pannen inde schuer te strijcken eenige schoorsteene aldaer te helpen de keijninck in den thuijn ande beeck te verstellen ende repareren oock de goot van haerluijder huijs ende stal te brengen in de beeck ende een sooback? inde loets te brengen

Memorie (los blad):

Also de heertsteden vande camere der Tresorie hoochnoedich dienen gerepareert wordende Ed heeren vande reckeninge van hollant versocht den hoffmetselaer te ordonneren de voors.reparatie te doen

Stukken afkomstig uit de collectie Swaan (H. Swaan was tot 1811 griffier van de lenen, later ambtenaar bij het beheer der Domeinen)

Inv.nrs 858-862: plakkaten en ordonnantiën, 1679-1733 (nog checken).

NA, 3.01.27.02: Inventaris van het archief van de Grafelijkheidsrekenkamer of Rekenkamer der Domeinen van Holland: Afgehoorde en Gedeponeerde **Rekeningen**, (1425) 1446-1728 (1793).

VTTT = Antheun Janse, 'Bedden op het Binnenhof. De vorstelijke woonvertrekken in de middeleeuwen', in Henk te Velde, Diederik Smit (red.), *Van Torentje tot Trêveszaal. De geschiedenis van de noordzijde van het Binnenhof*, Den Haag 2011, p. 23-44

02 Domeinen; 02.01 Noord-Holland: Rekeningen periode 1431-1719

De rekeningen zijn verfilmd (studiezaal, zelfbediening; matige kwaliteit). Per 1 november zijn de films verwijderd en kunnen de inventarisnummers weer worden opgevraagd. Per rekening zijn de uitgaven voor reparatie en nieuwbouw gescheiden genoteerd. De reparaties zijn niet gespecificeerd; de nieuwe werken worden meestal summier omschreven.

Steekproeven gedaan; meer gegevens aanwezig in geval van 'nieuwe gebouwen'.

In de literatuur is in sommige gevallen gebruik gemaakt van de rekeningen. Deze vondsten moeten nog onderzocht worden. Waarschijnlijk zijn hierin interessante aanwijzingen voor bouw/verbouw te vinden.

Inv.nrs 264-267: Rekeningen Henrik van Wassenaer, 1431-1434: filmnr 195, kast 11

Inv.nr. 264 (noot 52 VTTT)

Inv.nr. 265 (noot 53 VTTT), f. 33v

f. 36v

f. 38r:

Inv.nrs 268-273: Rekeningen Jan van der Mije, 1434-1440: filmnr 195, 196, kast 11

Inv.nr. 268, f. 64r (noot 69 VTTT):

Inv.nr. 269, f. 59v (noot 57 VTTT)

f. 63r-v: (noot 57 VTTT)

f. 65v: (noot 57 VTTT)

Inv.nr. 270, f. 65v (noot 94 VTTT): aankoop van 2 'Valenchijnse roode sayen, dair een camer of gemaict is mit haren toebehoren, diende ut die camer beneden besiden der stoven'. 'Camer' in 2 betekenissen als bed en als kamer.

f. 75r (noot 57 VTTT)

f. 86v, 1436 (noot 67/71 VTTT): 'beyde die bereyt cameran die an die nuwe groote camer staen'; 'up die camer dair die vrouwe van Heemsteden plach te leggen'.

f. 90v-91 (noot 57 VTTT)

f. 93v: (noot 60 VTTT)

f. 98r-v: (noot 58 VTTT)

f. 98r: (noot 59 VTTT)

Inv.nr. 271, f. 65r:

f. 65v: (noot 60 VTTT): 'camer die men aoirtan noemen sal der stede raitcamer.

f. 70r ((noot 78 VTTT): 'plancen gemaict buten up Jan van der Mye camer om aldair tkaetspel te benemen an die houtpoirte...'.
f. 72r, (noot 66/78 VTTT): 'uptie voirs. Dansael, uptie clene camerkins dair after aan, uptie grote nuwe camer, uptie 2 clene cameran dairan, uptie zwarte camer ende uptie leuffen dairan ende uptie 2 cameran oistwert van die grote zwarte camer langes die viver'. Vergelijk de vermelding uit 1492 van 'die zwarte camer, dair die stede van Hollant te raade gaen'; 'up meester Heinricx camer uten Hove, up Jan van der Myen camer, up meester Joosten camer, uptie raitcamer ende up alle die cameran airan staende'.

Inv.nr. 272, f. 74r, 1438 (noot 71 VTTT): 'in die camer dair die vrouwe van Heemstede in plach te leggen die wel ene halve voete gescuert ende off geseten was van de groten juyze airze an behoirde ende cors gestort ende terneder gevallen soude hebben'.

f. 79r (noot 70 VTTT): 'mijns heren geruyte camer (ruiten op het Beierse wapen)

f. 98r-v (noot 93 VTTT):

Inv.nr. 273, f. 63r (noot 70 VTTT): De Beierse kamer zou gelegen zijn op de plaats van de latere Statenzaal.

Inv.nrs 274-294: Rekeningen Bartelmeus Partant, 1440-1462: filmnr 195-199, kast 11

Inv.nr. 274, f. 62v, 1440 (noot 70 VTTT): 'uptie oude slaepcamer mitten ruyten'.

Inv.nr. 277, f. 74v, (noot 64 VTTT): 'van cypressen camer totter cappellen toe'.

Inv.nr. 278, f. 64r, 1445 (noot 66 VTTT): de zwarte kamer is misschien identiek aan de hier genoemde 'grote rode camer'.

f. 65r (noot 64 VTTT)

Inv.nrs 295-318: Rekeningen Jan van Assendelft, 1462-1486: filmnr 199-206, kast 11

Inv.nr. 308, 226v: gestopt op die goede graven camer, die men die camer van Luyck hiet. [is kamer voor graaf Willem III (1304-1337), die in de 15de eeuw de bijnaam Willem de Goede kreeg.

Inv.nr. 312, f. 189r (noot 64 VTTT):

Inv.nrs 320-325: Rekeningen Klaas van Essche, 1486-1491, filmnr 206, 207, kast 11

Inv.nrs 326-332: Rekeningen Thomas Beukelaar, 1492-1498, filmnr 207-209, kast 11

Inv.nrs 333-334: Rekeningen Jan van Oudheusden, 1499-1500, filmnr 209, kast 11

Inv.nrs 335-344: Rekeningen Jacob Goudt, 1501-1510, filmnr 209-213, kast 11

Inv.nrs 345-351: Rekeningen Willem Goudt, 1511-1517, filmnr 213-215, kast 11

Inv.nrs 353-363: Rekeningen Dirk Godtschalk, 1518-1528, filmnr 215-217, kast 11

Inv.nrs 364-373: Rekeningen Willem Goudt, 1529-1538, filmnr 217-218, kast 11

Inv.nrs 374-407: Rekeningen Jan Hanneman, 1539-1572, filmnr 218-226, kast 11

Inv.nrs 1573-1574: filmnr 226-227, kast 11

Inv.nr. 412: Rekening Ingelbert van den Sande, 1574-1576, filmnr 227, kast 11

Inv.nr. 413: Rekening Pieter en Willem Hanneman, 1573-1576, filmnr 227, kast 11

Inv.nrs 414-424: Rekeningen Willem Hanneman, 1577-1598, filmnr 227-231, kast 11

Inv.nrs 426-427: Rekeningen Pieter Bor, 1593-1614, filmnr 232-233, kast 11

Inv.nrs 428-446: Rekeningen Jonathan van Luchtenburg, 1615-1637, filmnr 233-246, kast 11

Inv.nr. 443: Reeckeninge van den Rentmeesterschappe Generael van NoortHollandt **1634**

f. 250: ander uijtgeeff van Reparatiën ende refectiën gedaen aen des Graeffelicheijts hove ende huijsingen inden Hage binnen desen jaere van 1643 te weten: den timmerman, metselaerijen, ijzerwerck, leijdekerijen, rietdeckerijen mette stoffen ende anders daer toe dienende volgens de cedullen geattesteert bij den contrerolleur vanden hove, die hier neffens werden overgelevert.

f. 251v: Ander uijtgeeff ofte betalingen gedaen aen nieuwe timmerwerken ten Hove: betaelt aan Jan Coy hoff timmerman de somme van 12.000 ponden in betaeling van geseijde somme daer voors.hij aengenomen heeft te maecken tot dienst vande Graeffelijk. eenige nijeuwe wercken, inde castelijnie ten Hove mitsgaders 14 nieuwe winkelens ofte comptoirkens, corps de garde ende andere wercken, comende aent hove ende vande Rolle volgens deselve...

f. 252v: *Schrijnwerkerijen*

Jan Pietersz Kiggelaer schrijnwerker van den Hove betaelt de somme van 401 ponden 4 sch over verscheijde schrijnwerckerijen ende anders bij hem gemaect ende geleverd ten dienste vanden hove tsedert den 14 juni 1634 totten lesten julij 1634 ende sijne quitantie zulcx.

f. 252v: *Metselwerck*

Alle de dachhuijren vande metselaers ende operluijden die binnen desen loopende jaere gewrocht hebben aen daegelicxse nodige reparatien vanden hove van 1 januarij 1634 totten lesten decemb daeraen wezende alle geattesteert bij den contrerolleur vande hove als volcht: 12 rekeningen per maand, geen specificaties.

Alle welcke voors.dachgelden verdient zijn bij Joris Cornelisz faes mr metselaer vanden hove zijn knechts ende operluijden ende de voors.maentcedullen zijn bedraegende volgens d'attestatie van contrerolleur op elck gestelt tsamen de somme van 1900 ponden.

f. 253v: Andere nieuwe metselwerk voor de Graefflicheijt ende den hove van Hollandt, doen maecken door last vande heeren vande Reeckeningen in Hollandt bij den Rendant betaelt door ordonnantie vande selve vande reeckening ende attestatie van den contrerolleur:

Bij ordonnantie van de 19.09.1634 betaelt aenden selven faes de somme van 1020 ponden 30 sch in voldoeninge van tgeene bij hem verdient is, soo aen arbeidsloon geleverde materialen, als anders, met veranderen van een gedeelte van het washuijs van zijne Exc 't sedert den 18^e mej 1634 totten 30 oktober daer naer volgens zijne declaratie ende ordonnantie mitsgaders sijne quit. van zulcx.

f. 254r: den selven faes betaelt de somme van 2172 ponden over sijn met zijne knechts arbeidsloon met geleverde materialen vant maecken van de nieuwe oost vant hoff, volgens zijne declaratie, geattesteert bij den contrerolleur. Ordonnantie vanden 2^e december 1634 ende sijne quitantie, zulcx 2172 ponden

Den selven betaelt de somme van 2315 ponden in voldoeninge van tgene bij hem verdient is, int maecken vande gaelderije bijde Staten gevel en de tgene daer aen hanckt.

f. 254r: ijswerck ende slotwerkck, Per maand betaald.

Den selven betaelt de somme van 329 ponden over tgene bij hem geleverd is aen Iserwerck aen de nieuwe poirt staende aende oostzijde van de hove.

f. 255r: Mr Willem Wegewaert betaelt de somme van 40 ponden over zijn verdient loon ter saecke vant repareren van seekere clocke inde cappelle van den hove volgens d'ordonnantie van den 09.04.1634.

f. 255r: Hans Heijndricxs ende Slootma betaelt de somme van 13 ponden over zijn verdient loon int repareren vande clock ende oirloege vande Cloosterkerck wegens zijne declaratie geattesteert bij den contrerolleur.

Steenhouwerijen

f. 255v: Adriaen Jans vander Burch steenhouder de somme van 650 ponden voor levering van verscheijde steenwerck zoo van een neuwe poort als verscheijde andere reparatien bij hem geleverd ende verdient in de jaere 1634 wegens zijne declaratie, ordonnantie van 15.12.1633.

f. 255v: aan deselve betaelt de somme van 63 ponden bij hem geleverd int washuys van Sijn Exc volgens sijne declaratie..

Idem, op verscheijde plaatse geleverd, 35 ponden.

f. 256r: *Glaesmaeckerijen*

Alle de glaesmaeckerijen gevallen binnen desen loopende jaere van 1634 bedraegen volgens de weeckdecullen geattesteert bij den contrerolleur van den hove van Hollland, totaal 987 ponden.

f. 257v: Nieuwe glaesen

den selven betaelt de somme van 111 ponden over de betaeling van verscheijde nieuwe glasen bij hem gemaect ende geleverd soo in den Brabantschen raet als inde casteleynie in den jaere van 1634.

f. 258r: *Leijdeckerijen*

Uijtgeeff ofte betaelinge gedaen aen verschijde reparatien als nieuwe wercken van schalije deckerijen aen des Graeffelicheijts hove ende huijsingen inden hage de Graeffelicheijt toecommende gedaen.

f. 259r: den selven betaelt de somme van 259 ponden dat over het decken vande **nieuwe poirt** bij het aeckerlandt groot vijff roeden vier voeten viercant de roede tot 46 pond mitsgaders tleggen vant loot maeken van maeckelaers etc. volgens zijne declaratie, 69 pond

p. 259r: den selven betaelt de somme van 74 ponden 8 stuijverdat over het decken vande **nieuwe trap van de Ho.Mo.Heeren Staten Generael** groot 2 roeden 4 voeten viercant volgens zijne declaratie geattesteert.

Rietdecker

Loot ende Suduijr

Over leveringhe van loot ende souduijr ende verscheijde pompwerck bij hem geleverd ten behouwe vande hove.

f. 260r: *Leynagels*

f. 260r: *Lijndraeijerijen*

f. 260v: *straetmaeckerijen*

geleverd heeft in tmaecken ende repareren vande straten zoo opt binnen als buijtenhoff.

f. 261r: dat over t maecken vande straet aende noortsijde vande Sael ten hove ende onder de galderije groot tsamen 49 roeden ende vijff voeten.

f. 261v: *Crouwagens*

f. 262r: *mandemaeckerijen*

f. 262v: uijtgeeff gdaen aen stoffen ende arbeidsloon tot het schoonmaecken ende reijnighen van 'Logement van zijn Prince van Orangien

f. 265r: Arij Cleij betaelt de somme van 34 ponden 4 schellingen over verscheijden dachloonen bij hem verdient zoo int opderven vande **fondementen van nijeuwe trap vande Staten generael** ende opbreecken vande tegelen vande keucken van sijn Ex.

f. 270v: werkzaamheden Middenpoort.

04.03.1634, f. ?: faes mr metselaer betaelt de somme van 18 ponden over een vereeringe geaccordeert van dat zijluijden de **toorens vant logijs van sijn Excie vuijtgebickt** hebben.

08.01.1634, f. ?: de gemeene knechts van Jan Cornelis hoofts timmerman betaelt de somme van 18 ponden henluijden toegevoecht tot een vereeringe vant devoir bij henluijden gedaen **int schooren vande voors.torens**.

Inv.nrs 447-454: Rekeningen Willem Nieuwpoort, 1638-1669 (1649-1660 ontbreken), filmnr 246-251, kast 11

Inv.nr. 449: Reeckeningemr Willem Nieuwpoort Raedt ende Rentemeester Generael van Noorthollandt vande Adinistratie vande Domeijnen van der Selvde Qaurtiere ende dese gevolge vandien beginnende dese eerste january 1640 ende eyndigende den laetsten decembris 1642 ende sulcx voordien tijt van drie jaeren

f. 317r: Anderen vuytgeeff van reparatien etc refectien gedaen aen des graeffl. Hoove ende huijsinge inden Haage te weten van timmeragie, metselarien, iserwerck, glaeswerck, leijdeckerie, rietdeckerie met de stoffen etc. anders daer toe diendende binnen dese drie jaerige reeckeninge gedaen volgens de cedullen geattesteert bij den contrerolleur vanden hoove die hier nevens werden overgelevert

Eerst timmerluijden

Reparatie gedaen in het quartier van Pieter Cornelisz.: Alle de dachhuijren etc. arbeidsloonen vande timmerluijden die binnen den voors.jaere aent hoff hebben gewrocht, mitsgaders het

hout ende materialen etc bij den voorm timmerman vanden hove Pieter Cornelisz geleverd sijn tot de dagelijckse reparatien vande wercken vanden selven hove.

Betreft maandcedullen zonder specificaties van de werkzaamheden.

Reparatie gedaen in het quartier van Bartholomeus van Zijl: werkzaamheden aan de 'stallingh van sijne Hoocht', 'in het voorhout, viverbergh als anders', 'reparatie in verscheijde huijsen vande Graeff.'

f. 320: Andere vuytgeeff van nieuwe wercken ende timmeragien ten behoeve vande Graeff. etc den hove op diverse plaetsen gemaect ende bij den rendant betaelt inden jaere 1640 Pieter Cornelisz timmerman vande Hoove betaelt de somma van 260 ponden over geleverd houtwerck ende arbeidsloon verdient aen het huijsken gemaect voor de booden vande Ed.Gr.Mog heeren Staten van Hollandt ende Westvrieslandt volgens ordonnantie ende quitantie.

f. 320v: den selven betaelt 437 ponden 8 sch 9 pen over ende in voldoeninghe vant gunt bij hem gemaect ende geleverd is inden jaere 1643 ten behoeve vant hoff aende nieuwe turffschuijer inden aspuh op het hoff.

f. 320v: den selven betaelt de somma van 101 pond over geleverd houtwerck ende arbeidsloon verdient in des Graeff huijsinge op het hoff, bewoont werdende bij den backer van Zijne Hoocheit.

f. 320v: Cles Brackman backer van Zijne Hoocheit betaelt de somma van 144 ponden over eenige reparatien gedaen in sijne backerie.

f. 320v: Aan Pieter Cornelisz betaelt de somme van 162 ponden van dat hij gemaect ende geleverd heeft voor de huijsinge vande heeren vant hoff provintiael mitsgaders van haere officieren alle de staken ende pecktonnen over de victorie vande gedestruerde Spaensche vloot in november 1639

f. 321r: Willem Pieters mr timmerman betaelt de somme van 128 ponden van dat hij gemaect ende geleverd heeft voor de huijsinge vande heeren van den Hoogen Raedt, mitsgaders haere officieren alle de staken vande pecktinnen over de victorie als vooren

Anno 1641

Eerst reparatien ende dachgelden in het quartier van Pieter Cornelisz: maandcedullen zonder specificaties. Totaal bedrag van 5167 ponden.

Reparaties gedaen in het quartier van Bartholomeus van Zijl: werkzaam in de stallen van ZH, in het Voorhout, in verschillende huizen van de Grafelijkheid.

f. 123: Nieuwe wercken van timmeragie te hove gedaen ende bij den rendant betaelt inden jaere 1641.

Bartholomeus van Zijl mr timmerman betaelt de somma van 2567 ponden over ende in voldoeninge vant gunt bij hem verdient is in het maecken van de baillie int voorhout.

De weduwe ende erffgenamen van Zaliger Jan Gerrits van Lier gewesen steenhouder alhier inden hage, betaelt de somma van 18.102 ponden over ende in voldoeninghe van het werck vande **nieuwe gaelderie aende noortsijde van het binnenhoff** alhier, gemaect bij den voorn Jan Gerrits van Lier zaliger ende Bartholomeus van Zijll sijn borch ende medestander op den 15 augustus 1639 aengenomen blijckende bij het besteck daervan sijnde ende alsoo bij de voors.aennemers voor het voors.werck bedongen was 15.200 ponden ende dat daerenboven de buitewercken daer aen gevallen ende gemaect 't sedert den 2 decembris 1639

voors.bedragende sij 3.499 ponden volgens de declaratie vande voon Jan Gerrits van Lier ende Bargholomeus van Zijl, sulcx de voors.twee parthijen tesamen soude monteren ter somme van 18.699 ponden sijnde over eenighe **gebarste capitelen ende wanleveringhe van**

een hartsteene poort in het besteck gementioneert vande bedongen 15.200 ponden affgetrocken.

Bartholomeus van Zijl mr timmerman betaelt de somme van 332 ponden over ende in voldoeninghe vant gunt bij hem ten dienste vande graeff gemaectt ende geleverd is op de voorn **nieuwe gaellerie** ten hove.

f. 324: denselven betaelt de somma van 4.427 ponden over ende in voller voldoeninghe van eenige **veranderinge gemaectt inde nieuwe camer** voor haere hoocheit mevrouwe de prinsesse van Orangien bij den voorn. van Zijl op den 18 junij 1640 aengenomen ende hem aenbesteet dus hier volgens het besteck ordonnantie ende quitantie.

Aen deselve betaelt de somma van 1400 ponden over de **veranderinghe** bij hem gedaen ende gemaectt in de **Raedtcamer van Zijne Hoocheit** namentlijk 1300 ponden in voldoeninghe vant aengenome werck ende 100 ponden vande belooffde vereeringhe ingevalle tselfde werck binnen de vijf weken soude sijn voltrocken twelck mede geschiet is, dus hier volgens het besteck, ordonnantie en quitantie, 1400 ponden.

Denselven betaelt de somma van 376 ponden over ende in voldoeninghe van het buijtenwerck bij hem gemaectt ende verdient in het **vermaecken vande bovengen gewesen Raedtcamer** van Zijne Hoocheit.

f. 325r: Pieter Cornelisz timmerman vanden hove betaelt de somma van 4.733 ponden over ende in voller voldoeninghe van de **camer** met den gevolge ende dependentie van dien inden jaere **1640 gemaectt voor Haere Hoocht mevrouwe de prinsesse van Orangien** bij den voorn Pr Cornelis op den 18 junij anno voors.aengenomen ende hem aenbesteet.

Denselven betaelt de somma van 5.153 ponden over ende in voller voldoeninghe vande **nieuwe camer voor de heeren van het hoff van Hollandt** gemaectt bij den voorn Pieter Cornelis op den 14 jullij anno 1640 .

f. 325v: Anno 1642: eerst reparatien ende dachgelden in het quartier van Pieter Cornelisz: maandcedullen zonder specificaties. Totaal 3.708 ponden.

f. 326r: Reparatien gedaen in het quartier van Bartholomeus van Zijl: werkzaamheden o.a. in de pickeurschuijer ende stallen van ZH, in het voorhout en viverbergh, reparatie in t scheijdehuys. Totaal 812 ponden.

f. 327v: Nieuwe wercken van timmeragie te hove gedaen inde bij den rendant betaelt in den jaere 1642

Bartholomeus van Zijl mr timmerman betaelt de somma van 573 ponden over ende in voldoeninghe van **eenighe veranderinghe gemaectt in het washuijs** ten dienste vande Ed Heeren Raeden van ZH bij den voorn. van Zijl aengenoemen ende hem aenbesteet.

f. 328r: Pieter Cornelisz timmerman vanden hove betaelt de somma van 332 ponden over ende in voldoeninghe vant gunt bij hem bemaectt ende geleverd is aende **bordestrap van Haer Hoocht** volghens sijne declaratie etc.

Denselve betaelt de somma van 848 ponden over ende in voller voldoeninghe vant gunt bij hem gemaectt ende geleverd is buijten het besteck vande aengenome **houte gaelderie** ende anders.

Denselven betaelt de somma van 1.025 ponden over de **veranderinghe** bij hem gedaen ende **gemaectt in het quartier vande jonghe prinsesse van Orangien** namentl 1000 ponden in voldoeninghe van het aengenomen werck ende 25 ponden tot een priemium ingevalle 't selfde werck binnen de vier weecken soude sijn voltrocken 't welck mede is geschiet.

f. 328v: deselven betaelt de somma van 3.150 ponden over ende in voller voldoeninge van den **houte gaelderie**, mitsgaders eenige reparaties ende veranderinghe van verscheijde huusinge bij den voorn Pieter Cornelisz op den 18 mej 1641 aengenomen ende hem aenbesteet.

Bartholomeus van Zijl mr timmerman betaelt de somme van 267 ponden namentlijk 240 over ende in voldoeninghe van een **uytsteekende garderobbe aen het hoff van SH** gemaectt ende 27 ponden van buijtenwerckk volgens het besteck.

f. 329 r: Pieter Cornelisz timmerman vande hove betaelt de somma van 185 ponden over ende in voldoeninghe van dat hij gemaectt ende geleverd heeft voor de huijsinge vande Heeren Raeden vant Hoff van Hollt verscheijde pecktonnen ende staecken den 11 martii 1642 op het in haelen van Haere Coninclijske Ma van Engelt ende de prinsesse roijael.

Barholomeus van Zijl mr timmerman betaelt de somma van 170 ponden in voldoeninge van dat hij gemaectt ende geleverd heeft voor de respectieve huijsinge vande Ed Heeren vande Reeckeninghen op den 11 maert 1642 alle de staken ende pecktonnen op het inhaelen als vooren.

f. 329v: Denselven betaelt de somma van 825 ponden over ende in voldoeninghe vant gunt bij den voors. van Zijl inden Jaere 1642 verdient is in het vermaecken ende verstijven vande pickeurschuijer op het buytenhoff dus hier volgens het besteck.

Denselven betaelt de somma van 198 ponden in voldoeninge van het buijtenwerck bij hem gemaectt ende verdient in het repareren ende verstijven vande voors. pickeurschuijer.

f. 330r: Adriaen Ijsbrantz van Vliet mr timmerman betaelt de somma van 2.800 ponden over ende in voldoeninghe vant gunt bij hem verdient is in het **opmaken van een nieuwe camer met eenighe veranderinghe naest de nieuwe camer van mevrouwe de prinsesse boven het quartier van ZH prins Wilhem** bij den voors. Van Vliet op den 15 mejj 1642 aengenomen en hem aanbesteedt.

Denselven betaelt de somma van 510 ponden in voldoeninghe van het buijtenwerck bij hem gemaectt boven het voors. aengenomen werck.

Schrijnwercken: zonder specificaties

Metselwerck 1640: dagelijcx nodige reparaties vande hove: zonder specificaties.

f. 332r: Ander nieu metselwerck voor de Graeffel ende den hove van Hollandt doen maecken door last vande Heeren vande Reeckeninghe in Hollt ende bij den rendant betaelt in de jare 1640 door ordonnantiën vande gesijde heeren vande reeckeninghen ende attestaties bij den contrerolleur Kiggelaer:

Jacob van Dessel metselaer vanden hove betaelt de somma van 491 ponden over ende in voldoeninghe van sijne geleverde materialen ende arbeidsloon verdient in het **separeren vanden camer op de oude gaelderie voor ZH den heere prince van Orangien.**

f. 332v: Anno 1641, eerst reparatien ende dachgelden verdient bij Jacob van Dessel metselaer vanden hove: maandcedullen zonder specificaties.

f. ?: Nieu metselwerck gedaen ende bij den rendant betaelt inden jaere 1641

Jacob van Dessel metselaer vande hove betaelt de somma van 135 ponden over ende in voldeoninghe van sijne geleverde materialen ende arbeidsloon verdient in des graeffl huijsinge bewoont werdende bij Jan Verbrugge valckenier van ZH.

Denselven betaelt de somma van 127 ponden over ende in voldeoninghe van geleverde materialen ende arbeidsloon verdient over het maken van een camerken gesepareert vande brandsolder opt hoff.

Denselven betaelt de somma van 105 ponden over ende in voldoeninghe van geleverde materialen ende arbeidsloon verdient inde huijsinghe vande casteleijnie vanden hove.

Dirck Arents 't Holl mr metselaer betaelt de somma van 54 ponden over de helft vande muijrt bij hem gemaectt tusschen des graeffl. Huijsinge bewoont werdende bij Pieter Cornelisz hofftimmerman ende de huijsinghe van Jacques Vraick op de Cinghel vanden hoove.

Jacob Hermansz Schoorsteenmaker betaelt de somme van 36 ponden van dat hij heeft een middel aangewesen: helpen uijtvoeren daer door de schoorsteen op de secretarie van ZH op het hoff gantselick vanden roock is geholpen.

f. 335: Johan van Luchenburch commissaris vande monsteringhe betaelt de somma van 175 ponden denselve toe gevoucht tot herbouwinghe vande nedergestorte muijer vande pickquerstal op het buijtenhoff.

f. 336r: Nieuw metselwerck te hove gedaen bij den rendant betaelt inde jaere 1642:

Jacob van Dessel metselaer vanden hoove betaelt de somma van 1172 ponden over ende in voldoeninghe van sijn geleverde materialen ende arbeidsloon verdient aen eenighe veranderingen bij den selven Van Dessel gemaect in het **logijs van ZH den heere prince van Orangien**.

Denselve betaelt de somma van 244 ponden over ende in voldoeninghe van sijn geleverde materialen ende arbeidsloon verdient aen eenighe veranderinghe gemaect in het hoff van Zijne meergemelte Hoocht op des hoffmesters zael etc

f. 336v: denselven van Dessel betaelt de somma van 212 ponden over ende in voldoeninghe van geleverde materialen ende arbeidsloon verdient aende **bordestrap van het hoff van SH**, den 10 jullij 1642.

f. 339r: Johan Kiggelaer contrerolleur vande hove betaelt de somme van 44 ponden over gelijcke somme bij den selven betaelt door ordre vande Ed.Mog. Heeren vande reeckeningen voor drie isere haertplaeten ende anders om tegens te vieren gebruijckt wordende op het hoff.

f. 340v: Vuijtgeeff van copen ende blickslagerien anno 1640

Henderick Thobias coperslager betaelt de somma van 3 ponden over het schoonmaken vanden roocoperen lantaren staende op de gaelderie van SH.

f. 346r: Gerrit Jansz leijdecker betaelt de somma van 73 ponden over ende in voldoeninghe vant gunt bij hem verordent ende geleverd is soo aende noortpoort als suijdwestsijde van het **nieuwe pavillioen** aende vijver.

f. 347r: Wilhem Vrancken leijdecker betaelt de somma van 6 ponden over het repareren ende dichtmaaken vande daecken met het leveren vande pannen aen de conchergerie vande hoffbrant.

f. 351v: Stratenmakerij anno 1641:

Jan Ijsbrants Staetmaecker betaelt de soma van 131 ponden over ende in voldoeninghe vande nieuwe gemaecte straet ende de materialen daer toe geleverd leggende aende zuijdsijde vande gaelerije beginnende vande poort bij de Corps de Garde noort op ende voorts oost op teghens de hoofse kerck.

Inv.nr. 450, Reeckeninghe mr Willems van Nieuport Raedt ende Rentemeester Generael van Noorthollandt vande administratie vande domeijnen vande selven quartiere ende den gevolge vandien voor de jaeren **1643, 1644, 1645**

f. 326v: Vuijtgeeff van nieuwe wercken ende timmerages ten behouwe vande Graeffel ende den hove op diverse plaetsen gemaect ende bij den rendant betaelt inden jaere 1643

Pieter Cornelisz timmerman vande hove betaelt de somma van 192 ponden bij hem over geleverd hout ende arbeidsloon verdient aen de leuijffkens voor de winckels over de casteleijnie tusschen de twee nieugemaecte poorten vanden hove.

Denselven betaelt de somma van 312 ponden over ende in voldoeninghe vant gunt bij hem gemaect ende verandert is in des graeffel huijsinghe bij den stalmeester Barlips bewoont.

f. 327r: denselven betaelt de somma van 2.500 ponden over de veranderinghe bij den voorn Pr Conelisz in ende omtrent de keucken van ZH gemaect dus hier volgens het besteck.

Denzelven betaelt de somma van 250 ponden over buijtewerck gevallen in de keucken vande nieuwe backcamer op het hoff.

Mr Peter Bogenhuijsen mr timmerman betaelt de somma van 128 ponden over verscheijde pecktonnen met staecken aende heeren vande Hoogen Raedt ende haere officieren geleverd op den 11 martii 1642 op het inhaelen van haere conincklijke Majesteit van Engelandt ende de prinsesse Roijael.

f. 328v: Nieuwe wercken van timmeragie te hove gedaen ende bij den rendant betaelt inden jaere **1644**:

Pieter Cornelisz timmerman vanden hoove betaelt de somma van 253 ponden over ende in voldoeninge vant gunt bij hem geaecht ende geleverd is aen een **houte gaelderije** dienende om vande brantsolder op de nieuwe camer van haere hoocht te gaen.

Den zelven betaelt de somma van 172 ponden over ende in voldoeninghe vant gunt bij hem gemaecht ende geleverd is aende platinghe van des Graeffl timmerhuijs.

Den zelven betaelt de somma van 211 ponden over ende in voldoeninghe vant gunt bij hem gemaecht, geleverd ende verdient is ten dienste vande jonge prinsesgiens van Orangien.

f. 329r: den zelven Pr Cornelisz betaelt de somma van 180 ponden over verscheijde pecktonnen met staecken geleverd voor de huijsinghe vande Ed Heeren Raden vande Provincialen Raedt over de fictorie gehouden van het innemen ende veroveren van het groot ende starcke Hooge ende lage Sas van Gendt den 21 september 1644.

Bartholomeus van Zijl mr timmerman betaelt de somma van 305 ponden over ende in voldoeninghe vande veranderinghe bij hem gedaen inde beneden celderkeucken vande casteleijnie ende de resterende 10 pond over eenigh buijtenwerck bij hem aldaer noch gemaecht dus hier volgens het besteck.

f. 331v: Nieuwe werken van timmeragie te hove gedaen ende bij den rendant betaelt in jaere **1645**:

Bartholomeus van Zijl mr timmerman betaelt de somma van 26.500 ponden over ende in voldoeninge vant gunt bij hem verdient ende geleverd is in het opmaecken vande **timmeragie vande Hoogen Raedt** namentlijk 19.000 (...) in plaets van 20.000 (...) voort voorgestelde besteck bij hem bedongen noch 1400 (...) in plaets van 1500 (...), noch 2.000 (...) in plaets van 3.000 (...) ponden. (...) alles voor buijtenwerck zoo metselwerck als anders ende mede voor een extraorinarise declaratie nog 2.000 (...) voor de nieuwe griffie bij den zelven Van Zijl gemaecht in het besteck niet begrepen ende de resterende (...) ponden tot vereffeninge van de somme den aennemer toegestaen, zulcx maeckende te samen de voors.somma van 27.500 ponden volgens het besteck.

f. 332r: Den zelven betaelt de somma van 301 ponden namentlijk over ende in voldoeninghe vant gunt bij hem bedongen ende van het opmaecken van seeckere solderinge met eenige dackveinsters te hove bij hem gemaecht met de toegedane leverantie ende noch 21 ponden van buijtwewerck hier op gevallen. Volgens zijn declaratie besteck ordonnantie ende quitantie. Dirck Jansz Huijdenraedt ende Pr Willems Hogenhuijsen als curateurs vande boedel van wijlen Jan Cornelisz hofftimmerman betaelt de somma van 500 ponden in voldoeninghe vant gunt bij hem inden jaere 1637 gemaecht ende geleverd is tot het vieren vande victorie van Breda zoo van staecken ende pecktonnen voor de respectie huijsinghe vande Ed Heeren van den Hoogen Raeden, de Ed Heeren vande provincialen Raedt ende de Ed Heeren vande Reeckeninghen des Graeffelicheijts van Hollandt mitsgaders haere Ed Mog officieren.

f. 332v: Joost Guldemont gelast zijnde van Dirck Jans Huijdenraedt als curateur vanden boedel van Jan Cornelisz za in zijn leven hofftimmerman betaelt de somma van 497 ponden over ende in voldoeninghe vant gunt bij hem inden jaere 1638 gemaecht ende geleverd is tot blijvuyre over de geboorte vande Dauphijn van Vranckrijck.

Christoffel Charels betaelt de somma van 100 ponden hem tot subsidie vande reparatie bij den zelven gedaen aende huijsinghe bij hem bewoont aen de zuijtzijde vant binnenhoff toegevoecht.

Jan Schillemans beeltsnijder betaelt de somme van 14 ponden over **vier pijnappels** bij hem gesneden staende op de **balustrade op het pleijn vande nieuwe raedtcamer** vande Ed Heeren vande Hoogen Raede.

f. 333r: Willem Pietersz Hogenhuijsen mr timmerman betaelt de somma van 157 ponden in voldoeninge van dat hij gemaect ende geleverd heeft voor de huijsinghe vande Ed Heeren vande Hoogen Raedt mitsgaders haer Ed officieren de staecken ende pecktonnen over de fictorie van de stadt Hulst den 22 november 1645.

Pieter Cornelisz mr timmerman vanden hoove betaelt de somma van 190 ponden over verscheijde pecktonnen met staecken geleverd voor de huijsinghe vande Ed Heeren Raeden vande Provinciaelen Raedt mitsgaders haer Ed officieren over de fictorie als boven.

f. 335r: Ander nieu metselwerck voor de graeffl ende den hove van Hollandt doen maecken door last vande heeren vande Reeckeningen in Hollandt ende bij den rendant betaelt in den jaere **1643**.

Jacob van Dessel metselaer vanden hove betaelt de somma van 120 ponden over ende in voldoeninge van zijn geleverde materialen ende arbeidsloon verdient in de **ceucken ende backcamer van ZH den heere prince van Orangien**.

f. 336v: In den jaere **1644** is bij den rendant geene betaelinghe van nieuw metselwerck gedaen.

f. 337v: Nieu metselwerck te hove gedaen ende bij den rendant betaelt inde jaere **1645**: Cornelis van Wourden mr metselaer betaelt de somma van 243 ponden namentlijk over ende in voller voldoeninge van het arbeidsloon van zeeckere muyren op het pleijn aende noortzijde vande Hoogen Raed met het stellen van een **groote hartsteene poort** techt over de casteleijnie en een **hartsteene trap** op het voors.pleijn mitsgaders 3 ponden (...) tot een foije alles volgens het besteck.

f. 341r: Pieter van Loon coopman tot Amsterdam betaelt de somma van 34 ponden over gelijcke somma bij hem betaelt voor drie haertplaeten die gestelt zijn op het hoff ten dienste vande Ed Heeren vande Hoogen Raeden mitsgaders 2 pnden over de vracht vande zelve haertplaeten van Amsterdam tot in den Hage.

f. 342v: Anno 1645

Hendrick Thobias betaelt de somma van 4 ponden over het schoonmaken van een roocopere lantaren staende onder de gaelderie van ZH.

f. 371v: Vranck Jansz steenplaetser tot rijswijck betaelt de somma van 96 ponden over 12.000 rijswijckse klinckers bij hem in julij 1645 aende plaets vande camer vande Hoogen Raedt ten dienste vande graeffel. Geleverd.

Den zelve betaelt de somma van 988 ponden over ende in voldoeninghe van 129.000 zoo rijcxwijckse als leijsche klinckerts bij hem ten dienste vande graeffel geleverd.

Inv.nr. 451: Reeckeninge mr Willem van Nieupoort Raet ende Rentemeester Generael van Noorthollandt vande Administratie vande Domeijnen vande selven quartiere ende den gevolge vandien voor de Jaeren **1646, 1647 en 1648**:

f. 329v: Anderen vuyjtgeeff van nieuwe wercken ende timmeragie ten behouve vande graeffel. Ende den hove op diverse plaetsen gemaect ende bijden rendant betaelt inden jaere **1646**:

f. 330r: Arijen van Vliet mr timmerman betaelt de somma van 1075 ponden over ende in voldoeninghe vant gunt bij hem zoo aen houtwerck geleverd als arbeidsloon verdient is aende reparatien bij hem gedaen onder de vertreckcamer vant Hoff van Hollandt volgens het besteck.

f. 331v: Nieuwe wercken van timmeragie te hove gedaen ende bij den rendant betaelt inden jaere **1647**:

Barholomeus van Zijl mr timmerman betaelt de somma van 630 ponden over ende in voldoeninghe vant gunt bij hem gemaect ende geleverd is in mej 1647 zoo aen hout ende arbeidsloon tot de staketsels door orde gemaect op de begraeffnisse van ZH prins Henderick van Orangien Hooch Loffel memorie.

f. 333r: nieuwe wercken van timmerluijden te hove gedaen ende bij den rendant betaelt in den jaere **1648**:

Willem Pietersz Hogenhuijsen mr timmerman betaelt de somma van 304 ponden in voldoeninge van dat hij gemaect ende geleverd heeft voor de huijsinghe vande Ed Heeren vanden Hoogen Raedt mitsgaders haere Ed officieren alle de staecken ende pecktonnen over de blijvuijre aengesteecken over de Vreede geslooten tusschen Phillips de vierde van dien naem coninck van Hispanien etc ter eenre ende de Ho Mo Heeren Staten Generael vande geunieerde Nederlanden ter andere zijden den 5^e junij 1648.

f. 333v: Bartholomeus van Zijl mr timmerman betaelt de somma van 825 ponden namentlijk 800 ponden over het werck achter de groote stal van ZH comende achter op de beeck bij hem ter voors.somma op den 12^e feb 1648 aengenomen volgens het beseck daer aff gemaect ende 25 ponden over buijtenwercken hem toegevoucht ende in aensien van eenige wanleveringe alzoo bij hem aengenomen ende geacquiesceert.

f. 335r: Ander nieu metselwerck voor de graeffl ende den hove van Hollandt doen maecken door last vande heeren vande Reeckening in Hollandt ende bij de rendant betaelt inde jaeren tijdens deser drie jaerighe reeckeninghe.

Anno **1647**

Job Willems van Swieten meester metselaer alhier inden hage betaelt de somma van 1321 ponden namentl 700 (...) over ende in voller voldoeninghe vant werck van een riool bij hem inden jaere 1645 aengenomen ende onder den Raedt van Staten alhier opt hoff gemaect alsmede van het opvijselen vande cap voor aende strate vande castelenie alhier ende 't maecken vant werck van dien bij hem op besteck den 27 junij 1647: aengenomen ende opgemaect ter welcken somma van 811 ponden (...) de buijtenwercken ende wanleveringhe daer inne affgerekent.

f. 335v: In den jaere **1648** geen betalinge is gedaen van eenigh nieu metselwerck.

f. 339v: Joost Cornelisz Welesteijn Coperslager betaelt de somma van 267 ponden over leverantie van coopere stolpen bij hem ten behouve vande graeffelicheijt gemaect.

Inv.nrs 455-465: Rekeningen Johan Nieuwpoort, 1670-1684 (1674, 1675, 1681, 1684 ontbreken), filmnr 251-259, kast 11

Inv.nrs 466-494: Rekeningen Johan Meerman, 1685-1716 (1706, 1713, 1714 ontbreken), filmnr 259-282, kast 11

Inv.nr. 469: Rekening van mr Johan Meerman van de Rentmeesterschappen Generael van Noorthollandt metten gevolge van dien vanden jare **1688**. Omme 't Hof.

Anderen uijtgeeff van reparatien gedaen aen des Graeffel. Hoove ende huijsinghe in Den Hage te weten timmerluijden, metzelaers, ijsrwerck, leijdeckerijen, glaswerck etc. mitsgaders de stoffen daer toe behoorende, tijde deser Reecken.

Geen gespecificeerde rekeningen.

Anderen uijtgeeff van nieuwe wercken ten Hove en timmeragien gedaen op diverse plaetsen ende bij den Rendant betaelt tijde deser Reeckening.

Bij den rendant is inden jaere 1688 geen betalinge over nieuwe timmeragen gedaen.

f. 401r: Leendert Taal steenplaetser betaelt 47 pond 4 schellingen over leveratie van rijswijckse steen in den jaere 1688.

Inv.nr. 470: Rekening van mr Johan Meerman van de Rentmeesterschappen Generael van Noorthollandt metten gevolge van dien vanden jare **1689**. Omme 't Hof.
Anderen uijtgeeff van reparatien gedaen aen des Graeffel. Hoove ende huijsinge huijsinge in Den Hage te weten timmerluijden, metzelaers, ijsrwerck, leijdeckerijen, glaswerck etc. mitsgaders de stoffen daer toe behoorende, tijde deser Reecken.
Geen gespecificeerde rekeningen.

Anderen uijtgeeff van nieuwe wercken ten Hove en timmeragien gedaen op diverse plaetsen ende bij den Rendant betaelt tijde deser Reeckening.
Bij den rendant is inden jaere 1689 geen betalinge over nieuwe timmeragen gedaen.

Anderen uijtgeeff van nieu metselwerk van den Hove van Hollandt en bij den Rendat betaeldt tijde deser Reeckening, 1689. Niets.
f. 401r: Outger Catt houtkoper betaelt 171 pnd 10 schellingen over de gedane leverantie van kamerdeelen.

Inv.nr. 477: Rekening van mr Johan Meerman van de Rentmeesterschappen Generael van Noorthollandt metten gevolge van dien vanden jare **1696**. Omme 't Hof.
Anderen uijtgeeff van reparatien gedaen aen des Graeffel. Hoove ende huijsinge in Den Hage te weten timmerluijden, metzelaers, ijsrwerck, leijdeckerijen, glaswerck etc. mitsgaders de stoffen daer toe behoorende, tijde deser Reecken.

Eerst Timmerlieden
Reparatien gedaen bij den Hofftimmerman Jan van Roijen
Anno 1696

De dachheuren ende arbeysloonen vande timmerluijden die voor den Hoove hebben gevroght bedragen de materialen daer inne begrepen tot de dagelijcxre reparatien vanden Hoove ende tot onderhoudinge van dien ende bij den rendant betaelt, de somme van 3233 pond over 't geene Jan van Royen verdient heeft vande 7 january 1696 tot den 31 decemb daer aenvolgende op 9 distincte ordonnantiën geslagen op sijne geattesteerde declaratien en quitantien.

Anderen uijtgeeff van nieuwe wercken ten Hoove ende timmerage gedaen op diverse plaetzen ende bij den Rendant betaelt.
Anno 1696
Nogh inden jare 1696 is geen betaelinge van eenige nieuwe werken gedaen.

Schrijnwerckerijen
Anno 1696
Nogh alsoo inden jare 1696 geen betaelinge aen schrijnwerckerijen zijn gedaen.

Metzelwerck
Anno 1696
De dagheuren en arbeidsloonen vande metzelaers en opperluijden die binnen den jaere tijde deser reeckeninge gewrocht hebben aende dagelijcxre reparatien vanden Hoove ende bij den rendant betaelt zijnde volgende
Geen specificaties van de werkzaamheden.
Anderen uijtgeeff van nieuw metzelwerck vanden Hoove van Hollant ende bijden rendant betaelt tijde deser reeckening

Anno 1696

Nogh alsoo inden jare 1696 geen betaelinge van nieuw metzelwerck is gedaen.

Glasmaeckerijen

Anno 1696

De weduwe van Jan de Steur glzenmaeckster of Evert Lowerenburgh haer schoonsoon, bet. 576 pond 18 sch over gedane reparatien van glasen inde quartieren van 't Hoff ter directie van uw Ed. Mo.

Leijdeckerijen: Uytgeeff ofte betaelingen geden aen verscheijde reparatien als anders van schaliedeckerijen aen des Graeffel. Hoove ende huijsinge inden Hage.

Geen specificaties.

Anderen uytgeeff schouvagerijen anno 1696

Jacomo Sel... betaalt voor 't vegen van schoorstenen int quartier van haer hoogh mog.

Uutgeeff ofte betaelinge aen verwen en schilderen Anno 1696

Antony Dyckmansbetaalt 27 pond 16 sch over verdient verwloon inden jare 1696

Betaelt de volgende onkosten over en ter saecke van een generale verwinge van het gehele hoff met den gevolge van dien als eerst aen Ant. Dijckmans 987 pond 13 sch voor arbeysloon en buytewerck volgens bestek.

Adraen de Visscher over leverantie van lootwit op 2 declaraties etc., 227.6.0

Jacob Umbgrove over leverantie van engels bruyne verf, 134.18.0

Nicolaes Kuyl over leverantie van groene verff, 189.7.0

Gerard Ijsbrantsz over leverantie van lijnoly, 476.12.0

Jan Nanninghs over een Aane oly, 48.4.0

Te samen 2064 pond.

Betaelt de volgende sommen van penningen, over gedane reparatien aende Muntkamer inden jaren 1696 als eerst aen Jan van Royen, timmerman, 328.17.6

Hendrick Schoof, smit, 83.18.0

Pr. Mime steenhouwer, 97.93

Johannes de Horst, lootgieter, 23.16.3

Anthony Dijckmans schilder, 47.12.0

Ary Blootelingh, metzelaer, 99.2.-

Te samen 680.15.0

Inv.nrs 495-497: Rekeningen Gaspar van Kinschot, 1717-1719 (1720, 1721 ontbreken), filmnr 282-284, kast 11

12 Gebouwen: Het Grafelijk Hof

Inv.nr. 5241: Rekeningen Pieter Plumioen, 1511 (transcriptie in uitvoering)

Inv.nr. 5243: Buitengewone rekeningen van Jan Hanneman, rentmeester van Noord-Holland, van de nieuwe werken en reparaties, gedaan 'totter ampliatioe' van de Rekenkamer van Holland, 1561-1562.

Inv.nrs 5362-5547: rekening van de thesauriers van 's-Gravenhage 1560-1793: betreft rekeningen van de Sociëteit; metselarije: vooral straatstenen. Niets m.b.t. bouwactiviteiten Binnenhof.

NA, 3.01.28: Inventaris van het archief der Rekenkamer ter Auditie van de Gemeene-landsrekeningen en de opvolgende Colleges met de daaronder berustende Rekeningen Domeinrekeningen

6 Raad en Rentmeester-Generaal der Domeinen van Noord-Holland (na 1728: Noord-Holland, Kennemerland en Brederode in het Zuiderkwartier); de rekeningen over 1763, 1764 1768-1779 en 1790 ontbreken.

Waarschijnlijk alleen summie beschrijvingen van bouwwerkzaamheden zonder specificaties.

Inv.nrs 5025-5029: Rekeningen van mr Gaspar van Kinschot, 1722-1726

Inv.nrs 5030-5031: Rekeningen van Jacob van Thiel, 1727-1728

Inv.nrs 5032-5035: Rekeningen van Adriaan Steyn, rentmr-gen van Noord-Holland etc, 1729-1734

Inv.nrs 5036-5037: Rekeningen van Pieter van der Camer, 1735-1736

Inv.nrs 5038-5065: Rekeningen van Willem Geerlings, 1737-1766

Inv.nr. 5065: anderen uytgaven wegens reparatien &a gedaan zoo aan de graafflijkheidshooven en huysingen in den Hage als aan het Stadhoudelijke Quartier, zoo op het binnenhoff als elders: te weeten van timmer ende metselwerken, ijser en slootewerken, verwen, leijdekker en pompmaker en glazemaker &a met alle de materialen en behoeften daar toe xenende en betaalingen in den jaare 1766 des weegens gedaan.

Eerst van *timmerwerken* etc. bij den Hofftimmerman gedaan

Betreft:

. onderhoudt en reparatien van den Hove , 07.12.1765-08.02.1767

. Gedaane leverantien en over arbeidslooonen van het Stadhoudelijke Quartier, 07.12.1765-28.02.1767

. onderhouden der balien rontsom het geheele Voorhout en Lange Vijverbergh

. weegens het ... Thesaurie van den Heere Prince Erffstadhouder bij attestatie met ordonnantie van 03.01.1766, 4500 pond.

. Aan Johannes ten Hout stoelemaker 117 ponden weegens geleeverde stoelen in 1765 en 1766

Metzelwerken:

. weegens arbeidslooonen der metselaare en opperluijden in de reparatie van der Graafflijkheidswerken, 07.12.1765-28.02.1767, 4901 pond

. weegens arbeidslooonen der metselaare en opperluijden in de reparatie aan het SQ, 07.12.1765-28.02.1767, 2879 pond

. aanneming van het maken van een haaversolder boven het valkhuijs volgens attestatie van de opsiender Van der Linde, 1919 pond.

. weegens aanneeing van te doene reparatie van twee gebouwen naast de Thesaurie van de Prince Erffstadhouder, 2775 pond.

Eijser en slootemakerijen etc.

. over geleeverde ijserwerken als spijkers ten diensten van des Graafflijkheidswerken, 07.12.1765-28.02.1767, 2550 pond

. over geleeverde ijserwerken als spijkers aan het SQ, 03.12.1765-28.02.1767

. smit weegens gelleverde ijserwerken en arbeidslooonen aan des Graafflijkheidswerken, 02.12.1765-27.02.1767, 1668 pond

. smit ter zaake als vooren aan het SQ, 727 pond

. koper en blikslager weegens leeverantie en arbeidsloon aan des GW

Steen en Beelthouwerijen:

- . Jan Oosthout wegens leverantie en arbeidsloon des GW, 573 pond
- . idem wegens geleverde steene paalen rondsom de paradeplaats, 1620 pond
- Glaasmakerijen:*
- . Johannes van Louwerburgh wegens leeverantie en arbeidsloon als glaasemaker aan der GW, 157 pond
- . idem aan het SQ, 50 pond
- . Jacobus Mok glaasemaker wegens leveratie en arbeidsloon aan GW, 868 pond
- . idem wegens het SQ, 259.12
- Leijdekkerijen, Lootgieterijen en pompmakereijen:*
- . over leverantie en arbeidsloon als leijdekker aan de GW, 2381 pond
- . over leverantie van loot en soldeer alsmeede arbeidsloon als lootgieter en pompmaaker aan des GW, 1638 pond
- . idem aan des SQ, 948 pond
- Straatmakerijen:*
- . wegens verdiende arbeidsloonen int district van het Hoff, 1507.6.0
- . wegens geleverd zant en ballast t.d.v. GW, 307 pond
- Touwwerk:*
- . wegens geleverd touwwerk (niet aan wie), 297 pond
- Verven & Schilderen:*
- . Bernardus Surmont wegens geleverde verff en arbeidsloon aan de GW. 1018 pond
- . idem aan het SQ, 488 pond
- . F.P.C. Haag, konstschilder voor het repareeren en schoonhouden van schilderijen op het SQ, 67 pond
- Horlogiemakerijen:*
- . voor een jaartractement als repareerder van de Hoff en Kloosterkerkklokken, 12 pond
- . voor een jaartractement voor het opwinden en schoonmaaken vant horlogie op de Reekenkamer en het smmeren der luyjklok in de tooren van de zaal, 20 pond
- Oprijden etc van materialen*
- . rijden van zant, steen en pijn t.d.v. de GW, 2153 pond
- . vragtloon van straatklinkers
- Inkoop van materialen*
- . geleverd hout t.d.v. GW, 4426
- . wegens geleverde steen, kalk, tras t.d.v. GW, 2546 pond
- . wegens geleverde straatklinkers, 1440 pond
- . wegens geleverde klinkersteen, 2510 pond
- . wegens leverantie van Rijnse leijen, 460 pond
- . aan de opzigter Govert van der Linde wegens door hem ingekogte salkosche leijen en betaalde vragt en verschotten, 1670.8.0
- . wegens leverantie van gebrande schilpen
- . aan het metselaars en dekkersgelde in den Hage wegens het keuren van steen en leijen, 30.6.0
- Totale uitgave, 63.731 pond 8 schellingen

- Anderen uytgaaff van gemeene zaaken en extraordinaris parthijen in den jaare 1766:
- . leverantie van couranten en schrijfbehoeften, 414.16.0
 - . inbinden van boeken, reekeningen etc., 82.4.0
 - . Isaak Dier tappissier wegens leverantie en arbeidsloonen in 1765, 476 pond
 - . Jan de Meijer en zoon, borduurwerkers, wegens leverantie en arbeidsloon, 512 pond

- . Abraham Deel tappissier over arbeidsloon en leverantie in 1765 t.d.v. het Hoff van Justitie, 132 pond
- . Abraham Deel idem, t.d.v. de Provinciale Reekenkamer, 34 pond
- . Abraham Deel idem, t.d.v. de Krijgsraad, 78 pond
- . leverantie van kaarsen, 139.18.0

Andere uytgaaff van betaalingen gedaan tot onderhoud van de Scheveningse wegh en tolhuys

Inv.nr. 5066: Rekening van mr. Justus Witte, 1767-1768

Inv.nr. 5067: Bijlagen tot de rekening van Elbert Testart, 1776

Inv.nrs 5068-5085: Rekeningen van mr Christoffel Jan van Dam, 1780-1792

Inv.nrs 5086-5093: Rekeningen van Abraham Haverslag en Gerrit Vermooten, 1798-1806

NA, 3.01.29: Inventaris van het archief van de Financie van Holland, (1515)1572-1806(1830)

Waarschijnlijk geen documentatie mbt BH.

NA, 2.01.21: Inventaris van de archieven van het ministerie van Financiën, 1798-1813

Inv.nr. 1154, nr 18, nr 5, nr 40, nr 41, nr 80, nr 94, nr 122

Nr 94: Lijst der geschilderde doekvakken, deurstukken en zolderingen genomen uit de vertrekken in het paleis op het BH in 's Hage en getransporteerd naar het paleis in 't Bosch, door intendant HTB, Guicherit

Inv.nr. 1158, nr 122d, 122e

NA, 2.01.25:

Inv.nr. 41

Inv.nr. 106

Literatuur:

C.H. Peters, 'Het kasteel 'Die Haghe'', Die Haghe Jaarboek 1894, p. 5-67

G.G. Calkoen, 'De Wording en Ontwikkeling van het 'Hof in die Haghe'', gedurende de middeleeuwen', Die Haghe Jaarboek 1901, p. 8-68:

Rekeningen van den rentmeester van Noord-Holland (Grafelijkheids Rekenkamer?)

De rekeningen van de grafelijkheid van Holland uit de Beierse periode

Serie I, deel 1393-1396. D.E.H. de Boer en D.J. Faber (ed.), Den Haag 1997

Serie II, deel 1393-1396. D.E.H. de Boer e.a. red., Den Haag 1983

Idem, serie I, deel 1358-1361. D.E.H. de Boer e.a. red. Den Haag 1997

RGP Grote serie 182, 237, 239

H.J. Smit (ed.), De rekeningen der graven en gravinnen uit het Henegouwsche Huis. 2 dln.

WHG derde serie 46 en 54, Utrecht 1924-1929

Deel 3: Inleiding. WHG derde serie 69, Utrecht 1939

NA, Bibliotheek, 3 delen: V 1015.163; V 1015.172; V 1015.186

In deze rekeningen komen de gebouwen van het grafelijk hof niet voor. Het gaat over de 'herberge', het personeel van de graaf/gravin en de 'kost', het levensonderhoud.

J.C. Kort, Het archief van de graven van Holland 889-1581, 3 dln, Den Haag 1981

H.G. Hamaker (ed.), De rekeningen der grafelijkheid van Holland onder het Henegouwsche huis. 3 dln. WHG Nieuwe serie 21, 24, 26, Utrecht 1875-1878.

Koninklijke Bibliotheek (KB) Deel 1: NL 13 U 1002 21, microfiche NBM Mfe 13344

KB Deel 2: NL 13 U 1002 24, wordt gedigitaliseerd, n.a.

KB Deel 3: NL 13 U 1002 26, idem

NA, bibliotheek, 3 delen: V 1015.75; V 1015.78; V 1015.80

WHG = Werken uitgegeven door het Historisch Genootschap

DI 1: p. 53: Rekening van Noordholland 1317: Herstellingen en verbouwingen aan het Hof te Den Haag:

Dit is Enghebrechts uitgheven den leydeckers ende den glasemaker.

In den ersten meester Jan den glasemaker van dat him ghebrac, dat him Vrederic niet al en betaelde van den vinsten in die clerkecamer, 5 sch, 2 d.

Item van drie winjseren ende twee yseren balken, 8 sch.

Item in die selve camer 8 windyser, 16d.

Item up die selve tijd van 6 voete glaes and oude bottelrie, bi Jan Cauchiere, 5 sch.

Item 3 windyser, 6 d.

Item aen die taelgerie 5 voete glaes, 4 sch, 2d.

Item 10 windysers, 20d.

Item aen de taelgerie van 14 voete ouds glaes, van de voet 4d, dat doet, 4 sch, 8d.

Item an de nue waerderobe van 2,5 voet glas, 2 sch, 1d.

Item ande camer daer men tboec screef, 2,5 voete glaes, 2 sch, 1 d.

Item bi Rogiere 7,5 voete glaes, dat staet an die waerderobe bi mire vrouwen amer, die voet 10 d., dat doet, 6 sch, 3d.

Item van 3 windyser, 6 d.

Item an sharen borstiers camer 9 voete ouds glaes, 3 sch.

Item 6 windyser, 12d.

Item 1 half hondert tinghelysers, 2d.
Item an sharen borstiers stove, van 18 voete nuwes glaes, die voet 10d., dat doet 15 sch.
Item 7 windyser, 20d.
Item van allen den husen te stoppen in den hof die met riede ghedeckt sijn, hem tveen van 14 daghen elk erlyc 7d. sdaghes, dat doet 16 sch, 6d.
Item om locsnoer, 3 sch.
Summa 4 pnd 21 d.

Item heeft Enghebrecht uitghegheven van sloten overal daers te doene was in den hof. In den ersten, sdonredaghes voer palmen, an der joncvrouwen camerdoere 4 clinken, 16d.
Item an die scaeprade up die camer twee clincslothe, 2 sch., 8d.
Item an die bottelrie 1 yseren scof, 4 d.
Item an die scaprade in die bottelrie drie clincslothe, 2 sch, 8d.
Item an die camer int havihuus 1 clinckslot, 12d.
Item an die nuwe warderobe 1 clinckslot, 6d.
Item and oude bottelrie, daer Jan Cauchier lach, twee clinken, 8d.
Nog een aantal rekeningen van sloten

Dit is die cost van timmerwerke binden hoven int jaer voerscreven (1316/1317)
In den ersten bi Jan Cauchier and oude botelrie om ene eyken balke, 8 sch.
Item an die zelve amer ende and oude zale, van den recken te makene ende van der doere, meister Michiel met him vieren van elf daghen elken 8d. sdaghes, dat doet, 29sch, 4d.
Item an een scapreel van 2 paer hanghels, 2 sch.
Item van der traielen venstre te vermaken, 3 sch.
Item van ene paer hanghels ende 2 vingerlinc an die dore ende 2 vingerlinc and oude zale, 3 sch.
Item om 500 laschysers, thondert 10d. ende om 1000 scotspikeren, thonder 5d., ende 400 tinghelysers, thonder 4d., dit doet 9 sch, 8d.
Item an deselve camer meester Jan den maets, van 15 daghen, sdaghes 8d., dat doet 10 sch.
Item van 2 dusent stiens, daer men de kameneye of makede, 1 pond
Summa (timmerwerk) 4 pond 5 sch.

Item an die nuwe warderobe after die zale bi Rogiere om hondert boykene borde, 18 sch.
Item van den trailien venster te vermaken, 6 sch.
Item om 2 paer hanghels ende 4 vingherlinc, 18d.
Item van enen blaker voer tglasvinster ende een paer cricwerks, 9d.
Item 300 laschyser, 2 sch., 6d.
Item 1000 scotspikeren, thonder 5d., dat doet 4sch., 3d.
Item meester Jan den maets van den vincer ende scoersteen, van 12 daghe, 8 sch
Item meester Michiel den timmerman met him vierden, van 5 daghe te timmeren, 13 sch, 4d.
Item op mire joncvrouwen camer meister Michiel him derden 6 daghe van scaeprade, banke ende stole te maken, 12 sch.
Item om 2 paer hanghels ten scaprele ende ten hecken, 2 sch.
Verder laschysers, scotspikeren, tinghelysers, windysers etc.
Item meester Jan den maets, van der kamer daer die ghevel of ghevallen was te maken, van 3 daghen, 2 sch.
Item van der taelgerien, die taeflen op te weghene ende te vermaken ende Robbrechts camer van Aras te maken, van 4 paer hanghel, 2 sch.

Item meester Jan den maets, van Robrechts camer te mathen ende die vloer te paveyen van 4 daghen, 32d.

Item van des arborstiers camer. In den ersten, van drien paer hanghels ten venstren, 18d.

Item meester Jan den maets die vensteren uit te breken ende te maken van 9 dahe, 6 sch.

Item tusken de twee zalen die mure te maken van 3 daghen, 2 sch.

Item om 3000 steens ter selver mure ende te Hermans camere, 24 sch.

Item Hermans touwe te verscarpen ende te verstalen, 10d.

Dit is die cost van der clerke camer ende van anderen stucken, daers te doene was. In den ersten, an die camer meester Jan den maets den scoersten ende tfinster uit te breken ende te maecken in ses daghen, 4 sch.

Item an die selve camer een onderschot ende an die botterie van den scapreel te maken, 10sch.8d.

Item an die scaeprade in die buttelrie drie paer hanghels, 3 sch.

Item an der clerke camer van 4 paer hanghels, 6 sch.

Item van der groter trailien, die voer tglasvenster staet te vermaken, 12 sch.

Item van enen yseren bueghel onder den scoersten, 6 sch.

Item om een dusent steens an den scorsteen, 9 sch.

Item van den glinde tusschen der taelgerien ende thoudehuus ende voor doude bottelrie, van 400 laschysers, 3sch.4d.

Ondermeer bouw van een nieuwe stal: item van den selven steen te voeren van Ryswijc in den Haghe elk dusent 13d., dat doel 3 pond 18sch.

Wagenschot komt uit Den Briel, via Schiedam en Hinderdamme naar Den Haag.

Planken, posten, balken, sparhout tot ribben in de stal, spanhout, balken voor kozijnen en vensters, hout (reep, 'dar men thout mede coppelde', 62 ankers, 32.000 leien. Lood om de stal mee 'te vorsten'.

DI 2: Rekening van Noordholland van het jaar 1343

p. 47: bouwmaterialen gekocht t.b.v. het hof te Den Haag

Item Gheret Heynen uytgheven o provanche, mede te tymmeren binnen hove in die Haghe ende thof in rake mede te houden.

Veel inkoop van materialen: lood,

p. 48 e.v.: kosten van timmerwerk en meer aan het genoemde hof

Item uytghegheven van tymmeren ende hemelen als andersins overal binnen hove, dairs te doene was.

Eerst om die noirtside van miere jonctrouwen camer te verscieten ende die veynsteren te versien in die weke na onder vrouwen dach nativitas int jair (13)43

't hout ghenomen van mijns heren provanche

Arbeidsloon

Item Dirc den smit van yserwerc: hangheles, middelysers, lasysers, scietspikers

Item om den ganc up te weggen van den doen latten te houwen up die waidierobbe ende van der bachuys poirte te vermaken in die weke na sente Michels dach:

't hout ghenomen van mijns heren provanche: arbeidsloon, ijzerwaren, sloten, sleutels.

Item an den goten, dair dat dac inghevallen was boven den trappen, overmieds die valbregghe ende die bregghe bi den slachuyze te verbeteren, dair men turf over mennede

't hout gehnomen van mijns heren provanchie, arbeidsloon, ijzerwerk.

Item van tymmeren binnen hove, van der tijt dat mijn vrouwe in die Haghe quam, dat was te vastelavond tot paesken toe.

Item Gheret Heynen uytgheven om provanche, mede te tymmeren binnen hove in die Haghe ende thof in rake mede te houden.

Item uytghegheven van tymmeren ende hemelen overal binnen hove, dairs te doene was. Eerst om te versien t bachuys, die stegher an den groten toren, die capelle, den schoorstien up tritsoir, die 2 scoerstien in der meester kanpen camer ende an niere joncvrouwen camer omme die zolreplanken, die verrot waren uyte doen ende Andre nuwe planken dair in te doen ende te weggen, dair se ghesonken was ende weder te paveren en ten vuyster te maken, den scoorstien van der koken te versien en te krebber in den groten stal.

Item Hanne Backer om die koken te placken doe mijn here ende mijn vrouwe beyde in die Haghe waren.

Item uytghegheven om der lewen juys te maken ende om t hout te hemelen, datter ghevalen was int Bosch dair die hoep of ghebezicht was an der lewen huys.

Rekening van Noordholland over het jaar 1344

p. 172: bouwmaterialen aangeschaft om den hof te 's Hage in goeden staat te houden

p. 173: kosten van timmerwerk binnen hove

p. 179: nog van timmerwerk binnen hove en te 's Gravenzande: item om te maken een scapprade in tritsoir om den pet van der koken oben een hant te maken om te versien die crebber in den groten stal, om die odenvairsneste te maken, om te hemelen des te doene was up mijns jonchere camer ende andersins.

Item uytghegheven om te stoppen binnen hove mid leyen ende mid teghelen overal, dairs te doene was; om te stoppen an die zale, an miere joncvrouwen camer, an den groten stal ende an den stien.

p. 190: uitgaven t.b.v. de kapel te 's Hage: item uytghegheven om des men behoefde ter capelle in die Haghe.

DI 3: kosten van herberg, niets m.b.t. gebouwen Binnenhof.

G.G. Calkoen, 'Het Binnenhof van 1247-1747', (volgens de rentmeestersrekeningen van Noord-Holland met toelichtende plattegronden en aantekeningen), *Jaarboek Die Haghe* 1902, p. 35-182:

p. 142, noot 10 (p. 46):

1352, 40r: 'Item om te delven..., dat omme ten viver toe

1361

1366, 36r: Item der rentmeester utgheven omme die mure van den hove alomme te verschoien ende te versolgen, die wile dat de viver droech was

1434: Aen die noertoesten hoeck van dat voirsz. hoff dair oic (den muur) te stoppen ende te schoeyen, enz.

1436, 73r: Die 'cartelen van den vivermuur' overal gestopt.

1498, 146v: Item noch gemaict een nyenwe schuttinghe, streckende van de Registercmer tot an den houck van den singel toe.

1499, 123v: Gemetseld... van de eerste valbrugge (middenpoort), staende bi de registercamer ende van daer noirtwaerts omme gaende mit die oostsyde van de voorsz. hove tot die middelbrugge toe, alsoe men van de hove upte spoye gaet.

p. 142, noot 11 (p. 46):

1358, 28v: 't gat doer den torn te maken in die gote van der groter zale, daer een knecht op waect.

1363, 18v: Item van de viver in de Haghe te biten.

1364, 39v: De toren werd bewaakt 14 nachten, 'doet ys lach in den jaer 65'.

1479, 189v: o.a. een nieuw 'kazyn' geplaatst in de kamer, staande aan den 'schattoirn'. Ook een deurkozijn gebroken in de kamer 'dair die waker in gelegert is, 's nachts als hy wakert'.

p. 142, noot 13 (p. 49):

1478, 108r: mbt poort

p. 142, noot 14 (p. 49):

1350, 110r: Item Rytgher van een nieuwe strate te maken binnen den hove van de valbrugghetot Zodtekaans porte.

1410: ...poyn gevoert voirt portael van der Zael, so men totter Capellen gaet.

1441: Aerde gevoert tot enen ganck tusschen die poirte van die grote zael ende der middelste poirte van den voirsz. hove ende een ganck gemaict tusschen de capelle ende die raetamer (W) aldair.

p. 143, noot 16 (p. 50):

1352, 29v: ...die strate te maken voir die coken... ende dat gruys te creden uter zale voir die coken.

p. 143, noot 17 (p. 50):

1352, 29v: Item om dat proyel te reynen after myns heren camer (bij B?)

1354, 47r: Van prayellen te maken binnen hove ende in den houte;

1354, 50r: om spikeren ander papenprayel (bij V)

1361: rietdekkerswerk aan: een preyiel onder die linde (bij V); een proyieel voor der joncvrouwen camer (bij 7) ende een preyiel after der Cnapen camer (bij B)

1343: 'meester cnapencamer ende miere joncvrouwen camen'(H)

p. 144, noot 21 (p. 52):

1346: de metselaar werkte aan 'den ketel in die cruytcamer'.

p. 144, noot 22 (p. 53):

28.11.1585 en 21.12.1585: ordonnantie van de Staten van Holland om het kwartier voor de Graaf van Leicester ten oosten van de kapel in orde te brengen en daarvoor ook de Cleefsche kamer te laten inrichten.

1586, 156r-166v: hieruit blijkt dat onmiddellijk ten oosten tegen deze kamer (Kleefse kamer) te worden aangebouwd met een trapjesgevel, het vertrek thans nog aan de vijver zichtbaar, twee ramen breed. De Cleefsche kamer I is dus bekend en thans voeit uit de navolgende aantekeningen ongeveer de ligging van de gezochte kamers voort.

1438: in dat jaar was bekend de kamer 'dair myn vrouwe van Cleve lach'; aan de oostzijde blijkt zij in 1586 nog vrij te liggen.

1479, 189r: muyr tusschen den voirsz toirn (achtkante toren) ende cypressencamer (o)

1453, 72v-74r: o.a. eyndelste camer (o) van den hove, die teynden aen die cypressencamer staet

1438, 72v: trappe als men gaet van der cypressencamer ter singelen waert

1455: dat zaeltgen voir die cypressencamer

1462, 63r: cleyn zaeltgen, dat staet aen die oistzyde aen die lange bereycamer
1453, 73v en 74r: Gestopt... op die grote bereycamer (O), die van den vyver strect tot die
harnascamer (P), op dat cleyne zaeltgen dat daeran staet (waarin mijn Heer at) ... op een
cleyn camertgen met een p... huys, staende tusschen dit zaeltgen (p) ende de cypressencamer.
1455: Gestopt ... up een loyff, die onder an die grote bereycamer staet ende dair tegenover
aen die andere zyde teynden die camer mitten ruyten een stuck daerop verdect.

p. 173, noot 103 (p. 112):

1592, 210r: Den Schrynwercker betaelt, van dat hy voor dye generaele staeten gemaect heeft
seeckeren lystten om haerluyder tapyten daeran te hangen.

1598, 154r: Van 't toemaecken van de oude schermcamer tot bewoninge van de duerwaerder
van den Heeren Staten generaell.

1603, 291r: de schrijnwercker Pieter Gillesz levert allerlei kasten en ander gerei in de 'camer
van de commisen van de Gen.St.'

p. 174, noot 106 (p. 113):

1586, 156r: aen de nieu camer, gemaect ten behouve van den graaf van L., staende aen de
oostsyde van de Cleefsche camer

1586, 161r: nieuwe windeltrap staende aen die camer

1586, 164r: een dam in de vyver aen de nieuwe camer rontom de privaet geslagen om
denselve vuyt het water op te metselen.

1586, 164v: zes canteelsteenen gehouwen mit een sluytsteen op de gevel van de nieuwe
camer.

1586, 116v: ende op 't toornngen van 't secreet van deselve camer een loofwerck met een
zeeridder vergult ende ander loofwerck verciert.

p. 174, noot 107 (p. 114):

1621, 254v: het repareren van de camer van 'krygsraet' ende het 'seecker toirn'.(I)

p. 174, noot 108 (p. 115)

1595, 202v: van 't maicken van een comptoirken jegens dye muyer achter de Cleeffsche
camer.

1597, 159r: van dat deselve gemaickt heeft duerganck aen de camer, gemaect voor den Graeff
van Leycester.

1599, 279v: (Hout) aen de nieuwe camer neffens de camer daer de Raedt van Staten
vergadert.

1599, 295v: (Metselwerk)

1601, 300r: (Glas) in de nieuwe kamer van den Raidt van Staten.

1623, 243r en v: Jacob van Banchem, den casteleyn van den hove, betaelt ..., dat over de
vrywillige affstandt gedaen van seeckere woonplaetse, eertyts ten behouve van den secretaris
Adriaen van Myle aen voorn. casteleynie getimmert. Betaelt ... voor 't maecken van
seeckeren twee camerkens, respondeerende op den thuyt voor de casteleynie van voorsz.

Hove

1629, 317v: ... eenige nieuwe wercken omtrent de raetcamer van de raden van staten.

1629, 334r: ... over de leveringhe van een hartsteenen poirt ten dienste van de raden van staten.

p. 175, noot 109 (p. 118):

1609, 387v: de kastelein blijkt vergunning gehad te hebben te bouwen 'een grote sale met een
galerye' ende anders by hem tot gerieff ende siraet van voorsz. Concherye, ...

1609, 390v: blijkt een kamer afgeschoten in 'de nieuwe gaelderye in de casteleynie'.
1622, 242r. 100 pond subsidie aan den kastelein verleend voor een hem in 1611
geaccordeerde te maken galerij 'tot bevrydinge van de hoff van deselver casteleinie'.

p. 175, noot 110 (p. 119)

1582, 139v: Jan de stoeldrayer op te Geest, van coop ende levering van elff mansstoelen mit hoge leening, ook hout gekocht te Delft, alle welcke houdt ende stoelen soo in de raetkamer, pelydoye, als in de griffe van den hogen raede in Hollant geemployeert ende gebruyct sijn.

1584, 136v: blijkt de kastelein verlof gehad te hebben om zekere penningen te vertimmeren aan 'twee cameran, gemaict van de zaele onder de pleytcamer van den hoogen raedt'.

137v.: Vier schoorstenen gereinigt in d'oude librerie.

138r. : Voor besemen ende vlogelen van dat zy de bovcamer ende trappen in de librerie, daer die Generale Staten van Brabant gebesoigneert hebben, gereynicht ende geboent hebben.

1586, 156r: gerepareert in de 'secreten raetkamer' van den hoogen raedt.

p. 176, noot 111 (p. 120):

1645, 331v: 26.500 pond blijkt verwerkt zoo aan buiten- als binnenwerk van den Hoogen Raad.

332v: Jan Schillemans beeltsnyder, de somme van 14 ponden over 4 pynappels by hem gesneden, staende op de baluustrade op het pleyn van de nieuwe raetkamer van de Ed. Heeren van de Hoogen raede.

1634, 251v: eenige nyeuwe wercken in de casteleynie te hove verricht mitsgaders 14 nyeuwe winckelkens ofte comptoirkens, corps de garde ende andere wercken.

Ook de galerij werd geheel vernieuwd ivm de nieuwe poort. Tegelijk werd een geheel nieuwe trap gemaakt.

259r: dat over het decken van de nieuwe trap van de Hoog Mog. Heeren Staten Generaal

265r: dat om verscheyden dachloonen by hem verdient zoo int opdelven van de fundamenten van de nyeuwe trap van de Staten Gen.

p. 176, noot 113 (p. 121):

1636, 278r: 6,5 ell grasgroen laecken in de camer van de Generale munt.

p. 177, noot 115 (p. 123): Mathys Mateeusz betaelt 33 ponden vuyt sake hy met Parys pleyster gemaect ende becleet heeft de camere van de Heeren van den Raede van Syne Ex.

154 r. vande t maecken van de nyeuwe raetkamer van den raedt van zynder Exc.

p. 177, noot 116 (p. 123):

1641, 324v: 1400 pond an inwendige vertimmeringen besteed 'aen de raetkamer van SH'.

p. 178, noot 119 (p. 125): het leidak der zaal werd dit jaar geheel vernieuwd.

230r: 't afbrecken van de vandels op te groote sael.

p. 178, noot 120 (p. 125): in 1730 bevond zich anders de charterkamer van H.Ed. Groot Mog. Op de 2de verdieping boven de tegenwoordige koffiezaal der EK.

p. 178, noot 121 (p. 125):

1662, 336r: over leverantie van groen fluweel ende laken mitsgaders franjen, die zoo tot stoelen, taeffels als becleden van pultrinus ten dienste van 't Leenhoff, Hoff van Hollant ende Hogen Raede in Hollant enz gebruikt sijn.

338r: Corn. Coppens, tapytwercker te Delft, in voldoeninge van 233 $\frac{3}{4}$ ellen tapeet by hem tot 6p6s de elle in de nieuwe camer vant leenhoff geleverd.

1665, 337r: dezelfde tapytsier betaelt de somme van 69p1 ls voor een stuck tapyt voor de schouwe van 't leenhoff geleverd.

p. 179, noot 122 (p. 125): de leenkamer zelve bleef evenwel ter plaatse naast de Grootte zaal. Ook werden in 1679 en 1681 de naastliggende Graaflijkheids rekenkamers voor de 'Societeit' tot kosten van deze, naar schijnt, vrij gemaakt. Zij schijnen daar gebleven te zijn want 1758, 182v: sprake van verschotten voor de 'Graaflijkheids geweesen reekenkamer, 't vertreck van de Societeit ende leenkamer'.

p. 179, noot 123:

1597, 191v: opt incoopen van rooden steen, daer die nyeuwe reekenkamer mede gemetselt is.

1598, 140v: verguldt zeven steen dye gestelt is in de muer van den thoorn van de camer van de reekeninge.

1598, 152v: den selven betaelt vant decken van den toorn van de nyeuwe rekenkamer.

1599, 279r: blijkt nog veel houtwerk in deze kamer gemaakt te zijn.

1598, 296r: blijken de vier (overige) 'middelcamers van de camer van Reekeninge' gewit te worden.

p. 179, noot 124 (p. 128)

1593, 199v: betaelt van dat sy luyden den opganck van Sijn Excell. Ende den inganck van de Staeten gewittet hebben.

1596, 173r: van dat deselve den pat lanx de Corte gaeldery nair de Staeten van Hollant te gaen geplaveyt heeft (vermoedelijk van de Middelpoort af.

1443: Voirt portael van 't registercamer een druppel ingeleyt.

p. 128: 1598, 144r-145v: ten verzoeke van Zex gemaakt de 'structure ofte vierkante platte forme', het 'nye werck', ofde 'voorszeyde nyeuwe toorn.

1601, 313v: 'loot geleyt opten nyeuwe thoorn van ZEx.

1606, 325r, 329r: hout aangebracht 'opt platte' en ook 120 voet blauwe steen.

p. 179, noot 125 (p. 128):

1600, 366v: over 't schoonmaecken van de cameran binnen den thoorn van het nyeuwe werck boven het quartier van Zyn EXC in de maent van october 1599.

p. 128, 20.02.1618 is prins Philips Willem van Oranje overleden en was Maurits zijn enige erfgenaam. Hij kreeg hierdoor de titel van prins van Oranje. De Staten nu deden tusschen 1620 en 1622 uit den grond optrekken, op bestaande fundamenten, het nieuwe stadhoudelijke kwartier aan het Buitenhof, naast en ten zuiden van den nieuwen toren, aan iederen zijde van de middelpoort omvattende vier ramen, gezamenlijk 9 ramen breed. Van die middelpoort ongeveer af tot de hoek bij X werd nu mede een nieuwe galerij gemaakt, in overeenstemming met die, sinds 1534 bestaande langs de raadkamer tot de kapel.

p. 179, noot 126 (p. 128):

1621, 248r: de levering van 440 blauwe ende grauwe steen, tgeen by hem geleverd ten behouwe vant hoff ende geleyt syn in de nieuwe galerie naer den inganck van de camer van de Heeren Staeten.

1621, 252v: voor 't grote nieuwe werck vant logys van Syne furst.

p. 129 (noot 127): 1626: voor Amalia werd een kabinet gebouwd nauw samenhangende met een nieuwe 'corte galery', vermoedelijk ten westen van de kapel.

1627, 262v: een 'nieuw comptoir van de finacie staende aan den vyver van den hove'; het 'cabinet' van de Prins, waaraan in de eerstvolgende jaren een nieuw 'comptoir voor de clercken'; een kamer voor de jonge prins en prinses; een nieuwe slaapkamer voor haar (Amalia?); een 'comptoir voor de clercken van myn heeren de staten'; een vertrote keuken; een 'bordestrap in 't logys van Zijn Exc (nu toegang tot het kabinet der Koningin); nieuwe galerij aan dat logies (naast die trap?) en een nieuwe keuken, uitstekende in de vijver.

p. 129: 29.01.1635 en 04.02.1635: brand in de vierkante toren en de kap van de aanliggende bovenverdieping, oostelijk tot boven de zaal der Staten van Holland.

06.12.1636: bestek voor vernieuwing toren.

1637, 250v: metselaar verricht zeker werk aan de naastliggende vertreckkamer van de Ed.mog. Heeren Staten' en aan het kantoor van de secretaris.

1641, 325r: Amalia zag haar kwartier naast de kapel in 1640 uitbreiden met een nieuwe kamer à 4700 pond. Die kamer lag aan de vijver, vermoedelijk liep daarop it een houten galerij.

p. 180, noot 128 (p. 129)

1628, 347v: over het opbreecken van 't plat boven de 'nyeuwe' finantie ende 't verleggen van 5460 pond loots aen 't selve werck.

1631, 332v: int maecken van twee bovcamers ten dienste van Zijn Exc; een contoir ende kelder ten dienste van de secretarie van myn Heeren de Staten. De vermelde bordestrap verving een wenteltrap uit de aanvang der 16de eeuw vermoedelijk. Op zijn beurt werd deze in 1758, 178v: bordestrap vertimmerd en verfraaid.

p. 180, noot 129 (p. 130):

1642, 328r: Hare Hoogheid heeft een nieuwe bordestrap gekregen kostende 300 pond. Er blijkt sprake van een buiten het bestek aangenomen houten galery voor 848 pond; er waren ook veranderingen gemaakt in het kwartier van de jonge prinses van Oranje voor 1026 pond. 1642, 329r: 2800 pond over ende in voldoening vant gint by hem verdient is in het opmaken van een nieuwe camer met eenighe veranderingen naaast de nieuwe camer van Mevrouw de Princesse boven het quartier van zyn hoochhey Prins Wilhem.

1641, 346r: van 't gint by hem verdeckt ende geleverd is aen de noordpoort, als suytwest syde van het nieuwe pavillioen aen den vyver.

1644, 228v: van 't gunt by hem gemaect ende geleverd is aen een houten gaelderij, dienende om van den brantsolder op de nieuwe camer van haire hoochheyd te gaen.

p. 180, noot 130 (p. 131):

voor Syne Hoochh'.

p. 181, noot 132 (p. 132): dit benedenvertrek schijnt in 1672 ingericht te zijn geworden als vertreckkamer voor de nieuw benoemde Raadpensionaris Fagel; toen werd er een binnenmur onder gemetseld, welke de lengte van dit vertrek verminderde tot 11 m en een binnengang deed ontstaan naar de vergaderzaal der Gecommitteerde raden (Ising, Binnenhof, Staten van Holland).

Hans Smit, Fred van Kan, 'Politiek en bestuur: graaf, hof en dorp', J.G. Smit (red.), *Den Haag geschiedenis van de stad 1.Vroegste tijd tot 1574*, Zwolle 2004, p. 88 e.v.
Als de graven in Holland waren, was Den Haag de favoriete verblijfplaats. Zeker na de bouw van de Grote Zaal. De graven van Henegouwen (vanaf ...) waren meestentijds in het buitenland.

p. 91: Als bestuurlijke intermediair tussen hen en de onderdanen stelden de Bourgondisch-Habsburgse vorsten stadhouders aan. Na 1506 toen Rooms-koning Maximiliaan na het overlijden van zijn zoon Filips de Schone in Spanje voogd werd over zijn kleinzoon Karel, kwam er nog een bestuurslaag tussen in de vorm van de landvoogd, die de Nederlanden bestuurde zodat Maximiliaan zich aan zijn Duitse Rijk kon wijden. Van deze nieuwe categorieën bestuurders kwamen de stadhouders met enige regelmaat en de landvoogden slechts zelden. Alleen van de stadhouders kan men dan ook zeggen, dat zij een stempel op het Haagse Hof hebben gedrukt. Veel meer kan men dat zeggen van de instellingen, die de centralistische Bourgondisch-Habsburgse vorsten in Den Haag vestigden.

p. 93: Den Haag lag binnen het district van de rentmeester van Noord-Holland en deze was dan ook de eerstverantwoordelijke voor het reilen en zeilen van Den Haag. Tot zijn taken behoorde ondermeer het beheren van het grafelijke domeingebied binnen zijn district. De bewaard gebleven rekeningen van de rentmeesters van Noord-Holland vormen de bron bij uitstek om ons te informeren over de bouwgeschiedenis van het hof.
Uit de 14de eeuw zijn weinig rekeningen bewaard gebleven:

1316-1317

1343-1344

1344-1345

Door de vermeldingen in bovenstaande rekeningen van de verschillende gebouwen op het Binnenhof, kan er een idee worden gevormd over hoe het hofcomplex er in de eerste helft van de 14de eeuw heeft uitgezien.

Binnen de grachten stonden, behalve de statieuzalen, de woonvertrekken en de kapel, een groot aantal gebouwen voor de voedsel- en drankvoorziening.

1354: torenspitsen vernieuwd; aanpassing uurwerk met o.a. beeld van halfnaakte vrouw.

1366-1367: uurwerk noordoostelijke hoektoren Grafelijke Zalen

1376: voorportaal Grafelijke Zalen

1376-1377: bouw 'stove'.

p. 96: de kern van de bebouwing op het hof vormden de twee in de 13de eeuw genoemde 'Oude Zaal' en 'Grote Zaal'. De oudste zaal mogelijk gebouwd onder Floris IV en Willem II; de Grote Zaal werd zo genoemd vanwege de afmetingen. De Grote Zaal komt in de rekeningen vaker voor dan de Oude Zaal.

1383-1386: groot onderhoud aan de Grote Zaal: muur- en balkwerk gedeeltelijk vernieuwd.

Met de plaatsing van zes leeuwtjes op ijzeren steunen werd 'het nuwe werc van der zaal' bekroond. (Waar dan?)

1397: vensterkozijnen vervangen door exemplaren van Drachenfelser steen.

1413: de buitengevel werd opgeverfd met rode aarde.

1455: bouw hoge toren op de zuid-oosthoek, is door storm verwoest en niet herbouwd.

1460: grote delen van het dak vernieuwd.

1469: topgevel met vensters op de zijmuren.

1479 ca: bouw achthoekige toren (torentje); in 1547 geheel opnieuw opgetrokken en voorzien van wenteltrap, kruiskozijnen, dakvensters en torenbekroning in de vorm van een vaan.

Feitelijk gebruik van de Grafelijke Zalen wordt uit de bronnen niet duidelijk. T.t.v. Albrecht van Beieren o.a. vastenavondspelen, muziek, dans op zand, grote feesten.

1456: Grootste evenement in Grafelijke Zalen: bijeenkomst van het Gulden Vlies en de audiënties van Karel de Stoute en Karel V.

Over de inrichting van beide zalen is niets bekend. De 'Nieuwe Zaal' is door Willem V gebouwd. (?)

De Oude Zaal had zijn eigen toren: een vierkante toren, de Haag- of Schattoren en een ronde, de 'wendelsteen' met wenteltrap. In de zuidmuur bevindt zich een oculus wat wijst op een oorspronkelijk belangrijke publieke functie van de zaal. De Oude Zaal was verder voorzien van een portaal, schoorstenen en ooievaarsnesten. De toegang verliep via een wenteltrap.

Deze zaal verbond dmv gangen de vertrekken van de graaf en de gravin. De tussenruimte met de Grafelijke Zalen is lang open geweest. Rond het midden van de 14de eeuw werd aan de ene kant van de open ruimte een vierkante toren gebouwd, waarvan de functie onduidelijk is.

De Grafelijke Zalen en Oude Zaal waren geheel onderkelderd met grote kelders – de zaalvloeren lagen aanzienlijk hoger dan het buitenterrein. De kelders werden gebruikt voor de opslag van wijn, bier en gevangenen.

p. 98: na 1350 wordt de bebouwing van Binnen- en Buitenhof door de graven van het Beierse huis aanzienlijk uitgebreid. Gebouwd werd de 'Nieuwe Zaal' of 'Nieuwe Kamer' en de vierkante toren, wordt tijdens de regeringsperiode van Willem V voor het eerst het ridderhuis vermeld. Tijdens de regering van Albrecht van Beieren wordt een aantal vertrekken gebouwd tussen de Oude Zaal en ten oosten van de kapel, langs de Hofvijver: Beierse kamer, kamer van Oostervant, Luikse Kamer, Kleefse Kamer. Behalve de graaf met zijn gezin werd het hof ook bewoond door leden van de hofhouding met hun families.

p. 98: In het Bourgondische hertogelijke kwartier bevond zich de 'Staetkamer', de ruimte voor de ontvangst van gasten en voor overleg met raadsheren.

p. 110: de meeste bouwactiviteit kwam van de stadhouders, die elk een eigen kwartier inrichten met aangepaste ruimten als zijn vrouw en kinderen meenamen. Dan wordt steeds weer een nieuwe plek gezocht voor de woonkamers (aparte vertrekken voor man en vrouw), kinderkamer, eetkamer, keuken, eigen zaal en vertrekken voor het eigen personeel. Daarvoor worden bestaande vertrekken van hun eigenlijke functie ontheven.

In 1515 zorgde stadhouder Hendrik van Nassau voor nieuwbouw in renaissancestijl.

In de volgende decennia van de 16de eeuw bouwde men de zijde van het BH langs de Hofvijver definitief dicht: het stadhouderlijk kwartier, de Hofkapel en het Keizerlijk kwartier werden met aanbouwen uitgebreid. Daartussen kwam nog een nieuwe grote keuken met stove. Aan de noordzijde waren de kastelanj en de conciërgerie gelegen.

De zuidoostzijde van het BH bleef grotendeels open terrein.

Niet de graven of de stadhouders, maar de vorstelijke instellingen hebben uiteindelijk het aanzicht van het BH bepaald.

Bestuurscolleges:

p. 100 Hof van Holland

Onder Albrecht van Beieren was er een Raadkamer die tot 1390 grensde aan de Oude Zaal.

In 1390 werd een nieuw lokaal ingericht in het Ridderhuis, ten westen van de kapel.

In 1434 had de Raadkamer zich ontwikkeld en kreeg de naam Hof van Holland.

1462: belangrijke wijziging in de structuur van het HvH: Aan het hoofd van het Hof werd een president geplaatst die de stadhouder bij afwezigheid verving wat betreft bestuur en rechtspraak.

p. 102: 1510: zetel van het Hof wordt verplaatst naar het gebouw van de Oude Zaal. Het gebouw werd zowel in- als uitwendig vernieuwd en opnieuw ingericht. De zuidgevel werd herbouwd als trapgevel en voorzien van 9 stenen leeuwen van diverse grootte, verguld en wimpels en banieren dragend.

De gevel en de torens werden gekleurd: 'te pincelen ende zuverlyck te maken oft enen nyeuwen gevel waer'.

De grote zaalruimte van de Oude Zaal ging dienst doen als Pleitkamer of het 'Pleydoy' en kreeg enige decennia later de naam Rolkamer of Rolzaal.

1562: toestemming aan het Hof verleend om voortaan in twee raadkamers zitting te mogen houden. Waarschijnlijk is toen een ander vertrek tot raadzaal in gebruik genomen, de later LZ. De toegang tot de burelen van het HvH was via een portaal en een trap die uitkwamen in de Grote Zaal, waarmee deze zaal werd gereduceerd tot publieks- en wachtruimte voor het HvH.

p. 102 Tresorie

p. 102: Het financiële beheer van de grafelijke domeinen ws in het laatste kwart van de 13de eeuw toevertrouwd aan rentmeesters.

Tresorier is de centrale financiële ambtenaar die belast was met het beheer van de ontvangsten en uitgaven van de graaf.

1436: door Philips van Bourgondië is de functie van tresorier vervangen door die van rentmeester-generaal.

1469: rentmeester-generaal van Holland wordt opgeheven. De rentmeester van Noord-Holland draagt zorg voor de 'Haagse' uitgaven. De rekeningen van de rentmeester van NH en die van de klerk van de kost, zijn het meest informatief over de zaken van het grafelijke hof wanneer het in Den Haag verbleef.

Het kantoor van de tresorier/rentmr-generaal, de tresorie, lag naast de Raadkamer.

1451: kamer van de tresorier in heldere kleuren geverfd: wit, groen en rood en geschilderde wapens van Philips van Bourgondië en zijn vrouw.

p. 103 Rekenkamer

1428: instelling van een bestuursraad van de 'Negen' voor bestuur, rechtspraak en controle van de rekeningen.

1466: Holland krijgt eigen Rekenkamer. Het kantoor lag boven het portaal dat de toegang verschafte tot de Grote Zaal, bereikbaar via een wenteltrap. Afbeelding van St. Christoffel (tegen onheil) en wapens PvB in glas-in-loodramen.

Xxxx: Rekenkamer wordt opnieuw ingesteld. Paar vertrekken toegevoegd aan de noordzijde van de Grote Zaal direct om de hoek van de oudere ruimten boven het portaal. De deel 'hangende cameran' waren door een gang buitenom met elkaar verbonden.

1498: Rekenkamer definitief terug in Den Haag.

p. 105 Stedenkamer: onder de Bourgondisch-Habsburgse vorsten ingesteld (?) voor het overleg met de vertegenwoordiger van de onderdanen

1437: de oude bottelerie werd heringericht tot Stedenkamer door de steden van Holland, Zeeland en West-Friesland. Plafond en wanden van dit vertrek zwart en grijs geschilderd met wapen van PvB op schouw.

1492: Stedenkamer gewijzigd in nieuwe Registerkamer, later Staten van Holland (6 hoofdsteden zijn Dordrecht, Haarlem Delft, Leiden, Amsterdam, Gouda)

In de 16de eeuw hadden de Staten en steden een eigen vergaderplek in het kloostercomplex aan het Voorhout, dus buiten het BH.